

THE ACTS OF THE APOSTLES

¹ Theóphilus nílni, ałk'iná' Jesus ánát'íjhií ła'íi ıłch'ígó'aah nkegonyaahíi dawa naltsoos biká' ashłaa,

² Binadaal'a'á hahesnilíi Holy Spirit binkááyú bił ch'ídaagoz'aąnán' yaaká'yú onádzaazhı' ái naltsoos biyi' baa nagosisni':

³ Jesus biniigodelzaahíi bikédé'go dizdin yiskaanú biyi' binadaal'a'á bich'ı' ch'ı'nah ánádil'ıjıh, da'anıi hınaago yıdaagoııjhií bighı, ła'íi Bik'ehgo'ıhi'nań bilakt'áhgee bėgoz'aanıi bich'ı' zhińéego ágot'éhihií baa yił nadaagolni':

⁴ T'ah yił naháztąnán' gádaabilıni, Jerúsalem bich'á' daadołkáh hela' shıTaa anııhıi begolzaazhı', ái baa nohwıł nagosisni' n'ıı.

⁵ John da'anıi tú bee baptize áıł'ıı ni'; áiná' nohwıı da'kwıı yiskaągo Holy Spirit bee baptize ádaanozwi'dolınił.

⁶ Łaahikaiyú nayıdaadilkid gádaanıigo, Nohwe-Bik'ehń, ya' dák'ad Israel hat'ıi dabıı naalıdziidgo ánáńdle' née?

⁷ Áıge' Jesus bich'ı' hananádzii, Hagee ágone'ıhıi nohwıı doo hago'at'éego bıdaagonoııı bik'eh da, shıTaa zhı yebik'ehi at'éé.

⁸ Holy Spirit nohweh hiyáągo nohwinawod goleeł: áıgee Jerúsalemyú, Judéayú, Samáriayú ła'ıi ni'gosdzán nánel'aąyú shaa nadaagołni' doleeł.

⁹ Aął yaa hadzii'ıı bikédé'go binadaal'a'á t'ah dainel'ııgo dahbi'didiltııgo yaak'os biyi' yune' bił ogoyáá.

10 Bił ogoyááyú binadaal'a'á t'ah daadéz'jigo n̄nee naki bidiyágé daaḡigaihi bit'ahgé' daahizj'go;

11 Gádaabiḡnii, Gálileegé' n̄nee daanoḡni, hat'íi bigḡa yaaká'yú daadeḡ'íi? Díi Jesus yaaká'yú nohwich'á' onábi'doltjigo daaḡ'iiníi da'ái k'ehgo nádodaal dahagee.

12 Áigé' binadaal'a'á dził Ólivet golzeegé' Jerúsalemzhi' náakai, ái da'átháni, Jews daagodn̄sinií bijjü oná'ildahíi ga'áhosahyú goz'ąą lẹ'e.

13 Náakaiyú dák'ehéyú nágot'ąą yuḡe' onákai, áigée Peter, James, John, Andrew, Philip, Thomas, Barthólemew, Matthew, James, Alphéus biye', Simon Zelótes, ła'íi Judas, James bik'isn, naháztaą.

14 Kóḡe' ái dawa isdzáné ła', Mary, Jesus bima, ła'íi Jesus bik'isyú biḡgo dała'á daabiini'go da'okąąh lẹ'e.

15 Áiná' Jesus daayodlaaníi dała'án gonenadínhií biká'yú nadin shj dała'adzaagee Peter da'ihní'gé' hizj'go gáníi,

16 N̄nee daanoḡni, shik'íiyú, Judas, Jesus ha'ádaizt'e' n'íi yágo'iiníi, doo hwahá ágoḡe' daná' Holy Spirit David binkááyú yaḡti'go baa nagolḡi' n'íi, ái Bik'ehgo'ihí'ḡaḡ biyati' bek'e'eshchiiníi baa nagolḡi'íi begolḡe'hi at'éé.

17 Judas nohwitah nḡjigo bíi biḡgo Jesus bá nada'iidziidgo baa godet'ąą ni'.

18 Ái n̄nee nch'og'go adzaahíi bidená bich'j' nahesḡilíi bee ni' nagohesḡii', áigé' ts'iyaa nago'go bibid desdohgo bich'í haago'.

19 Díi Jerúsalemgee daagolíníi dawa yídaagolḡigo ni'ihíi dabíi biyati' k'ehgo Akéldama daayiḡnii, ái Dił Ni'goz'áni golzeego ágolzee.

20 Naltsoos Psalms holzeehíí biyi' gát'éégo bek'e'eshchijí, Golíí n'íígee déenchó'égo yó'ogolne'go, doo hadn' gólíí da doleek: ła'íí, Na'iziid n'íígee ła' nnánólteeh.

21 Jesus nohwitahyú nagaaná' nnee ła' bił nahikai ni',

22 John nnee baptize ádai'íigé' godezt'i'go Jesus nohwich'á' onábi'doltijzhí', áí nneehíí ła' hanábi'doltéeh, án Jesus naadiidzaahíí yo'iiníí bíí áldó' bił baa nadaagohiilni' doleek.

23 Áík'ehgo naki hadaizlaa, Joseph, Bársabas holzéhi, iké'yú bizhi'íí Jústus holzee, ła'íí Matthías biłgo.

24 Áíígee da'okq̄ahgo gádaañii, NohweBik'ehń, ni nnee bijíí dawa bígonksí, díí nnee naki halzaahíí hayíí hánłtiiníí nohwil ch'í'nah ánle',

25 Judas dabíí bá goz'ąayú dahdidogaalgo, ná na'iziid n'íí, ninal'a'á nlił n'íí yich'á'zhí' adzaa, áík'ehgo nnee hánłtiiníí áíígee nnaltéeh doleek.

26 Dahadn' halteehíí bee bígozjijhíí ádaizlaa, áík'ehgo Matthías haltij: án nadaal'a'á itah silij, łats'adah zhágo ni'.

2

1 Péntecost-híí bijijí Jesus daayokq̄ahíí dała'á daabiini'go dałaháííge dała'adzaa.

2 Dahıko yaaká'gé' nawode nch'iidhíí k'ehgo áhılts'ąągo naháztąą yune' dahot'éhé bengonyáá.

3 Kq' izaad ga'at'éhi ilts'ą'go adzaago dała'á daantjigo biká'zhí dahiltki'go bił ch'í'nah ádelzaa.

4 Holy Spirit bee baa daagodest'ąągo yati' iltah at'éhi yee yádaakti'go nkegonyaa, Holy Spirit áí k'ehgo yádaabiyılti'.

⁵ Áíná' Jews daanlíni Bik'ehgo'ihí'nań daidnksíni, ni'godzán nanel'ąągé' Jerúsalemýú nádaagosdle' lé'e.

⁶ Díí baa ch'iniiná' nnee láągo dała'adzaago hago láą ágodzaa daanzi, dała'á daantíigo bii biyati' yee yádaakti'go da'dezts'ąą'híi bighą.

⁷ Dázhó bił díyagodzaago gádaakildi'nii, Sąą'a, aishą' dawa Gálileegé' nneehíi ádaanii?

⁸ Áíná' hago'at'éégo dánohwíi daanohwiyaťi'íi yee yádaakti'go daadiťs'ag?

⁹ Párthians, Medes, Élamites, la'íi nnee Mesopotámia, Judéa, Cappadócia, Póntus, Asia,

¹⁰ Phrygia, Pamphylia, Egypt la'íi Líbya Cyréne binaayú il'angé' ledaadiltíni, la'íi Romegé' det'ih hasta' hikaihi, Jews la'íi nnee Jews bi'okąąhíi k'eh da'okąąh daazlíni,

¹¹ Cretes la'íi Arábians daanlíni, dánohwíi daanohwiyaťi' yee yádaakti'go Bik'ehgo'ihí'nań izisgo ánát'ihíi yaa nadaagolni'go daadiťs'ag.

¹² Áík'ehgo dawa bił díyadaagodzaa la'íi hago láą ágodzaa daanzigo gádaakildi'nii, Díishą' hago ánągot'ihíi?

¹³ La'íi daazhógo déyaadaadlohgo gádaanii, Díi nneehíi wine ánídéhi daayodląągo ádaanii.

¹⁴ Áíná' Peter łats'adahíi yił daahizi'go nnee dała'adzaahíi yich'i' hadzii, Nnee Judéagé' la'íi Jerúsalemgee daagonolíni, díi ádishniihíi nkt'éégo hódaayisółts'ąągo nohwil'ídaagozi'le'.

¹⁵ Díi nneehíi bił nádaagodiyis ádaanołsi ndi doo ágát'éé da, anaazhá ngost'ái bik'ehenkééz la'.

¹⁶ Áíná' Joel, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íi díi ánągot'ihíi dab'iłtséná' yaa nagosni' ni'

gánniido;g;

17 Bik'ehgo'ihinań gání, Ikék'eh nnágodzaayú be'ágodoniił, nnee dawa shiSpirit baa daadish'a' doleel: nohwiye'ke la'ii nohwitsi'ke dawa ágodoniiłi shá yaa nadaagolni' doleel, nnee áni nakaiyehii bil ch'i'nah ádaagol'ii doleel, hastiyúhii nadaayeel doleel:

18 Ái benagowaaná' nnee shánada'iziidii la'ii isdzané shánada'iziidii shiSpirit baa daadish'a' doleel; áik'ehgo ágodoniiłi shá yaa nadaagolni' doleel:

19 Yáa biyi' ízigo anágot'iiłi ch'i'nah ádeshiił, ni' biká' godiyihgo be'ígózinii, ái dil, kq', la'ii lid aad k'ehgo at'éego aldó' ch'i'nah ádeshiił:

20 Dá doo nohweBik'ehn nadáhiıı bijii, dázhó gonk'éehii bijii biká' ngowaa daná' ch'ígona'áhiıı dilhił doleel, t'é'gona'áhiıı dil doleel:

21 Áiná' hadń Bik'ehgo'ihinań bizhi'ii yee yiká ániihń hasdádogaal.

22 Israel hat'i'ii daanołni, dii yati'ii ídaayesólts'aq; nohwii bídaagonołsi go'ii, Jesus Názarethgé' nłni, Bik'ehgo'ihinań nohwińáal Jesus binkáayú ízigo aná'ol'iiłi la'ii godiyihgo be'ígózinii anáyo'iiłgo nohwich'i' bee bígóziigo ayíıılaa:

23 Ái Jesus-hii Bik'ehgo'ihinań dabíntsé yaa natsekeesgo yaa nagoshchiiigo nohwaa híıłtıigo nnee begoz'aanii doo yikísk'eh ádaat'ee dahii nohwii ádaabıłdołniigo tsi'ılna'áhi yıdaayiheskałgo daayizes-hii:

24 Áiná' Jesus nezgaigo da'itsaahii Bik'ehgo'ihinań nláhyú ayíıılaaná' nábihil'na': da'itsaahii doo dayúweh botq' bik'eh dahii bigha.

25 David Jesus yaa nagolni'go gáníí, SheBik'ehń dawahn shádneyú hish'íí; shinawod shá ágótsihíí bigha shigan dihe'nazhinéégo nlii:

26 Áí bigha shijíí bíl gozhóqo la'íí sizaa gozhóqo yashti'; la'íí án zhá ba'oshíígo shits'í hanayot doleek:

27 Shiyi'siziiníí ch'iidntahyú doo nyinoné' at'éé dahíí bigha, Dilzini Nlíni níyééhíí díldzidihíí bich'á'zhí' ánsí doleek.

28 Hago'at'éégo ch'ihináa doleekíí shíł ch'í'nah áńlaa; shíł nííígo dázhq shíł gozhóqo áshítsí.

29 Nnee daanohiiníí, shik'íyú, bich'á'gé' daagosi-idlíni David holzéhi, doo siste' dago da'aniigo baa nohwil nagoshni', daztsaągo ích'í'nniltíí ni', ích'í'nniltíí n'íí díjji t'ah dzaągee begoz'ąą.

30 David Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidíí nlii ni', la'íí Bik'ehgo'ihí'nań bit'a dahdidilniigo gábilnńiid, Nich'á'gé' hadaakishchiiníí la', Christ holzéhi, benik'eh n'íí yebik'ehgo ádishkił, nniigo yígótsí;

31 Áík'ehgo áí dabí'íłtsé yígótsigo Christ nábi'dihil'na'híí baa nagolni' gánńiidgo, Biyi'siziiníí ch'iidntahyú doo yó'oyone' da, la'íí bits'íhíí doo díldzid da.

32 Díí Jesus-híí Bik'ehgo'ihí'nań nábihil'na'híí daanohwigha nohwináál ágodzaa.

33 Ízisgo at'éégo ábi'delzaago Bik'ehgo'ihí'nań bigan dihe'nazhinéégo sidaago, la'íí Holy Spirit higháh doleekíí biTaa bee bąngon'ąągo díí daa'íłhíí la'íí daadołts'agíí bíí áyíłlaa.

34 David yaaká'yú doo bíl ogoyáá da; ndi dabíí gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań sheBik'ehń gáyilnńiid, Shi-

gan dihe'nazhinéégo síndaa,

³⁵ Ni'ina'íi benik'eh siljigo nikekt'ááhyú ninínilzhj'.

³⁶ Ái bigha Israel hat'i'íi dawa da'aniigo díi yídaagołsı le', Jesus-híi tsı'ikna'áhi bídaahesołkał n'íi Bik'ehgo'ihı'nań nohweBik'ehń, Christ nłjigo nohwá áyíłaa.

³⁷ Nnee díi daidezts'aąaná' bıł daagoshch'ii' lé'e, áigé' Peter ła'íi ła' nadaal'a'áhıi yich'ı' gádaaniı, Nnee daanołiinıi, nohwik'íiyú, hago ádaahii'ne'?

³⁸ Peter gádaabiłnıi, Nohwinchı'ıi bich'á'yúgo ádaalne'go dała'á daanołtjıgee Jesus Christ bizhi' bee baptize ádaanołwi'dolne', nohwinchı'ıi nohwá da'izlıı alne'hıi bigha, áik'ehgo Holy Spirit bee nohwaa godit'aah doleeł.

³⁹⁻⁴⁰ Nohwıi díi bee nohwángot'aą ła'íi nohwıi nohwich'á'gé' daalidıłchiihıi, ła'ıi doo daanołhwik'ıi dahıi alđó' bángot'aą, dahadń Bik'ehgo'ihı'nań nohweBik'ehń ich'ı' yojıhıi.

⁴¹ Hadıi bıł daagozhıgo biyati' nádaidné'ıi baptize ádaabi'deszaa: da'ái bijjı nnee taadn doo náhółtag dayú shı Jesus daayodlaanıı yedikai.

⁴² Ái nnee nadaal'a'á bee bıł ch'ıdaago'aahıi, ła'ıi ılı daanljıgo, bán nihi'né'ıi, ła'ıi okaąhıi dayúweh nłdzilgo yaa nakai.

⁴³ Dała'á daantjıgo daidnłsıgo ndaaldzid: ızisgo ánagot'jııi ła'ıi godiyhgo be'ígózinıi nadaal'a'á binkááyú bee ánagot'jıı.

⁴⁴ Jesus daayodlaanıı dawa dałahágee naháztąą, dawahá dałaházhı' daabıyéégo;

⁴⁵ Daabıyééhıi baa nadaahazniigo hadıi yıdaadinıi yitaada'izniı.

ahénzigo higaal ła'íi yáhilwo'go Peter ła'íi John bilgo yil okai.

⁹ Higaalná' Bik'ehgo'ihinań yich'i' ahénzigo nnee dawa daabo'ii:

¹⁰ Da'ch'okaaḥ goz'aaníi ch'íná'itih Dénzhóné holzéhi bahgee idókeedgo sitiij n'íi át'íigo nnee yídaagolsi: áik'ehgo hago'at'éégo bich'i' ágodzaahíi daanzigo bil díyadaagot'ee le'e.

¹¹ Nnee doo nagháhi da n'íi Peter ła'íi John bilgo dayúweh yota'ná' nnee ła'ágo bich'i' nádnkiiigo bil díyadaagot'eego baa dała'adzaa ch'ínágohin'áágee, Sólonon's holzéhi.

¹² Peter nnee dała'adzaahíi yiltsaańa' yich'i' yakti' gáníigo, Israel hat'i'i daanoḥini, hat'íi bigha no-hwił díyadaagot'ee? Hat'íi bigha dánohwíi no-hwinawodíi bee dagohíi dánohwíi njoḥíi bee díi nneehíi naghaago ánáhiidlaa daanołsigo da'os'ah daanohwineł'íi?

¹³ Bik'ehgo'ihinań Abraham, Isaac, Jacob ła'íi bich'á'gé' hadaaḥidelchiihíi daayokaaḥn, biYe' Jesus ízisgo at'éégo áyílaa; Pílate baa daadeso'áago ch'ínábíilteeh hat'íi, ndi nohwíi, Doo hádaahiit'íi da, daadoḥnii, Pílate bińáál.

¹⁴ Dilzini, Nkt'éégo Ánat'íiłíi, Doo hádaahiit'íi da, daabiłdoḥninań, Nnee yizes-hini nohwá ch'ínánołteeh, daabiłdoḥnii ni';

¹⁵ Áige' Ihi'naa yeBik'ehń daazesoḥjinań, án Bik'ehgo'ihinań daztsaaagé' nábihil'na'; ái dawa no-hwińáál ánagot'íił ni'.

¹⁶ Da'án bizhi' yodlaago díi nnee daał'iinií ła'íi bídaagonołsiníi ndzilgo ánábiidlaa: bi'odla'íi díi nneehíi doo hayú baa dahgoz'aa dago ánábiidlaa,

daanohwigha nohwiṇáál.

17 Shik'íiyú, doo bídaagonoṣiyú ádaaldzaa dago bígonsi, nohwá nadaant'aahíí aldó'.

18 Áiná' díí k'ehgo Christ biniigodilné doleeł, nihií Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidíí dabí'íłtsená' yaa nadaagolṇi' n'íí Bik'ehgo'ihí'nañ ye'iilaa.

19 Áík'ehgo nohwinchọ'íí bich'á'yúgo ádaalṇe', áigé' Bik'ehgo'ihí'nañ bich'í' dahdołkáh, áík'ehgo nohwinchọ'íí nohwá k'ená'ildéh, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ bich'á'gé' nohwił gozhóóníí begoldoh ndi at'éé;

20 Áigé' Jesus Christ nohwich'í' náidil'aa doleeł, án ałk'iná' baa nohwił na'gosni' ni':

21 Án ni'gosdzán alzaagé' yushdé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi daadilzini dabí'íłtsená' yaa nagolṇi' n'íí begolṇe'go dawahá ilch'í'nágodle'híí begonyaazhí' yaaká'yú gólíí.

22 Moses daanohwitaa n'íí da'aniigo gáyılṇniid, Nohwik'íiyú bitahgé' Bik'ehgo'ihí'nañ nohwe Bik'ehñ binkááyú Na'iziidíí nohwá hailteeh, shíí hashiltííníí k'ehgo; án ádaanohwiłnihií dawa nł'éégo ídaayesołts'aq doleeł.

23 Díí k'ehgo doleeł, dahadn'íí Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú Na'iziidíí doo iyésts'aq dahñ ṇnee bitahgé' da'izłíí doleeł.

24 Samuel gólíígé' yushdé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidíí dawa yádaakti' n'íí díí bijíiyúgo ánágot'íííí dabí'íłtsé yaa nadaagolṇi' ni'.

25 Nohwíí Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi n'íí bich'á'gé' hadaakłshołchíí, lá'íí

Bik'ehgo'ihí'nań Abraham bich'í' hadzii, Nich'á'gé' daalideshchiinihíí ła' binkááyú ni'godzán biká' i'angé' ledaadilchiinihíí dawa biyaa gozhóq doleeł, niigo daanohwitaa n'íí yil lángodest'aq n'íí nohwá begolne'.

²⁶ Bik'ehgo'ihí'nań biYe', Jesus, hayiltjigo da'iktsé nohwich'í' oyil'a' ni', dała'á nołtjigo nchq'go ágot'eehíí bich'á'yúgo ádaanoł'eego nohwiyaagozhóq doleełhíí bigha nohwich'í' oyil'a' ni'.

4

¹ Peter ła'íí John bilgo nnee t'ah yich'í' yádaakti'ná' okaqah yedaabik'ehi, siláada da'ch'okaqah goz'aaní yinádaadz'ini binant'a' ła'íí Sáducees daanlíni baa hikai,

² Ái hadaashkee lé'e, Peter ła'íí John bilgo nanezna'íí Jesus binkááyú naadiikáh doleeł, daaniigo, nnee yil ch'ídaago'aahíí bigha.

³ Nnee hadaashkee n'íí Peter ła'íí John bilgo daayiltsoodgo ha'ánezhzeezh iskaqzhí': alk'iná' o'i'áahíí bigha.

⁴ Da'ágát'éé ndi nnee ląągo Peter ła'íí John bilgo biyati' daidezts'aaní daayosdlaq; ashdladn doo náhóltag dayú shí da'osdlaq.

⁵ Iskaq hik'e Jews binadaant'a'íí, Jews yánazini ła'íí begoz'aaní ye'ik'eda'ikchíhi Jerúsalemyú dała'adzaa,

⁶ Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitini, Ánnas holzéhi, Cáiaphas, John, Alexánder, ła'íí okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitini bik'íí dawa alód' dała'adzaa lé'e.

⁷ Díí nneehíí Peter ła'íí John bilgo da'ahń'gee daayineskeego nayídaadikid, Hat'íí binawod, hadń bizhi' bee díí ádaaldzaa?

8 Peter, Holy Spirit bił nliigo yábiyikti'go gádaabihni, Nnee bánadaanot'aahíí ła'íí Israel hat'i'íí bánasoziiníí,

9 Nnee doo nagháhihíí bich'osii'ni'íí, díí nnee hago at'éégo nábi'dilziihíí bighą díí jii nanohwídaadołkidyúgo:

10 Nohwíí ła'íí Israel hat'i'íí dawa bídaagonołsi le', Jesus Christ, Názařehgé' gólíni, ts'i'ihna'áhi bídaahesołkał n'íí, daztsaągé' Bik'ehgo'ihinań nábihil'na' n'íí, án bee díí nnee nłt'éé nasdliigo nohwídáhyú sizijj.

11 Díí tséhíí kįh ádaagołe'íí daanołni yó'odaasołne' n'íí ihagon'aagee da'ikłsé si'aaníí silijj.

12 Áń ba'ashhahyú doo hadń hasdakołteehíí góljį da, díí yáa das'aaníí bit'áahyú hizhíihíí bee hasdáhikáh doleełíí dała'á ndi doo ni' biká' nnee baa nádət'ąą da.

13 Peter ła'íí John biłgo nnee doo da'ołtag dahi, débaagoch'oba'íí daanlijj ndi doo bił daagoyéé dago yádaakti', nnee nadaant'aahíí yídaagołsiidgo bił díyadaagot'ee; áik'ehgo Jesis yil nakai n'íí yínádaagołsiid.

14 Nnee nábi'dilziihíí bit'ahgé' sizijgo daayo'ijhíí bighą doo hat'íí nádaado'niid da.

15 Áiná' Peter ła'íí John biłgo ch'inoł'aash daayihniidná', dasahn ilch'į' yádaakti',

16 Díí nneehíí hago ádaahiidle'? Godiyihgo ágodzaahíí binkááyú ágodzaago Jerúsalemyú daagolíníí dawa yídaagołsi; nohwíí doo daahohiidłąą da daan'niihíí doo bik'eh da, daaniigo.

17 N̄nee bitahyú doo dayúwehyú dididlaadgo da, haląą gádaabikdo'ñiih, Án bizhi'íi bee hadn bich'í' yánáhólti' hela'.

18 Áik'ehgo yushdé' daayilñiigo, Jesus bizhi' bee yánáhólti' hela' dagohíi ilch'ínánágonof'aah hela', daabilñiigo bándagoz'ąą.

19 Áiná' Peter ła'íi John bilgo gádaabilñii, Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee nohwíi nohwich'í' idilts'ąągo née, dagohíi Bik'ehgo'ihinaño née, hayíi dábik'ehíi bendaagonof'aah.

20 Nohwíi hayíi hiit'inií ła'íi dihiits'agíi baa nagohiilñi'hi at'éé.

21 N̄nee nadaant'aahíi, Jesus baa yánáhólti' hela', nádaabikdo'niidná' nádok'aash daabilñiid; n̄nee dawa ágodzaahíi bighą Bik'ehgo'ihinañ ba'ahédaanzigo doo hago at'éégo ádaile' da.

22 N̄nee nábi'dilzihií dizdinhíi bitisyú bil legodzaahi.

23 Peter ła'íi John bilgo ch'ínát'áázhná' yił nakai n'íi yich'í' onát'aazhgo okąąh yedaabik'ehi yánadaant'aahíi ła'íi Jews yánazini ádaabilñii n'íi yaa nadaagosni'.

24 Ái daidezts'ąąná' Bik'ehgo'ihinañ bich'í' da'okąąhgo gádaañii, NohweBik'ehñ, yáá, ni'gosdzán, túnteel ła'íi daabiyi' daagolínii dawa Bik'ehgo'ihinañ níłigo ánląa;

25 David, nánal'a'a, binkááyú yánkti'go gánñii ni', Hat'íi bighą doo Jews daanlii dahíi hadaash-kee, ła'íi n̄nee dawahá doo begolne' dahíi yaa natsídaakes?

26 Ni'gosdzán biká' ízisgo nant'an daanliinií ilk'izhi' ádaadzaa, ła'íi n̄nee yánadaant'aahíi

dała'adzaa, Bik'ehgo'ihí'nań ła'íí Its'áinktíni, Christ holzéhi, biłgo yich'í' náda'nziidgo.

27 Da'ańiigo, niYe' Dilzini, Jesus, Its'áinktíni, yich'í' náda'nziidgo Hérod ła'íí Póntius Pílate, doo Jews daanliį dahíí, ła'íí Israel hat'i'íí biłgo dała'adzaa,

28 Nigan binawodíí ła'íí niini' be'ágođońiíki dab'íłtsé bengón'ąą n'íí yee ádaańe'go dała'adzaa.

29 K'adíí nohweBik'ehń, nowhenadaago'aahíí hóińłts'ąą, ák'ehgo nánada'idziidíí niyati' doo daasiite'go bee yádaahiłti' dago bidag ádaant'eego ádaanohwinkı,

30 Dahdnlńińgo na'ílziih; ła'íí niYe' Dilzini, Jesus, bizhi'íí binkááyú godiyińgo be'ídaagoziníí ła'íí ízigo ánágot'íłki ánán'íł le', da'okąąhgo daańii.

31 Aą da'oskaądná' dała'adzaagee godihes'naa; áige' Holy Spirit bee baa daagodeń'ąągo Bik'ehgo'ihí'nań biyati' doo daaste'go yee yádaakti' da lé'e.

32 Nńee łaągo da'osdlaądíí biini' dała'á, bijíí dała'á nasdliį: daabiyééhíí doo dasahn shíyée daanzı da; ndi dawahá dałaházhi' daabiyée lé'e.

33 Nadaal'a'á dayúweh beBik'ehń Jesus daztsąągé' naadiidzaahíí dážhó nkt'éégo yaa nadaagolńi', Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí zhá bitisgo biká'zhı' at'éé daazliį lé'e.

34 Tédaat'iyéhíí bitahyú doo ła' da silį: hayíí bini' dagohíí bikih daagolíníí baa nadaagoheznıigo, bich'ą'gé' daayist'íłdíí

35 Nadaal'a'á bádńgee ndaayiheznil: áige' hayíí tédaat'iyéhíí hat'íí yádaadiníí daantıíge yitah da'izńii.

36 Joses, nadaal'a'á Bárnabas bizhi' bá ádaizlaahi,

(Kodag yałti'íi ye'at'éhi golzeego ágolzee,) Cýprusgé' Levi hat'i'íi nłni,

³⁷ Ni' bíyééhíi baa nagohezniigo zhaali baa hi'né'íi nadaal'a'á bádngée nyiné'.

5

¹ Áiná' nnee ła', Ananías holzéhi, bi'aad, Sapphíra holzéhi, biłgo ni' baa nadaagohezni,

² Bi'aad yígółsiigo zhaali baa hi'né'íi ła' t'ąązhí' yota'ná' ła' zhá nadaal'a'á bádngée nyiné' lé'e.

³ Áík'ehgo Peter gáníi, Ananías, hat'íi bigha ch'iidn nant'án, Satan holzéhi, nanıłaago Holy Spirit bich'ı' nashíıch'a', ni' bich'ą'gé' zhaali naa hi'né'íi ła'zhı' t'ąązhı' hótą'go nńné'?

⁴ Doo hwahá nahııııı daná' nıyée ni' ya'? Nahezniııııı bikédé'go zhaali naa hi'né'íi dani benik'eh ni' ya'? Hago at'éégo tsídııkeezgo díi bee ándzaa? Doo nnee bich'ı' nashíıch'a' da, Bik'ehgo'ıhi'nań bich'ı' nashíıch'a'.

⁵ Díi yati'íi Ananías yidezts'ąąná' nágo'go daztsą: nnee dawa yaat'ıdaanzııııı tsıdaadesyız.

⁶ Nnee áni nakaiyéhiıı nádikaigo ch'id bił daızdis, áıgé' ch'adaabizyııııı lehdaabistııı.

⁷ Áıgé' taadn ledihikeezyú shı nnee daztsaanıı bi'aad ágodzaahııı doo yígółsi dago ha'ayáá.

⁸ Peter gáyııııı, Shił nagolńı', gáhołąągo izlıııgo ni' nohwaa nagohezniııı née? Áıgé' gánııı, Ha'aa, akohgo izlııı.

⁹ Peter gánábıłdo'niid, Hat'ııı bigha Bik'ehgo'ıhi'nań biSpirit nabınołtaahgo bich'ı' godeso'ąą? Isą, nıką' lehdaistiinııı ch'ıgót'ı'yú nadaazi, áı ni áldó' ch'ıdaanııteeh.

10 Áík'ehgo dagoshch'ì Peter bádnyú nágo'go daztsáa: nnee ánii nakaiyéhií ha'ákaigo isdzán daztsáago yídaagołsiid, áígé' ch'adaabizyijyú bika' le'sitij n'íi bahgee lehdaistij.

11 Nnee da'osdlaadíi dała'ánát'ijhí tsídaadesyz lé'e, la'íi hayíi yaat'ídaanzihíi ałdó' tsídaadezyiz.

12 Nnee bitahyú godiyihgo be'ídaagoziníi ląágo, la'íi ízisgo ánadaagot'ijhíi nadaal'a'á binkááyú ánagot'ij; (Sólomon bich'ínágohin'ąágee dała'á daabiini'go dała'ánát'ijh.

13 Jesus doo daayodlaą dahíi ndaaldzidgo doo yéhikai da ndi nnee nłt'éégo baa natsídaakees.

14 Nnee dayúweh ląágo la'íi isdzáné biłgo Jesus daayodlaaníi yénáhikai;)

15 Áík'ehgo daanezgaihíi da'intinyú ch'ínádai'niłgo biká'da'astiné la'íi ch'id biká' nazhjeed, Peter higaalgo bichagosh'oh zhá ndi biká'zhì' áone' daanzigo.

16 Jerúsalem binaayú kih nagoznilgé' ałdó' nnee ląágo daanezgaihíi la'íi nnee spirits daanchó'íi biyi' daagolíníi yiłnihikáh, ái dawa nádaadziih lé'e.

17 Okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni yił nakaihíi dábiłgo (Sádducees daanlíni,) dážhó hadaashkeego,

18 Nadaal'a'á daayiltsoodgo ha'áná'ilka'á yune' ha'ádaiskaad lé'e.

19 Tł'é'yú Bik'ehgo'ihì'nań binal'a'á yaaká'gé'hi ha'áná'ilka'ágee ch'íná'itihíi yá ch'íntąágo ákú yił ch'íkai, áígé' gábiłnii,

20 Ti'i, da'ch'okąąh goz'ąayú dołkáh, áígee nsozjigo díi nłt'éégo ihì'naahíi baa yati'íi dawa nnee baa bił nadaagołni'.

21 Díi daidezts'ąąná' hayiłkaayú da'ch'okąąh

goz'aą yuñe' ha'ákaigo bił ch'ídaago'aah. Okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni yil nakaihií biłgo hikaigo nnee yánádaaltihíi la'íi Israel hat'i'i yánaziiníi dała'áyíilaaná' ha'áná'ilka'áyú nadaal'a'á yíká o'íl'a'.

22 Áíná' aasitíni ha'áná'ilka'áyú okai, n'íi nadaal'a'á n'íi doo hwaa da l'é'e, áigé' nákaigo nadaagosni',

23 Gádaaniigo, Ha'áná'ilka'áyú nht'éégo o'ogęęzná' aasitíni dáádítłhgee t'ah nazjina' baa nkai ndi ch'ídaasitąą hik'e doo hadn'ákóne' naháztąą da laą.

24 Okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni la'íi siláada da'ch'okąąh goz'aaníi yinádaadéz'ini binant'a' la'íi okąąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi díi daidezts'aąná' hagoshą' at'éégo laą dayúweh bá daagowáh daanzı l'é'e.

25 Ła' nyáago gádaabiłni, Nnee ha'ádaasolkaad n'íi da'ch'okąąh goz'aą yuñe' nazji, nnee yil ch'ídaago'aahgo.

26 Áík'ehgo siláada da'ch'okąąh goz'aaníi yinádaadéz'ini la'íi binant'a' nadaal'a'á yíká okaigé' dánt'éhego yil nakai: nnee tséé bee daanohwiłné' doleełhi at'éé daanzıgo ndaaldzidhií bighą.

27 Yil nakainá' nnee yánádaaltihíi naháztąągee yil hikai baa yá'iti'híi bighą: áigee okąąh yebik'ehi dá'tiséyú sitíni nabídaadiłkid,

28 Gánıigo, Díi yızhíihíi bee ilch'ínágonol'aah hela', daanohwiłniigo nohwá ndaagosit'ąą ni', n'íi kú lá Jerúsalem dágoz'aą nt'éégo bił ch'ínánágonol'aah, la'íi aí nnee zesdiiníi nohwíi nohwik'izhi' daadoł'áhgo ádaalt'ij.

29 Peter la'íi nadaal'a'á la'ihíi biłgo hadaasdzi-

igo gádaanii, Nohwíí Bik'ehgo'ihí'nań da'áníyú ádaant'eego dábik'eh, doo nnee da.

30 Jesus tsì'ılna'áhi bídaahesołkałgo daazesołhij n'íí daanohwítáa n'íí Bik'ehgo'ihí'nań daayokaqahń daztsaaqé' nábihil'na'.

31 Áń Nant'án ła'íí Hasdá'iiníki nliigo Bik'ehgo'ihí'nań ábíılaago bigan dihe'nazhinéégo dahbinesdaa ni', Israel hat'i'i binchq'i bich'á'zhı'go ádaile'go binchq'íí bich'á'gé' baa nádaagodet'aqahíí bigha.

32 Díí ánágot'ııhíí daahiit'ııgo baa nadaagohiılni'; Holy Spirit ałdó' yaa nagolni', áí Holy Spirit-híí hayíí Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yikísk'eh ádaat'eehíí yaa daidez'aqı'ni'.

33 Yánádaaltihíí áí daidezts'aqana' bıł daagoshch'iigo, nadaitseed hádaat'ııgo yendaagoshchij lé'e.

34 Áíná' Phárisee ła' nnee yánádaaltihíí itah nlıni, Gamáiel holzéhi, begoz'aaníí ilch'ıgó'aahi, nnee dawa nlt'éégo baa natsekeesi hizı'go, Díí nneehíí dé't'ıhézhı' nłahyú ch'ınókáh, nniid;

35 Áíná' gáníí, Israel hat'i'íí daanołni, díí nnee hago ádaale'íí baa daagonołsaq.

36 Doo áníná' nnee ła' Theúdas holzéhi ızisgo at'éhi ideshchijigo nnee ła'ágo díıgo nanadınıyú shı béhikai ni': án zesdııgo bikísk'eh ádaat'ee n'íí dawa ıltanáhosaaqo begoldoh n'íí doo hat'íí da silij ni'.

37 Áí bikédé'go Judas, Gálilegé' gólını, nnee tax nahi'niıl doleełhíí bigha daaholtag ni'ná' nyáá, án ałdó' nnee ła'ágo ıts'áınıl: án ałdó' daztsaa, áıgé' bikísk'eh ádaat'ee n'íí dawa ıltanáhosaaq ni'.

38 K'adıí gánohwıłdishni, Díí nneehíí doo baa

nałkai da, doo nadaanołt'og da: díí begoldohíí nnee bich'á'gé' bee ánágot'ı̄l' lé'eyúgo, doo hat'ı̄ı da hileeh:

39 Áíná' Bik'ehgo'ihı'nań bich'á'gé' lé'eyúgo doo bengowáh ádaale' at'éé da; nohwı́ı dánko Bik'ehgo'ihı'nań bich'ı' nadaagonołkaadgo nohwígózi.

40 Nnee yánádaaltihı́ı Gamáiel anı́ıhı́ı bıł dádaabik'ehgo nadaal'a'á yushdé' daayı̄nı̄ıgo ánákai, áígé' Jesus bizhi'ı́ı bee yánánáti' hela', daabiłı̄ııná' ndaabı̄neestsaz, áígé' onádaabis'a'.

41 Áık'ehgo yánádaaltihı́ı yich'á' dahnaskai, Jesus bizhi'hı́ı bighą ádaayágosı̄hyú ádaats'izlaa lé'e ndi Bik'ehgo'ihı'nań binadzahgee nł'éégo ádaat'eego yıdaagołı̄hı́ı bighą bıł daagozhóqó lé'e.

42 Dajı̄ı biigha da'ch'okąąh goz'ąą yune' ła'ıı daagowayú Jesus Christ yaa nadaagolı̄ı'go yaa ıłch'ıdaago'aah lé'e.

6

1 Áíná' Jesus daayokąąhı́ı łąągo silı̄ıná' Jews daanlı́ıı Greek biyati' yee yádaaktı́ıı doo bıł daagozhóqógo Hebrews daanlı́ıı gádaayı̄nı̄ıııd, Dajı̄ı biigha ch'iyán na'ı̄ııhgee nohwı́ı nohwı̄tahyú isdzané biką' nanezna'ihı́ı doo yich'ı' zhińéé ádaat'ee da lé'e.

2 Áık'ehgo nakits'adahı́ı nnee Jesus daayokąąhı́ı dawa yushdé' daayı̄nı̄ııd, áígé' gádaayı̄nı̄ıı, Ch'iyán nadaahı̄ı'ı̄ııhı́ı bighą Bik'ehgo'ihı'nań biyati' baa nadaagolı̄ı'ı́ı doo k'ihzhı' ndaagont'aa bik'eh da.

3 Áık'ehgo, nohwik'ı́ıyú, nnee gosts'idi, nł'éégo baa yádaaktı́ıı, Holy Spirit ye'ádaat'eehı́ı,

daagoyáání nohwitahgé' hadaahniil, áí nnee díí na'idziidíí yedaabik'ehgo ádaahiidle'.

⁴ Áíná' nohwíí dágodest'i'yú da'ohiikaah la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' baa yádaahiilti' doleeł.

⁵ Ádaanñihíí nnee dawa bił dádaabik'eh: áík'ehgo Stephen dážhó nłdzilgo odláni, Holy Spirit ye'at'éhi, Philip, Prókorus, Nicánor, Tímon, Pármenas, la'íí Nicolás, Jews bi'okaahíí yenyáhi, Ántiochgé' gólíni, hadaiheznil.

⁶ Áí hadaisniilíí nadaal'a'á yidáhzhì' yil nnikaigee yiká' ndaadesniigo yá da'oskaad.

⁷ Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' dayúweh begodeyaago Jerúsalemgee Jesus daayokaahíí ląągo bínáhiikai; okaah yedaabik'ehi ałdó' ląągo odlaaní yikísk'eh ádaat'ee lé'e.

⁸ Stephen, dážhó nłdzilgo odláni, Holy Spirit bee binawod golíni, ízigo ánágot'ijłhí la'íí godiyihgo be'idaagoziníí nnee bitahyú ye'áná'ol'ijł.

⁹ Nnee la', Líbertines daaholzéhi, la'íí Cyrénegé' la'íí Alexándriagé' daagolíni, la'íí nnee Cilíciagé' la'íí Asiagé' nakaihi ha'ánátséhíí bitahgé' Stephen yil ladaadit'ah nkegonyaa.

¹⁰ Áíná' Stephen goyáągo la'íí Holy Spirit yábiyilti'go nneehíí doo la' bitisgo hadziih da lé'e.

¹¹ Áík'ehgo nnee la' yich'ì' na'daaheznilgo gáyilñii, Nadaalch'aago Stephen baa yádaakti', áík'ehgo gádaañii, Moses la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ nchọ'go yaa yakti'go daadihiits'ag.

¹² Áígé' nnee Stephen yik'edaannñihíí, Jews yánazíni, la'íí begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi, la'íí nnee dawa hadaashkee ádaizlaago Stephen yaa hikaigo daayiltsood, áígé' nnee yánádaaltihíí yil yaa

hikai.

¹³ N̄nee nadaach'áhi yił hikai, áík'ehgo gádaañii, Díi n̄neehń díi godiyihgo goz'aaníi ła'íi begoz'aaníi dawahn nchọ'go yaa yałti';

¹⁴ Gániigo daadihiits'ag, Jesus Názařethgé' gólíni díi godilzihgo goz'aaníi nagohilkaad, ła'íi Moses nohwá yengon'áá n'íi łahgo ánáyidle'.

¹⁵ N̄nee yánádaaltihíi dawa Stephen da'is'ah daineł'íigo binii Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'a yaaká'gé'hi biniihíi k'ehgo at'éégo daayiltsaa.

7

¹ Okaąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni gábiñii, Ádaaniłch'iniihíi da'anii née?

² Stephen gáníi, N̄nee daanołíni, shik'íiyú, n̄nee báyań daanołíni, shídaayesołts'aa; nohwitaa n'íi Abraham, doo hwahá Chárranyú ngoleeh daná' Mesopotámiaiyú gólíi ni'ná' Bik'ehgo'ihí'nań bich'á'idindláad nłíni bich'í' ch'í'nah ádelzaa,

³ Áígee gábiñiid, Nini' ła'íi nik'íi bich'á' dah-nnáhgo ni' nił ch'í'nah áshle'yú n̄náił.

⁴ Áík'ehgo Abraham Kaldéans bini'gé' dahnyaago Charran golzeegee golíi lé'e: bitaa daztsaąaná' díi ni' biyi' daagonołizhi' Bik'ehgo'ihí'nań bik'ehgo onágódle' lé'e.

⁵ Áiná' ni' bíyéehíi doo ła' baa gon'áá da, doo ndi dałahndi nch'idel'eezgo da: áiná' bichagháshé doo ła' da ndi bíi ła'íi bich'á'gé' daahideshchiinihíi daabiyéé doleelgo yángon'áá lé'e.

⁶ Bik'ehgo'ihí'nań Abraham bich'í' hananádiigo gániiid, Nich'á'gé' daahideshchiini' ni' doo yídaagołsi da n'íi yi'yi' daagolíi doleel; áígee n̄nee ni'

daabiyééhíí isná ádaabidle'go díídn gonenadín legodzaazhí' biniidaagonkt'éé doleel.

⁷ Nnee isná ádaabisdlaahíí biniidaagodishle' doleel; áí bikédé'go áígé' ch'ékáhgo dzaagee daashokaah doleel, nīi lé'e, Bik'ehgo'ihī'nań.

⁸ Áígé' Bik'ehgo'ihī'nań circumcísion bee Abraham yil lángot'aa: áík'ehgo Abraham biye' Isaac gozliigo tsebíí behiskaaníí bijjī cícumcise áyíílaa; áígé' Isaac biye' Jacob gozlii; Jacobhíí biye'ke nakits'adah daagozlii, áí bich'á'gé' nakits'adahyú nnee hat'i' silijj.

⁹ Jacob biye'kehíí daabidizhé Joseph daayoch'ijj'go, yik'edaanniihgo Egyptyú baa nadaahezni: áiná' Bik'ehgo'ihī'nań bil nliigo,

¹⁰ Bich'í' nadaagont'ogíí bigha dawa yich'á' binktj, áígé' Pháraoh, Egypt yánant'aahíí, yil nzhoggo la'íí binadzahgee goyáago Bik'ehgo'ihī'nań ábítsi; Pháraohíí Egypt dahot'éhé la'íí bikih biyi' daagolíníí yánant'aago ábíílaa.

¹¹ Egypt la'íí Cánaanyú dahot'éhé shiná' góyéégo daagodeyaa: áígee daanohwitaa n'íí bich'iyá' n'íí bich'á' ádaasdiigo biniidaagonkt'éé lé'e.

¹² Egyptyú nadá' gólíí láago Jacob yaat'inzjina' daanohwitaa n'íí da'iltsé ákú odais'a' lé'e.

¹³ Iké'gee nanákainá' Joseph, Daanohwik'isn nshijj n'íí shíí ánsht'ee, daayihniigo bídaagotsjíd; la'íí Joseph bik'íí Pháraoh yígotsjíd.

¹⁴ Áígé' Joseph bitaa la'íí bik'íí dawa bilgo gosts'idin ashdla' hilt'eego yiká'o'il'a',

¹⁵ Áík'ehgo Jacob Egyptyú o'íníl, ákú Jacob daztsaa, la'íí daanohwitaa n'íí áldó' da'ilké'go nanezna',

16 Áí dawa Síkemyú onádaihezn̄ilgo ilch'ì'ndaahi'n̄iil goz'ąą yun̄e' da'ilké'go lēdaahasn̄il, áí goz'aaníí Abraham Síkem biye' Émmor biye'ke bich'á'gé' zhaali bee nagohesn̄ii ni'.

17 Bik'ehgo'ih̄i'nań Abraham bāngon'ąą n'íí be-golne'íí alhánégé' goldohná' Abraham bich'á'gé' daah̄ideshchiinih̄íí Egyptgee ląą silj̄i lē'e.

18 Áíná' Egyptyú ła' nant'án nanásdl̄íí, án Joseph doo yígóts̄i da lē'e.

19 Áń nohwíí hahiit'i'íí yik'edaann̄iih lē'e, ła'íí daanohwitaa n'íí gádaayil̄niigo bāndaagoz'ąą, Mé' daagozlj̄ih̄íí da'izlj̄iyú ch'ídaaoh̄kaadgo da'akú nanne' le'.

20 Áígee Moses gozlj̄igo dážh̄ó dénzhóné lē'e, án bitaa golj̄i yun̄e' nadaach'ilteego taagi daahitąą:

21 Áígé' da'izlj̄iyú ch'ídaach'istj̄iyú Pháraoh bitsi' nábink̄tj̄igo dabíí bizhaazhé k'ehgo yíh̄il̄na'.

22 Egyptyú daagolíníí bigoyą'íí dawa Moses bil ch'et'ąągo dážh̄ó n̄t'éégo yałti' ła'íí n̄t'éégo ánát'j̄il̄ silj̄i.

23 Moses dizdin bil legodzaaná', shik'íyú Israel hat'i'íí bich'ì' dosháh nzi lē'e.

24 Áík'ehgo ła' inaghanaghaago yiltsąągo, án yik'izh̄i' onálwodgo yil nałts'j̄hgo daztsąą:

25 Shíí hat'i'íí biniidaagonk̄'ééhíí biyi'gé' Bik'ehgo'ih̄i'nań shich'on̄iigo bil ch'ídishkaahíí yídaagołs̄i sh̄i nzi lē'e; ndi doo bídaagołs̄i da.

26 Iskaą hik'e dabíí hat'i'i naki ilch'ì' dahnádilwo'go yiká n̄yáá, nkenágoheltq̄od nziigo gádaayil̄n̄ii, Ilk'isyú nołdlj̄iná' hat'íí bighą il̄n̄i'dołn̄ih'?

27 Áíná' ba'ashhahgé' gólíni doo bik'ehyú ánáyoy'íjł dahń Moses k'ihzhı' yenyılńá' gánıı, Hadń nohwinant'a' ła'ıı nohwaa yakti'i ánıılaago ánt'ıı?

28 Adaąaná' nńee Eɡyptian nłını zıńıhııhıı k'ehgo shıı áldó' shızınıłhéé née?

29 Dıı ánııhıı bighą Moses dabıı hat'i'i yich'ą' halwodgo Mádiangee golıı ngohéyáá, áıgee biye'ke naki gozlıı.

30 Áıgé' dizdin łegodzaa bikédé'go Dzil Sına holzéhi bınaayú da'izlııyú ch'il diltı'i biyi'gé' Bik'ehgo'ihı'nań binal'a'á yaaká'gé'hi bich'ı' ch'ı'nah ádelzaa.

31 Moses yo'ııná' bıł díyagot'ee lé'e: ıłhánégo yinel'ııgo nyáá hik'e Bik'ehgo'ihı'nań bich'ı' hadzıı,

32 Gánııgo, Shıı daanitaa n'ıı Bik'ehgo'ihı'nań daayokaąahń nshlıı, Abraham, Isaac ła'ıı Jacob Bik'ehgo'ihı'nań daayokaąahń nshlıı. Moses tsıdolyızgo dıłıdgo doo ázhı' nádést'ııd da.

33 Bik'ehgo'ihı'nań gábilńıı, Nikee ádaandlee: ni' biká' sıńziınıı ni' godiyini at'éé.

34 Eɡyptyú shichągháshé biniidaagonł'éégo hish'ıı, áı hish'ııgo ik'ıdaadi'ńııhıı dists'ag, áık'ehgo áı bich'ą' nshńııyú nıyáá. Tı'i, dák'ad Eɡyptyú nıdel'a'.

35 Dadıı Moses Israel hat'i'i doo hádaabit'ııgo gádaanıı n'ıı, Hadń nohwinant'a' ła'ıı nohwaa yakti'ıı ánıılaa? Da'ái Moses n'ıı Bik'ehgo'ihı'nań binal'a'á yaaká'gé'hi ch'il biyi'gé' bich'ı' ch'ı'nah ádelzaa n'ıı binkááyú Bik'ehgo'ihı'nań bides'a', nant'án nlııgo ła'ıı Israel hat'i'ıı biniidaagonł'ééhıı yich'ą' yıńııłgo bides'a'.

36 Áı Moses n'ıı ızisgo ánágot'ııłıı ła'ıı godiyıhgo

be'ídaagoziníí Egyptyú ła'íí Red Seayú ánát'įįł ni'ná' Egyptgé' ch'íniłgo da'izliyyú nanalse'go dizdin łegodzaa.

³⁷ Da'ái Moses-híí Israel hat'i'íí gádaayihni ni', Bik'ehgo'ihinań binkááyú Na'iziidi hileehgo nohwik'íyú bitahgé' Bik'ehgo'ihinań nohweBik'ehń nohwá habikteeh, shíí hashik'įhí k'ehgo; án hódaayesółts'aą.

³⁸ Da'izliyyú ha'ánáłséh n'ná', díí Moses-híí Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'gé'hi Dził Sína holzeeyú bich'į' yałti' n'íí ła'íí daanohwitaa n'íí bigizhgee yałti'íí nliįgo yati' hińáhi nohwá baa hi'né' ni':

³⁹ Áń daanohwitaa n'íí doo bídaayéstsaą hádaat'įį da ni', doo hádaabit'įį da, áína' Egyptyúgo nádiikáhíí zhą bijíígé' hádaat'įį lé'e.

⁴⁰ Aaron gádaayihni, Hat'íhíta daahohiikaąhíí nohwá ánle', áí nohwá go'įį doleek: díí Moses Egyptgé' ch'ínohwińil n'íí hago adzaa shįhíí doo bídaagonłzi da.

⁴¹ Áína' magashi bizhaazhé be'ilzaa'i ndi ádaizlaago dahat'íhíta yiyaa odaayihiniłgo daayokaąh, dabíí ádaizlaahíí yaa bił daagozhóógo.

⁴² Áík'ehgo yáa biyi'gé' dawaháhíí daayokaąhgo Bik'ehgo'ihinań dabiini'zhį' ch'ídaabizńil; Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi n'íí binaltsoos biyi' k'e'eshchįhíí k'ehgo, Israel hat'i'í daanohni, da'izliyyú dizdin nohwee łedaagosdzaa n'ná' magashi bizhaazhé, dibek'įį bizhaazhéta nadaaktseedíí ła'íí dahat'íhíta shaa daahohnił lá née?

⁴³ Gowąogłgai biyi' Mólok holzéhi daayokaąhíí nadaańil, ła'íí daahokąhíí Rémphan holzéhi

bits'ıl̄sq̄osé k'ehgo be'ilzaahíı́ ǎldó' nadaaṁṁil, díı́ be'ilzaago ádaasolaahíı́ daahołk̄aḡḡho: áık'ehgo Bábylon bitisyú ch'ínołk̄áhgo ánohwishłe'.

44 Daanohwitaa n'íı́ gowaḡolgai biyi' da'okaḡḡhi Bik'ehgo'ihı́'nań yił daanliḡḡgo bebı́gózini da'izliḡḡyú goz'aḡḡ, áı́ hago'at'éégo ałnehı́ı́ Bik'ehgo'ihı́'nań Moses yił ch'ı́'nah áyılıaahı́ı́ k'ehgo alzaa.

45 Daanohwitaa n'íı́ Jesus bá nant'aago Bik'ehgo'ihı́'nań doo Jews daanliḡḡ dahı́ı́ bá ch'íineheyoodná' gowaḡolgai biyi' da'okaḡḡhı́ı́ ni' daabı́yéé gozliḡḡyú daistsoozgo hikai, áı́ doo Jews daanliḡḡ dahı́ı́ David dánant'aa silizhı́' Bik'ehgo'ihı́'nań daanohwitaa n'íı́ dábidáhgee ch'ı́daaniheyood;

46 David Bik'ehgo'ihı́'nań yił nzhọọ silı́, áık'ehgo Jacob Bik'ehgo'ihı́'nań yokaḡḡhń yiıı' golı́ı́ doleeḡı́ı́ bá ágóshłe' nzi lé'e.

47 Ndi Sólomon holzéhigo Bik'ehgo'ihı́'nań k̄ih yiıı' golı́ı́ııı́ bá ágólaa.

48 Áına' Da'tiséyú At'éhi k̄ih dá nnee bigan yee ádaizlaahi doo yiıı' golı́ı́ da; Bik'ehgo'ihı́'nań binkááyú na'iziıdıı́ gánııı́ n'ıı́ k'ehgo,

49 Yaaká'yú goz'aanıı́ biká'dah'asdáhá biká'ge' nansht'aahı́ı́ át'éé, ni'gosdzánhı́ı́ biká'dahnádes'isıı́ át'éé: k̄ih hago'at'éhi shá ágóle'? níı́ lé'e Bik'ehgo'ihı́'nań: hayúshı́' hanasólgo áına'?

50 Aishı́' shiganıı́ doo dawa bee ashłaa da lé'e?

51 Doo nohwee daagondliḡḡ dahi, nohwı́ıı́ı́ ła'ıı́ nohwı́jeyıı' doo círcumcise ádaanołt'e'ı́ dahı́ı́ k'ehgo doo daagodinołsı́ni da, dawahn Holy Spirit bich'á'zhı́'go ádaanołt'ee, daanohwitaa n'ıı́ ánádaat'ı́ı́ı́ n'ıı́ k'ehgo nohwı́ı́ ǎldó' ánádaat'ı́ı́ı́.

52 Hagee daanohwitaa n'íi Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi n'íi doo yiniidaagodezlaa da? Nkt'éégo Ánát'íikíi yígháhíi dabí'ítsená' yaa nadaagoln'íi nadaistseed; ái Nkt'éégo Ánát'íikíi nyee'íi biyi'zhì' ch'ídaasołtíigo daazesołhíi:

53 Bik'ehgo'ihinań binadaal'a'á yaaká'gé'hi begoz'aaníi nohwaa daidez'ąą ndi doo bikísk'eh ádaanołt'ee da.

54 Nnee dała'adzaahíi Stephen áníihíi daidezts'ąąná' dázhó bíł daagoshch'ii'go biwoo nádaagai.

55 Áiná' Stephen, Holy Spirit ye'at'éégo, yaaká'yú dezghalgo Bik'ehgo'ihinań bich'ą'idindláádíi la'íi Jesus Bik'ehgo'ihinań dihe'nazhińéégo sizíigo yíłtsąą,

56 Áigé' gáníi, Yáa ilch'ą' adzaago yaaká'yú nnee k'ehgo Nyááhń Bik'ehgo'ihinań dihe'nazhińéégo sizíigo hish'íi.

57 Nádaadidilghaazhná' bijeyi' ndaadeshchidgo dawa bich'í' nádnkíi.

58 Kíh gozníi bich'ą'yú ch'ídaabist'e'go nyída'isne': tséé yee da'dilńiihíi bidiyágé nnee áníi nagháhá, Saul holzéhi, dées'eezgee ndaayihezńil.

59 Stephen t'ah nyída'ilne'ná' gáníigo oskaąd, Jesus sheBik'ehń, shiyi'siziiníi nádnné'.

60 Hayaa adzaago nawode gánńiid, SheBik'ehń, díi nchq'ihíi dákoh bik'izhì' ádaaholé hela'. Áńńiidná' daztsąą.

8

1 Stephen daabizilheehíi Saul da'áigee bíł dábik'eh lé'e. Áigé' godeyaago Jesus daayokaąhíi

Jerúsalemgee ha'ánálséhíí biniidaagonkt'éégo inaghanakai begodeyaa; áík'ehgo dawa iktanáhosaągo Judéayú ła'íí Samáriayú oheskai, nadaal'a'á zhá da'akú naháztaą lé'e.

² Nnee daagodnksíni Stephen dát'eego yaa daachagná' ledaistj.

³ Áíná' Saulhíí Jesus daayokaąhíí dayúweh binaghanakai, gowańhíí dała'a gon'ąągo nantaago, nnee ła'íí isdzáné daayiltsoodgo ha'áyilkaad lé'e.

⁴ Jesus daayokaąhíí iktanáhosaą n'íí dahot'éhé anákahyú yati' baa gozhóni yaa nadaagolni'.

⁵ Philip Samáriayú óyáá, áí biyi' křh goznilgee Christ yaa yił nadaagolni'.

⁶ Nnee łaągo Philip yałti'ihíí daidezts'ąągo ła'íí godiyřhgo ánagot'jřhíí ye'ánát'jřhíí daayiltsąągo, áníhíí dałekt'eego yaa natsídaakesgo bídaayést's'ąą lé'e.

⁷ Spirits daanchř'i nnee łaągo biyi' daagoljř n'íí daadilwoshná' biyi'gé' hanáhesąą, ła'íí łaągo daadi'il n'íí ła'íí doo nadaakai da n'íí nádaabi'dilziih.

⁸ Áík'ehgo áí křh goznilgee dázhř koł daagozhřó lé'e.

⁹ Áí křh goznilgee nnee ła' Simon holzéhi dabí'iktséná' nnee Samáriayú daagolíníí daabo'ni'go k'izéyoniki goljř lé'e, nnee ízisgo at'éhi ádil'jřgo:

¹⁰ Án nnee dawa bídaayést's'ąą, nnee doo ízisgo ádaat'ee dahíí, nnee ízisgo ádaat'eehíí ndi gádaanřigo, Díí nnee Bik'ehgo'ihí'ńań binawod bil nřjř łaą.

¹¹ Daabo'ni'go nzaad ogoyaahíí bighą nnee

yédaaldzidgo daayidnłsı lę'e.

12 Áiná' Philip, Bik'ehgo'ihı'nań bilakt'áhgee be-goz'aaní nkt'éégo baa na'gonı'ıı la'ıı Jesus Christ bizhi' daayozhııgo yaa nagolnı'go nńee la'ıı isdzané daayosdlaądgo baptize ádaaszaa.

13 Simon dabıı ndi osdlaądgo baptize ábi'delzaa: áıgé' Philip yıl dahizh'aazhgo godiyıhgo be'ıdaagogozinıı la'ıı ızisgo áná'ol'ııhıı yıłtsaągo bıł díyagot'ee lę'e.

14 Jerúsalemgee nadaal'a'á nńee Samáriayú daagolıınıı Bik'ehgo'ihı'nań biyati' nádaagodn'áą yaat'ıdaanzııná' Peter la'ıı John bıłgo bich'ı' odais'a':

15 Ákú n'áázhná' Holy Spirit baa daadót'aah daanzıgo yá da'oskaąd:

16 (BeBik'ehń Jesus bizhi' bee baptize ádaaszaa ndi doo hwahá hadń la' Holy Spirit bee baa godet'aah da lę'e.)

17 Peter la'ıı John bıłgo bıká' ndaadelnııgo Holy Spirit bee baa daagodest'ąą.

18 Nadaal'a'á nńee yıká' ndaadezııgo Holy Spirit bee baa daagodest'ąąhıı Simon yıłtsaąná' nadaal'a'á zhaali yaa náiné',

19 Gánııgo, Shıı alđó' dıı beshik'ehgo shaa godinot'aah, áık'ehgo dáhayıı bıká' ndaadeshııhıı Holy Spirit baa daadit'aah doleel.

20 Áiná' Peter gábilnıı, Bik'ehgo'ihı'nań bich'á'gé' aahı'né'ıı nahashııh nńzıhıı bighą nizhaalıhıı dábil da'ızlıj nleeh.

21 Bik'ehgo'ihı'nań binadzahgee nijıı doo bıł'ehyú át'ée dahıı bighą dıı ánáhiit'ııhıı doo hwaa ná goz'ąą da.

22 Ninchq'ıı bich'á'yúgo áńne'go onkaąh,

áik'ehgo nijí biyi'gé' dénychó'égo tsídínkeezíí da'izlíné da'ánádolñiik.

23 Nchó'go ágot'eehíí zhá niyi' begoz'ąągo ninchó'íí ḱnestl'ọọ bígosíłsııd.

24 Áik'ehgo Simon gádaabıłnıı, Áshıłdolñııhıı doo shich'ı' be'ágone' dahıı bighą Bik'ehgo'ıhı'nań shá honoıkaąh.

25 Peter la'ıı John bıłgo daayo'ıı' n'ıı yaa nadaagosnı', la'ıı Jesus biyati'ıı' yaa yıł nadaagosnı'ná' Jerúsalemyú onát'aazh; nát'aashyú Samária biyi' gotahyú yati' baa gozhónı yaa nadaagolnı'go ánágoldoh.

26 Bik'ehgo'ıhı'nań binal'a'a yaaká'gé'hi Philip yich'ı' hadziigo gáyıłnıı, Dahnnáhggo yagiyú nńáh, Jerúsalemgé' Gázazhı' intínhıı bich'ı'go, da'izlııyú.

27 Nádiidzaago dahiyaa: áígé' nńee Ethiópián eunuch nłını, isdzán Cándace holzéhi, Ethiópiáns yánant'aahıı yiké'gee sitını, dawahá lán ílıni Cándace bíyééhıı yebik'ehı, Jerúsalemyú okąąhyú naghaagé'

28 T'ąązhı' nádaal lé'e, bitsinaghái bijad nakihıı yiyi' dahsdaago Bik'ehgo'ıhı'nań binkááyú na'iziidi n'ıı, Esáias holzéhi, binaltsoos yozhıı goldoh.

29 Holy Spirit Philip gáyıłnıı, Tsinagháihıı ałhánégo bich'ı' nńáh.

30 Áik'ehgo Philip bich'ı' nádilwodgo Bik'ehgo'ıhı'nań binkááyú na'iziidi n'ıı, Esáias holzéhi, binaltsoos yozhııhıı yidezts'ąągo gáyıłnıı, Ya' aí hónzhııhıı bígonłsı' née?

31 Ethiópián gánıı, Hago'at'éégo bígonsını, dahadń shıł ch'ígó'aahyúgo zhá go'ıı? Hasiınáhggo

shit'ahgé' dahndaa, nii.

32 Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiiníí díí k'ehgo aníhi yozhúí lé'e, Dibelíí zideeyú ch'olqosíí k'ehgo, dagohíí dibelíí bizhaazhé bilshéhíí yádngee sitíigo doo hat'íí níí dahíí k'ehgo bize' doo ích'á' ágole' da:

33 Ádaayágosiyú ádaizlaagé' dá doo nzhógo baa yá'iti' da: hadnshá' bich'á'gé' daalideshchiinihíí yaa nagolní'? Ni'godsán bich'á'gé' bi'ihina' nádii'né', níigo.

34 Áígé' nneehń Philip gánábıdo'niid, Nánoshkaqah, díí Bik'ehgo'ihinañ binkááyú na'iziidi n'íí aníihíí hadń áıınihíí? Dabíí ádaayalti' née, dagohíí nnee ła' yaa yakti' née?

35 Áík'ehgo da'ái Bek'e'eshchiiníí biyi'gé' Philip yakti' nkegonyaago Jesus yaa yıl nagolní'.

36 Ch'okahyú tú bich'ı' dahch'idikaigo nneehń gáníí, Kú tú ła' łaq; hat'íí bighá doo baptize áshi'dilne' da doleel'?

37 Philip gáníí, Nijíí dawa bee ondláayúgo ágáni'dilne'. Nneehń gábııni, Jesus Christ Bik'ehgo'ihinañ biYe' nliigo hoshdláq.

38 Tsinaghái nnólgheed, nniid: áígé' tú yiyi' o'áázhgo Philip nneehń baptize áyíılaa.

39 Tú biyi'gé' hanát'aazhgo Bik'ehgo'ihinañ biSpirithíí dagoshch'ı' Philip onábııtıı: nnee Ethıopian nlıni doo hwaa náııtsaq da, ndi bıł gozhóqogo dahiyaa.

40 Philip Azótusgee náhiiltsaq: áígé' kıh nagoznilyú yati' baa gozhóni yaa nagolní'go naghaa, áígé' Caesaréa golzeezhı' nnyaa.

9

¹ Saul, Jesus daayokaqahíí nagont'og yá hát'íígo la'íí naotseed yo'níígo okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni yaa nyáá,

² Áígee gáyihni, Damáscusgee Jews ha'ánátséhíí bich'í' naltsoos shá ánlé', áík'ehgo nnee la'íí isdzané hayíí Jesus yikísk'eh daahikahíí la' baa niyaáyúgo lídaasht'óqgo Jerúsalemyú shinaghadokah.

³ Áíge' Saul Damáscus golzeehíí bit'ahyú hi-gaalgo, dahíko yaaká'gé' bich'í' nke'idindláád lé'e:

⁴ Áígee hayaa nágo'ná' yati' yidezts'aq lé'e, gáníígo, Saul, Saul, hat'íí laq bigha shiniigonkt'éégo áshihísi?

⁵ Saul gáníí, Hadn ánt'íí, shiNant'a'? Áíge' nohweBik'ehn gábihni, Shiniigonkt'éégo áshihísinihíí shíí áshí'íí, Jesus honszéhi: tsjik'ihíí bee níts'i'ishgo'yúgo dayúweh t'áqzhí' hontalyúgo dayúweh dani ídída'nhi'.

⁶ Saul bíl díyagot'eego ditlidgo gáníí, SheBik'ehn, hat'íí áshléhgo hánt'íí? Jesus gábihni, Nádnáhgo kih goznilyú nñáh, ákú hat'íí ánléhíí baa nił na'goni' ndi at'éé.

⁷ Nnee yił hikah n'íí doo hadaadzii dago nazijná' yati' daidits'ag ndi doo hadn daayo'íí da lé'e.

⁸ Saul ni'gé' nádiidzaago bináá ilch'á'ágolaa ndi doo go'íí da lé'e: áík'ehgo bigan daach'otą'go Damáscusyú odaach'izlqoz.

⁹ Doo go'íí dago taagi be'iskaq, dáshiná' la'íí dádíbá'.

¹⁰ Damáscusgee nnee Jesus yokaqah Ananías holzéhi golíí lé'e; án Jesus bíl ch'í'nah ágólaago, Ananías, bihni. Ananías gáníí, Kú sídáá, she-

Bik'ehń.

11 Jesus gábilńii, Nádndáhgo kįh bigizhyú itín Ts'ígodezdqđh golzeegee ńńáh, áígee nńee Saul holzéhi, Társusgé' gólíni, Judas golíígee biká na'ínłkid: áígee án okaąh laą.

12 Áígee nńee Ananías holzéhi ha'ayáągo, go'íi nádleeh doleełhíi bighą ndelńiigo Saul bił ch'í'ńah ágolzaa lé'e.

13 Ananías gábilńii, SheBik'ehń, án nńeehń Jerúsalemgee nńee daanokaąhíi nyeego yiniidaagodezlaahíi baat'ínsi ni':

14 K'adíi án kú hígháhgo hayíi nizhi'íi yeda'okaąhíi łidaiłt'o'go baa godet'ąą lé'e, okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi ádaanńigo.

15 Jesus gábilńii, Ti'i: án ich'á'níłtini at'éé, shá na'iziidgo doo Jews daanłiđ dahíi, ízisgo nadaant'aahíi, la'íi Israel hat'i'íi shizhi'íi yídaagołsi áiléh doleełgo:

16 Shíi shighą hago'at'éégo biniidaagonłt'éé doleełi baa bił ch'í'ńah ágoshłe'.

17 Áík'ehgo Ananías dahiyaago kįh yune' ha'ayáá; Saul yiká' ndelńiiná' gáníi, Shik'isń, Saul, Jesus nohweBik'ehń, itínyú yushdé' hínáálná' nich'į' ch'í'ńah ádelzaahń, gon'íi nádleeh doleełgo, la'íi Holy Spirit bee nagodet'aago nich'į' shides'a'.

18 Dagoshch'į' bińáá biká' siłtsooz silįi lé'e n'íi yó'ózhóodgo go'įi násdlíi. Áígé' nádiidzaago baptize ábi'delzaa.

19 Áígé' iyaągo nalwod nasdlíi. Damáscusgee Jesus daayokaąhíi yił naháztaągo da'kwíiřhį be-hiskąą.

20 Dagoshch į' Jews ha'ánálséh nagoznil yune'

Saul, Christ Bik'ehgo'ihina' biYe' nlii, niigo yaa nagolni'.

21 Nnee daabidezts'aa'ii dawa bil diyadaagot'eego gadaanii, Dínshá' nneehín Jerúsalemgee nnee Jesus bizhi' daayozhíigo da'okaqahíi naistseedn át'íi; aí bighá kú nyáá ni', hídaitl'o'go okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi yich'i' yil dikáhgo?

22 Áiná' Saul dayúweh ndzilgo yakti'go Jesus da'anii Christ nlii láá, niigo Jews Damáscusgee daagolínii doo bich'i' hanádaasdzii dago áyíílaa.

23 Łáágo hiskaanii bikédé'go Jews daanliinii Saul daizilheego ndaagoshchii:

24 Áiná' ndaagoshchiinii Saul yígokšiid ni': daabizilhee hádaat'iiigo dajii biigha, dat'é' biigha kih goznílii binaayú leda'dilt'ihgee dáada'dit'ihii nzhógo yináadaadéz'ii;

25 Áiná' Jesus daayokaqahíi tl'é'yú leda'dilt'ihii bitis yuyaa gódah ch'ídaabileeh, táts'aa yiyi' dahs-daago.

26 Saul Jerúsalemyú nyáána' Jesus daayokaqahíi yedigháh hát'ii ndi bédaaldzid lé'e, da'anii Jesus yokaqahn silii ndi doo daabodlqa dahii bighá.

27 Áiná' Bárnabas Saul édeidiltiiigo nadaal'a'a yaa yil n'áazhgo gániiigo yaa nagolni', Dín nneehín higaalyú Jesus yo'iiigo bich'i' yakti' ni', lá'ii Damáscusgee doo biini' hah dago Jesus yá siziiigo yaa yakti' ni'.

28 Áigé' Jerúsalemyú da'adzaayú yil nkedikai.

29 Áigee doo biini' hah dago Jesus yá siziiigo yaa yakti', Jews daanliinii Greek biyati' yee yádaakti'ii yich'i' yakti'go yil lahadaadit'áhná' daabizilhee hádaat'ii lé'e.

30 Áí odlá' bee ilk'íyú yídaagolsjìdná' Caesaréayú yil hikai, áigé' Társusyú onádaabis'a'.

31 Áík'ehgo Jesus daayokaqahgo ha'ánálséhíí Judéayú, Gálileeyú, Samáriayú daagolíníí bil nkenádaagodez'ąągo hadag bá nádaagodeyaa lé'e, áí Bik'ehgo'ihí'nań daidnłsigo dayúweh bá daagowáhgo, la'íí Holy Spirit bidag ádaat'eego, dážhó ląą silij.

32 Peter gotah anádaalgo Jesus daayokaqahíí Lýdda golzeeyú daagolíníí aldo' yaa nyáá.

33 Ákú nnee Enéas holzéhi yaa nyáá, di'ilhíí bigha sitijigo tsebíí legodzaahi.

34 Peter gáyilnii, Enéas, Jesus Christ nánilziih: nádndáhgo nitsesk'eh ich'í' nándle'. Áigé' dagoshch'í' Enéas nádiidzaa.

35 Áík'ehgo Lýddagee daagolíníí la'íí Sárongee daagolíníí daayiltsąągo Jesus yich'í' dahaskai.

36 Áigé' Jóppa golzeegee isdzán Jesus yokaqahń gólíí, Tábita holzéhi. Tábita golzeeyú Dórcas golzeego ágolzee: án nt'éégo at'éhi, tédaat'iyéhíí yich'oníhi.

37 Áiná' án yóiyahgo ndezgaa'go daztsąą, áigé' bits'í tádaizgizgo ik'éhéyú kih dahnágost'ąą yune' ndaistij lé'e.

38 Lýdda golzeehíí Jóppa dábit'ahyú goz'ąą, áík'ehgo Jesus daayokaqahíí Peter akú nagmaago yaat'ídaanzijgo nnee naki yich'í' odais'a' nádaayokaqahyú, Doo nt'áhgo da, dák'ad akú nńáh, daabilniigo.

39 Áigé' Peter dagoshch'í' yil onákaigo ik'éhéyú kih dahnágost'ąayú yil okai. Ákone' itsaahíí Peter

yit'ahgé' daachago nazij, íicho ła'íi diyágé Dórcas t'ah hiŋaaná' áyíílaa n'íi dahdaayiníígo.

⁴⁰ Áíná' Peter dawa ch'ínokáh yikn̄iidgo, ch'ékainá' Peter hishzhiihgo oskaq̄ad; áigé' its'í siné'zhì' déz'íidná' gáníí, Tábita, nádndáh. Áík'ehgo ch'ínghalgo Peter yiltsaąaná' nádiidzaago nezdaa.

⁴¹ Yich'ì' dahdidil̄niigo náidnloqs; áigé' Jesus daayokaq̄ahíi ła'íi itsaa daanliiníi dawa yushdé' daayikn̄iidgo gádaabih̄ii, Kú Tábita náhi'na'.

⁴² Jóppagee dahot'éhé baa godidezdaadgo ła'nihi Jesus daayosdlaq̄ad.

⁴³ Jóppa golzeegee Peter, Simon ikágé yildzesh̄n yil sikeego doo ałch'idé hiskaq̄a da.

10

¹ Caesaréa golzeegee n̄nee Cornélius holzéhi, siláada dałán gonenadín Italian band holzéhi yinant'a' n̄líni, golíí lé'e.

² Án n̄neeh̄n godn̄sini, ła'íi yil naháztaaníi bilgo Bik'ehgo'ih̄i'nań daidn̄sì lé'e, tédaat'iyéhií yich'ì' odaagohijáhi, ła'íi Bik'ehgo'ih̄i'nań dá yokaq̄ah nt'éhi.

³ Ha'iz'aq̄agé' hayaazhì' taagi ledihikeezyúshì Bik'ehgo'ih̄i'nań binal'a'á yaaká'gé'hi bil ch'í'nah ádelzaa, ái baa nyáágo, Cornélius, biln̄iid.

⁴ Yiné'íidná' tsídolyizgo gáníí, Hat'íi ląáhi, shiNant'a'? Bik'ehgo'ih̄i'nań binal'a'áhíi bich'ì' hadziigo gábih̄ii, Bik'ehgo'ih̄i'nań binadzahgee ni'okaq̄ahíi ła'íi niłgoch'oba'íi bil nelą'.

⁵ N̄nee Jóppa golzeeyú daadn̄'áá, Simon da'án Peter holzéhi, yil nánókáh:

6 Simon ikágé yildzehń yil sikee, bigową túnteel sikaaní bit'ahyú goz'ąą: hago áńne' shihíi yaa nił nagolńi'.

7 Bik'ehgo'ihinań binal'a'á bich'i' yałti' n'ii da'aazhi' ásdjįdná' Cornélius binal'a'á naki yich'i' áńniid, siláada godńsinihi dawahn naił'a'ihii áldó';

8 Áik'ehgo bił ch'í'nah ágolzaahíi dawa yaa yil nadaagolńi'ná' Jóppe golzeeyú odais'a'.

9 Áigé' hiskaą hik'e odais'a' n'ii kįh gozńilii yich'i' alhánégo hikahná' ha'iz'ąązhi' godeyaayú Peter kįh biká'yú okąąh lé'e.

10 Dážhó shina' siljįgo dahat'ihíta hoshąą nzi: áiná' áda'ilńe'ná' nt'éego bił ch'í'nah ágolńe'go nágodiidzaa,

11 Yaaká'gé' bich'i' ilch'á' ágodzaago yiltsąą, hat'íšhi' ligaihi bich'i' bił nkegonyáá, nadik'ą' ligaihi k'a'at'éhi, dijįgé' daayotą'go ni'zhi' yil nkedaistsooz:

12 Ái biká'gee ba' iltah at'éhi, dziłká'yú daagolńi, ch'osh la'ii dló' nadaakaigo yiltsąą.

13 Yaaká'gé' yati' yidezts'ąą gánii'go, Peter, nádndáh; la' nałtseedgo nnáá.

14 Áiná' Peter gánii', SheBik'ehń, doodah, da'izlíne dagohii doo daahidaągo nohwá goz'ąą dahii doo hwaa hishąą da.

15 Yati'ii náyidezts'ąą gánii'go, Bik'ehgo'ihinań nt'éego áyílaahii doo da'izlíne bilńni bik'eh da.

16 Díi k'ehgo taadn da'ilké'go bich'i' ágodzaa: áigé' nadik'ą' ligaihii yaaká'yú bił onágodzaa.

17 Peter, shil ch'í'nah ágolzaahíi hagosha' ágot'eego shich'i' ágót'jįd, nzińá' nńee Cornélius daades'a' n'ii hikai, Simon hayú góljį? dańniigo

na'ódaadiłkidgo ch'ítinyú nazi.

18 Ya' Simon, Peter ałdó' bizhi'n kú sidaa née? daaniigo na'ónádaadiłkid.

19 Peter bich'i' ágodzaahíi t'ah yaa natsekeesgo Holy Spirit gábiłnii, Nnee taagi níka daantaago kú hikai.

20 Nádnáhgo gódah ch'innáh. Bił nádńkáh, doo t'aazh'i' nt'éégo da: shíi kú odaasił'a'i at'éé.

21 Áik'ehgo Peter nnee Cornélius odais'a' n'íi yich'i' gódah ch'inyáágo gádaayılñii, Nnee bika daanołtaahíi shíi ásh't'íi. Hat'íi bighá kú nołkai?

22 Gádaabiłñii, Cornélius, siláada dałán gonenadín yinant'a' nłini, nnee bi'at'e' nzhóni, Bik'ehgo'ihinań yidńsini, Jews dawa nht'éégo baa yádaakt'i, Bik'ehgo'ihinań binal'a'á dilzini yaaká'gé'hi bich'i' hadziigo níka idol'áa ñiigo, bigowayú nńáhgo niyati' yidits'ihyú.

23 Áik'ehgo Peter, Ha'alkáh, yiłñniid, áigé' da'akú bedaiskaą. Iskaą hik'e Peter yił onákai, la'íi la' odlá' bee ilk'isyú daanliiníi Jóppagé'hi ałdó' itah onákai.

24 Áigé' náiskaągee Caesaréa golzeeyú hikai. Áigee Cornélius bik'íiyú la'íi daabit'ekéhíi dała'áyíilaago biba' naháztąą.

25 Peter t'ah bich'i' higaalmá' Cornélius bid-edeswodgo biyahzh'i' hayaa na'ádolt'e'go yokąąh nágodiidzaa.

26 Áiná' Peter nábidnłoqzgo, Hizji: shíi ałdó' dani k'ehgo nnee nshłini ánsht'ee, biłñii.

27 Ilch'i' yakti'go ha'a'áázh, áigee ląągo biba' dała'ách'ít'éégo yiłtsąą.

28 Peter gádaayılñii, Nnee Jew nłini nnee lahgo hadaazt'i'íi yił na'aashgo, dagohíi yich'i' onadáhgo

doo bee bá goz'ąą da nohwíí bídaagonłsj; ndi shíí Bik'ehgo'ihí'nań gáshíłniigo shíł ch'í'nah áyíílaa, Nńee da'izłjį ádaat'ee, dagohíí dénchq'go ádaat'ee, doo daabiłńii da.

29 Áí bighą shiká odaasoł'a'ná' doo t'ąązhį' ánsht'eego da, dagoshch'į' niyáá: k'adíí nanohwídishkid, hat'íí bighą shiká odaasoł'a' ląą?

30 Cornélius gábiłńii, Díí'i hiskaąná' dákogee in'ąązhį' dáshiná' oshkaąh ni'; áígé' ha'iz'ąągé' hayaazhį' taagi łedihikeezyú oshkaąh nt'éégo nńee bidiyágé bich'ą'idindłádi shich'į' sizijį ni',

31 Gáshíłńiid, Cornélius, Bik'ehgo'ihí'nań ni'okaąhíí yidezts'ąą, ła'íí tédaat'iyéhíí baa ch'onba'íí yee nínálńiih.

32 Áík'ehgo nńee Jóppa golzeeyú daadnł'áągo Simon, da'án Peter holzéhi, ył nánókáh; Simon, ikágé yłdzehń, ył sikee, bigową túnteel sikaaníí bit'ahyú goz'ąą: án nyáągo nich'į' yałti' doleel.

33 Áí bighą dagoshch'į' níká o'ł'aad ni'; nłt'éégo ándzaago nyaa. K'adíí daanohwigha dał'a'ánt'ee, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee, Bik'ehgo'ihí'nań hago'at'éégo nángon'ąą shíhíí dawa daadnts'łhíí bighą.

34 Peter yałti' nkegonyaago gánńiid, Bik'ehgo'ihí'nań nńee dałekt'eego yaa natsekees bígosłsįjįd:

35 Nńee ıltah at'éégo hadaazt'i'íí daantųjįgee dahadń Bik'ehgo'ihí'nań yidnłsiníí ła'íí nłt'éégo at'ééhíí Bik'ehgo'ihí'nań bíł dábik'ehi at'éé.

36 Bik'ehgo'ihí'nań biyati' Israel hat'i'i bich'į' bíł o'ol'a'íí bídaagonłsj, Jesus Christ binkááyú nkego-hen'ąągo yá'iti': (án dawahá yebik'ehń nłjį:)

37 Da'ái yati'íi John, Baptize ádaanohwi'dolne', niigo yaa yakti'íi bikédé'go Gálilee golzeegé' Judéa dahot'éhé biyi' baa na'goni'go bídaagonoŋsi dishni;

38 Bik'ehgo'ihinañ Jesus Náza-reth golzeegé' gólíni, Holy Spirit la'íi binawodíi bee baa godin'áago its'áyinktíi: áigé' nlt'éégo anát'iigo anádaal lé'e, la'íi ch'iidn yisná ádaabiksini n'íi nádaizih; Bik'ehgo'ihinañ yilnlíhíi bigha.

39 Jews daabini'yú la'íi Jerúsalemyú dawa ye'anát'iiki nohwíi nohwináal anágot'iik; an tsj'ihna'ahi yidaayiheskaigo daizes-hij:

40 Áiná' áigé' taagi jii hileehgo Bik'ehgo'ihinañ nábihil'naná' ch'í'nah hit'iigo abíílaa;

41 Doo nnee dawa bich'i' da, áiná' nohwíi daahi-hiiltseh doleelgo Bik'ehgo'ihinañ hadaanohwi-heznili nohwich'i' Jesus daztsaage' naadiidza-ahii bikédé'go bil da'iidaa n'íi Bik'ehgo'ihinañ nohwich'i' ch'í'nah hit'iigo abíílaa.

42 Jesus gánohwiñiigo nohwá ndaagoz'aa, Yati' baa gozhóni nnee baa bil nadaagolni', la'íi bich'i' gashikdoñih, Daahinaahii la'íi nanezna'íi yaa Yakti' doleelgo Bik'ehgo'ihinañ haiyiltíi.

43 Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziidi n'íi dawa an yaa nadaagolni'go gádaanniid, An bizhi'íi bee dahadn bodlaago ba'okíhn bincho'íi da'izlíné doleel.

44 Peter t'ah díi yaa yakti'go hayii daidezts'aanii dawa Holy Spirit bee baa daagodest'aa.

45 Círcumcise ádaabi'deszaahii bitahgé' Jesus daayodlaanii Peter yil hikaihií bil díyadaagodzaa, ái nnee doo Jews daanlíni da ndi Holy Spirit bee baa daagodest'aahii bigha.

46 Holy Spirit-híi yati' ła'i yee yádaakti'go ádaabiłsigo ła'íi, Bik'ehgo'ihinań bich'i' ahédaandzi, daaniigo daidezts'aq. Áik'ehgo Peter gáníi,

47 Hadń díi nnee dánohwíi k'ehgo Holy Spirit bee baa daagodest'aaníi doo tú bee baptize ádaabi'dilne' bik'eh da nzi?

48 Áik'ehgo Jesus Christ bizhi' bee baptize ádaanohwi'dolñiil, niigo yee yágon'áá. Áigé' gádaabiłñii, Da'kwíi hiskaqzhi' kú nohwitahyú síndaa.

11

1 Nadaal'a'a ła'íi Jesus bee ilk'íyú daanliinií Judéayú daagolínií, doo Jews daanlii dahíi Bik'ehgo'ihinań biyati' ałdó' nádaagodn'aqgo yaat'idaanzí.

2 Áik'ehgo Peter Jerúsalem yúdag onanádzaago nnee círcumcise ádaaszaa zhińéé daanliinií doo bił daabik'eh dago

3 Gádaabiłñii, Nnee doo círcumcise ádaaszaa dahi bił da'ináa ląá.

4 Áik'ehgo Peter hago'at'éégo ánádaagot'íłhíi ilké' nyinilgo yaa yił nadaagolni' nkegonyaa gáníigo,

5 Jóppa golzeeyú sídáago oshkaqahgo shił ch'í'nah ágolneh nkegonyaa: Hat'íishí ligaihi shich'i' bił nkegonyaa, nadik'a' ligaihi dijgé' daayotągo shich'i' yił nkedaistsoozgo hiltsaq:

6 Da'as'ah neł'iidgo aí biká'gee ba' iltah at'éhi, dziłká'yú daagolíni, ch'osh ła'íi dló' nadaakaigo hiltsaq.

7 Yati' desiits'aq gáníigo, Peter, nádndáh, nałtseedgo nnáa.

8 Áíná' gádéniid, SheBik'ehń, doodah, da'izlíné dagohíi doo daahiidaągo nohwá goz'ąą dahíi doo hwaa izaashné'i at'éé da.

9 Yati'íi yaaká'gé' gánashido'niid, Bik'ehgo'ihí'nań nńt'éégo áyíílaahíi doo da'izlíné bińńii bik'eh da, ńii.

10 Díi k'ehgo taadn da'ilké'go shich'í' ágodzaa: áigé' nadik'ą' ńigaihíi yaaká'yú biń onágodzaa.

11 Áigé' dagoshch'í' nńee taagi Caeseréa golzeegé' shich'í' hil'aad ląáhi shaa hikai.

12 Holy Spirit gáshíńńiiid, Ákú biń nádńkáh, doo t'ąązhí' nt'éégo da. Odlą' bee ilk'isyú daanli-iníi gostáń áldó' bińonáhiikai, áigee nkaigo nńeehíi bigową yune' ha'áhiikai:

13 Áík'ehgo nohwiń nagosńi' hago'at'éégo bigową yune' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi sizíigo yiltsągo gábińńiiid, Nńee ła' Jóppa golzeeyú daadń'áá, Simon, da'áń Peter holzéhi, yiń nánókáh;

14 Áń ni ła'íi biń nahántaaníi bińgo yati' bee hasdádołkahíi yaa niń nagodolńih.

15 Áík'ehgo bich'í' yádaashti' nágodiidzaago Holy Spirit bee baa daagodest'ąą, ntsé godeyaaná' nohwaa daagodest'ąą n'íi k'ehgo.

16 Jesus áńíi n'íi, John tú zhą yee baptize ádaayizlaa; ndi nohwíi Holy Spirit bee baptize ádaanohwi'dolńii, nohwińńii n'íi bėnashńiih.

17 NohweBik'ehń Jesus Christ daahosiidlaądná' Bik'ehgo'ihí'nań Holy Spirit nohwaa daizné'íi bíi áldó' da'ái k'ehgo baa daizné'yúgo, shíi doo hat'íi bee inshńi dago, doo doodah dishńii da ni'.

18 Ái daidezts'ąąná' doo hat'íi ndaado'ńii da, áíná' Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahédaanzigo gádaanńii, Áík'ehgo nńee doo Jews daanńi dahíi áldó' binchq'íi

yich'á'zhì' ádaasdzaayúgo ihi'n̄aa doo ngonel'áa dahíí Bik'ehgo'ih̄i'n̄ań baidin'áá.

19 Stephen zesd̄ij̄h̄íí bikédé'go Jesus daayokaq̄ah̄íí biniidaagodeszaah̄íí bigh̄a ilch'á'yú oheskaih̄íí, la' Phenice golzeezh̄ì', la'íí Cýprus golzeezh̄ì', la'íí Ántioch golzeezh̄ì' oheskai, dá Jews daanliin̄íí zh̄a Bik'ehgo'ih̄i'n̄ań biyati' yee yich'ì' yádaakti'go.

20 La'íí n̄nee Cýprus golzeegé' la'íí Cyréne golzeegé' daagolín̄íí Ántioch golzeeyú hikainá' n̄nee Greek biyati' yee yádaakti'íí yich'ì' yádaakti', Jesus nohweBik'eh̄n̄ yaa yił nadaagoln̄i'go.

21 Bik'ehgo'ih̄i'n̄ań yił daanlīj̄go n̄nee l̄áágo da'osdl̄aądo Bik'ehgo'ih̄i'n̄ań yich'ì' dahaskai.

22 Jesus daayokaq̄ah̄íí Jerúsalemgee ha'ánátséh̄íí áí yaat'ídaanzigo Bárnabas Ántiochyú odais'a'.

23 Ákú n̄yááyú Bik'ehgo'ih̄i'n̄ań biłgoch'oba'íí ye'ánát'ij̄h̄íí yiłtsaągo bił gozh̄oó l̄é'e, Nohwi'odl̄a' n̄dzilgo bee nasol̄s̄ij̄go nohweBik'eh̄n̄ doo bich'á'zh̄ì' ánádaahołne' da, daayil̄niigo yidag yádaakti'.

24 Bárnabas̄n̄ n̄nee nkt'éhi nlīj̄, Holy Spirit ye'at'éhi, la'íí bi'odl̄a' n̄dzili: áik'ehgo n̄nee l̄áágo Bik'ehgo'ih̄i'n̄ań daayosdl̄aąd.

25 Áíge' Bárnabas Társus golzeeyú Saul yika ntaayú óyáá:

26 Ákú yaa nyáágo Ántiochyú yił nat'áázh. Áígee Jesus daayokaq̄ah̄íí yił ha'ánátséh̄go dała'á legodzaa, áik'ehgo n̄nee l̄áágo yił ch'ídaagoz'áa. Ántiochgee Jesus daayokaq̄ah̄íí da'iłtsé ínashood daahosze'.

27 Áí benagowaaná' n̄nee Bik'ehgo'ih̄i'n̄ań binkááyú yádaakti'íí Jerúsalemgé' Ántiochzh̄ì' hikai.

28 Áí ła' Ágabus holzéhi hizì'go, Holy Spirit yábiyikti'go, Ni'gosdzán dahot'éhé shiná' góyéégo begodigháh, nniid: Cláudius Caesar nant'án nliiná' díí begolzaa.

29 Ínashood daantíígee dayídaanel'ąągee Jesus bee bik'íyú Judéayú daagolíníí bich'odaahi'nii daanzigo biini' łaadaizlaa:

30 Gádaadzaago Bárnabas ła'í Saul yaa daizné'gé' Judéayú ínashood yánaziiníí yich'ì' odaizné'.

12

1 Áí benagowaaná' Hérod nant'án nliigo ínashood ła' yiniidaagonłsì nkegonyaa.

2 Án bik'ehgo James, John bik'isn, bésh be'idiltłshé bee zesdji.

3 Áí Jews daanliiníí bił dádaabik'ehgo yigołsijdná', Peter aldó' ha'alt'e'go yee nagoshchij lę'e. (Bán benilzoolé da'ádihgo bán alzaahi daach'iyąąná' díí be'ánągot'ijł.)

4 Áík'ehgo Peter Hérod bik'ehgo daayiltsoodgo ha'ádaist'e', áigé' siláada dji'go sinili binádaadéz'ijigo baa neltij; Bitis-hagowáh bee biná'godinłhgo bikédé'go nnee bináál ch'ínádishteel nziigo.

5 Peter ha'áná'ilka' yune' ásitijná' Bik'ehgo'ihí'nań bich'ì' ínashood ha'ánáłshíí dá bá da'okąąh nt'ée lę'e.

6 Iskaą hik'e Hérod Peter ch'ínádishteel nzi lago, ndi da'ái bitł'é' bésh hishbizhíí naki bee łbi'destł'oggo siláada naki bigizhyú ałhosh: siláada ła'ihíí dáádítłhgee yinádaadéz'ij lę'e.

7 Dahıko Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi ch'í'nah ádelzaago ha'ásitij yune' ididezdlaad: Peter

bi'ask'ehyú bedelchidgo, Dahale nádndáh, biln̄iid. Besh hishbizhíí bigan bee lestl'óq n'íí nanehesdee.

⁸ Áigé' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á gánábildo'n̄iid, Nidiyagé ánágodle'go áde'itl'ó, la'íí nikee na'astl'óné bee ná'nl'éés: áík'ehgo ágádzaa. Áigé' gánábildo'n̄iid, Iká' ninasti'íí ídinánltihgo shiké' n̄n̄áh.

⁹ Áigé' ch'ínyáágo yiké' dahiyaa; Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á ánát'ijhíí da'añii bich'í' ánát'ijhíí doo yígólsj da; áíná' daazhógo shil ch'í'nah ágódzaa nzj lé'e.

¹⁰ Silááda yinádéz'iiníí iltséhíí la'íí iké'geehíí yitis ch'in'áázhná' kih gozn̄ilíí bich'í'zhj'go besh dáádítjhi yaa n'áázh; áí dabínik'eh ch'ínkééz: áigé' ch'in'áázhgo kih bigizhyú itn yune' o'áázh; áígee dagoshch'í' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á bich'á' onádzaa.

¹¹ Peter dabíí ídínágozjido gán̄iid, Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á shich'í' yil'aadgo, Hérod bíla'tl'áhgé' la'íí Jews daanliiníí hago áshidilne'go ndaayohí n'íí yich'á' ch'íshinktjhgó bigosílsjíd.

¹² Díí yígólsjdná' John, da'án Mark holzéhi, bimaa Mary bigowayú óyáá; áígee ląágo dała'adzaago da'okąąh lé'e.

¹³ Peter ch'í'ítinyú dáádítjhií n̄yinests'igo it'eedn, Rhoda holzéhi, dáádítjhyú n̄yáá.

¹⁴ Peter bizhihíí yígólsjido dá doo yá ch'í'ítiinhé bil gozhóqo ha'ánálwodgo, Peter dáádítjhgée sizj, n̄iigo n̄nee ákóne' naháztaaníí yil nadaagosñi'.

¹⁵ Niini' ádij n̄ee! daabiln̄iid. Áíná' dayúweh ágáníí. Gánádaabildo'n̄iid, Binádidzołíí zhą be-nagowaa.

16 Áíná' Peter dayúweh dáádítłh nýinłts'ì: áígé' bá ch'ída'iztaągo daabiltsąąná' bił díyadaagot'ee lẹ'e.

17 Dant'éhe naháztaą doleełhíi bighą nabída'igizh, áígé' hago'at'éégo Bik'ehgo'ihí'nań ha'ána'ilka'gé' ch'íbinłtiiníi yaa nagosni'. Áígé' gánniid, Díi ágodzaahíi James ła'íi odla' bee nohwik'íiyú baa bił nadaagołni'. Áígé' dahnyaago lahyúgo onanádzaa.

18 Hayılkaą hik'e siláada bitahyú ch'inii had-ndláád, Peter hago adzaa, daaniigo.

19 Áígé' Hérod bíka ntaa ndi doo hwaa baa nyaa da, áík'ehgo siláada yinádaadéz'jii n'íi baa yá'iti'go natseedgo yándaagoz'ąą. Áígé' Judéagé' Caesaréayú óyáágo da'áigee sidaa lẹ'e.

20 Hérod, Tyre ła'íi Sídongee nnee daagolínii yich'j' hashkee: Blástus, Hérod yáanal'a'á, t'eké ádaisdlaago dałaházłh' dała'adzaago Hérod yaa hikai, nkegohen'ąą le', daaniigo yich'j' yádaalti', nant'an bini' bich'ą'gé' złá da'iyąąhíi bighą.

21 Áík'ehgo ch'ídaagoz'aaníi bijjii Hérod nant'an k'ehgo ík'e'idlaago nant'an dahsdaa n'gee dahnez-daago nnee hikaihíi nłt'éégo yich'j' yałti'.

22 Áík'ehgo nneehíi, Díi bich'j' da'ch'okaąłhń bizhiihíi ánii, doo nnee da! daaniigo ndaadidilghaazh.

23 Hérod, Bik'ehgo'ihí'nań złá daach'idnłsini at'éé, doo nii dahíi bighą dagoshch'j' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi kah bik'izłh' áyíłlaa: áígé' ch'osh bitsj daiyąągo bizes-híi.

24 Áíná' Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íi dayúweh didezđlaadgo nchaa siljii.

25 Bárnabas ła'íi Saul biłgo, bighą daades'a' n'íi ąął ádaizlaaná' Jerúsalemgé' John, da'án Mark holzéhi, yił nakai.

13

1 Ántiochgee ínashood ha'ánátséhíi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaakti'íi ła'íi iłch'ídaago'aahíi, ái Bárnabas ła'íi Símeon, Niger holzéhi, Lúcius, Cyrénegé' gólíni, Mánaen, Hérod nant'án yił daahina'n, ła'íi Saul itah ha'ánakah lé'e.

2 Dáshina' Bik'ehgo'ihí'nań daayokąąhná' Holy Spirit gábiłnii, Bárnabas ła'íi Saul shá nada'iziidgo bich'į' ádeńiid n'íi shá its'ánole.

3 Áík'ehgo dáshina' náda'oskaąądná' Bárnabas ła'íi Saul yiká' ndaadesńii, áigé' odais'a'.

4 Áigé' Holy Spirit odaabis'a'go Seléuciayú n'áázh; áigé' Cýprusyú bił oda'iz'eel.

5 Sálamisgee n'áázhná' Jews ha'ánátséh nagoz'ąą yune' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yaa yádaakti': John bich'odaanii lé'e.

6 Páphos golzeegee ni' tayi' dahgoz'áni yiká' ch'ín'áázh; áigee nnee Bar-Jesus holzéhi, Jew nlíni, bena'ich'aahíi iłtah at'éégo áná'ol'įiłi, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziid ádil'ínihi, Paul ła'íi Bárnabas baa n'áázh lé'e.

7 Án nnee góyáni, nant'án nlíni, Sérgius Paulus holzéhi yił n'áázh; án Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íi yid-its'įh hát'įiłhíi bighą Bárnabas ła'íi Saul yiká'iił'a'.

8 Áiná' Bar-Jesus, da'án Élymas holzéhi, (Élymas golzeehíi bena'ich'aahíi iłtah at'éégo áná'ol'įiłi golzeego ágolzee) nant'án dánko odlaą hileeh nzįhíi bighą Bárnabas ła'íi Saul yidáhzhį' yałti' lé'e.

9 Áíná' Saul, (da'án Paul holzéhi) Holy Spirit yábiyilti'go da'as'ah yineł'íí,

10 Áíge' gáyihii, Ni, ch'iidn bik'ehgo ánt'íni, dawahn nnee bich'í' nach'áhi, dawahn nchog'o ánt'éhi, nł'éégo ágot'eehíi dawa doo nił nzhog'o dahi, Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ts'ígodesdoh itínhíi digizgo áńsini, doo dayúweh ágánt'íi da le'.

11 K'adíi Bik'ehgo'ihí'nań nich'í' ná'diziidgo déť'ihézhí' nináá ágodihgo ch'ígona'ái doo hí'íi da nleeh. Dagoshch'í' biná'oh golbaa gozłii, áíge' godilhił bik'egonyáá; áík'ehgo hadń bidilqosń yika nantaa nágodiidzaa.

12 Áíge' nant'án ánágot'íiłíi yo'íiná', Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee bił ch'ígót'aah n'íi baa yil díyagot'eego osdlaqad.

13 Paul yil nakaihíi biłgo Páphosgé' bił oda'iz'eel, ni' Pamphýlia golzeehíi biyi' Pérga golzeezhí' hikai: áíge' John bich'á' Jerúsalemyú onádzaa.

14 Áíge' Pérgagé' yúweh ni' Pisidia golzeehíi biyi' Ántioch golzeeyú onanákaí, Jews daagodnłsiníi bijii ha'ánálséh goz'ąą yuńe' ha'ákaigé' dahdinezbih.

15 Begoz'aaníi ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íi biyati' daayozhiihíi bikédé'go Jews ha'ánálséhíi binadaant'a' bich'í' oda'is'a' gádaaniigo, Nnee daanołni, shik'íiyú, yati' ła' nnee bich'í' bidag yádaalti' lé'eyúgo dák'ad ágádaadołniih.

16 Áík'ehgo Paul hizí'go na'ígizhná' gáníi, Israel hat'i'i daanołni, Bik'ehgo'ihí'nań daadinoláni, ídaayesólts'ąą.

17 Díi Isreal hat'i'i Bik'ehgo'ihí'nań daayokaqahń daanohwitaa n'íi hayiheznilgo ni' Egypt, doo daabiyéhi biyi' daagolii n'ná' nnee ízisgo ádaat'eego

nohwich'ì' alzaa.

27 Jerúsalemyú daagolíníí binadaant'a' dábilgo Jesus doo yínádaagolzi da, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi ádaanii n'íí, godilziníí bi-jií dawahn náhójii n'íí doo bił ídaagozi dahíí bigħa ádaanii n'íí begolzaa, da'itsaahíí bee bá ndaagoz'ąągo.

28 Hat'íí bigħa daayizilhééhíí doo yídaagołsi da, ndi Pílate nádaayokaąh, zilhéé daayilniigo.

29 Bek'e'eshchiinií ąął begolzaaná' tsı'ılma'áhi biká'gé' godah ch'ínádaiztiigo, tsébi'i'án yuńe' ilch'ı'ndaiztiı.

30 Ndi daztsąągé' Bik'ehgo'ihí'nań nábihil'na':

31 Áígé' łaągo iskaągo hayíí Gálileegé' Jerúsalemzhi' yil hikaihií yich'ı' ch'ı'nah ánádil'ıı lé'e, áí k'adyúgo bináál ánágot'ııdıí nńee yil nadaagolni'.

32 Yati' baa gozhóni baa nohwıl nadaagolni', bich'ą'gé' hadaakinelt'aaníí Bik'ehgo'ihí'nań bąngon'ąą n'íí k'ehgo,

33 Jesus nábi'dihil'na'íí, nohwíí bichągháshé daandliinií nohwá ye'ílaa; psalm nakigee áldó' biyi' gánıigo k'e'eshchiı, ShiYe' nlıı, díı jııgé' nitaa sílıı.

34 Doo dıłdzid nanádleeħ dago daztsąągé' náyihil'na'íí yaa nagolni'go gánıı, Da'aniigo David bąngon'áanıí nohwíí nohwaa nshné'.

35 Psalm ła'íí áldó' biyi' gánádi'nii, Dilzini Nlíni níyééhíí dıłdzidıí doo bee bąngon'áah da.

36 Davidhií naghaa n'ná' habinolt'ııhií bá Bik'ehgo'ihí'nań yigha binł'a'íí ąął áyılıahíí bikédé'go, David daztsąągo bik'ıı n'íí ła'sinılıı

bitahyú nbi'deltíí lé'e, áík'ehgo nldzid;

³⁷ Ndi Bik'ehgo'ihí'nań nábihil'ńa'íí doo nldzid da.

³⁸ Áí bighą nńee daanołini, shik'íyú, bídaagonołsį le', díí nńeehń baa nohwil nagolńi', binkááyú dénchq'go ádaanoł'tee n'íí nzhooníí bee nohwaa nágodit'aahíí bighą:

³⁹ Hayíí án yodłąąhń dawahá biyi'gé' nł't'éego ch'íbíttehi at'éé, áíná' Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí Moses binkááyú ni'né'i doo dawa bee ch'íkółtehi at'éé da.

⁴⁰ Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi ágádaanii n'íí doo bee nohwich'į' ágonéh da doleehíí bighą baa daagonołsąą;

⁴¹ Sąą, aadaadłohíí daanołini, nohwil díyadaagot'ee, doo haada daadołeek: nohwíí yołkaakíí biyi' hat'íhíta ashłe', áí ashłe'íí ła' nohwil nagolńi'yúgo ndi doo daahółdłąą da.

⁴² Jews daanlińi ch'ínákainá' doo Jews daanliį dahíí, Iké'gee godilziníí bijį da'áík'ehgo nohwil nanádaagodołńih, daabilńiigo nádaabokąąh.

⁴³ Áík'ehgo dała'ách'ít'ééhíí ąął tanách'osaąná' Jews daanlíni ła'íí Jews bi'okaąąhíí yédikaihíí daidnłsini łąągo Paul ła'íí Bárnabas yiké' dahiskai; áí bich'į' yádaakti' ła'íí, Bik'ehgo'ihí'nań bilgoch'oba'íí dayúweh nł't'éego baa hołkaah, daabilńiigo bidag yádaakti'.

⁴⁴ Áígé' godilzih hik'e kih goznilgee nńeehíí dásdozhą dawa dała'adzaa, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' ídaayést'sąąyú.

⁴⁵ Jews daanlíni nńee dała'at'ééhíí daayiltsąąná' dązhó da'olch'įid lé'e, Paul áníhíí doo áígee da, daanii ła'íí nchq'go yaa yádaakti'.

46 Paul ła'íi Bárnabas doo biini' hah dago gádaanii, Bik'ehgo'ihinań biyati'íi nohwíi íksé nohwich'í' bee ya'iti'go dábik'eh: ndi daanohwíi k'ihzhí' bídaasoyilgo dahazhí' ihinaahíi doo bik'eh sitij da daanolı́ dago, ádándaagosok'ąahíi bighą doo Jews daanlij dahíi bich'í'go dahsiikai.

47 Ágáníigo nohweBik'ehń nohwá ngon'áá, Doo Jews daanlij dahíi bá idindláádíi nłigo haniktíi, ni'godzán náhen'ááyú nnee iltah at'éego hadaazt'i'i ninkááyú hasdákáh doleeł.

48 Doo Jews daanlij dahíi díi daidezts'ąąná' bíl daagozhógo Bik'ehgo'ihinań biyati' ya'ahédaanzí lẹ'e: dahazhí' daahinaa doleełgo nábidihesdlaahíi dawa da'osdłąąd.

49 Bik'ehgo'ihinań biyati' Antioch binaayú dáhot'éhé didesdlaad lẹ'e.

50 Ndi Jews daanlíni isdzáné daagodnłsini nł'éego bídaagozini, ła'íi nnee nant'an daanlíni ákú daagolíníi biini' ya'ádaagozlaa, Paul ła'íi Bárnabas biniidaagododle', daaniigo, áik'ehgo daabini'gé' ch'idaayineyood.

51 Bikee leezh yaa daayilháal, doo hádaabich'it'ij dahíi nnee bee bigózihíi bighą, áigé' Icóniumyú onanát'aazh.

52 Hayíi da'osdłąądíi bijíi dawa yee bíl daagozhógo, ła'íi Holy Spirit ye'ádaat'ee lẹ'e.

14

1 Icónium golzeegee Paul ła'íi Bárnabas bílgo Jews ha'ánálséh goz'ąą yune' ha'a'áázhgo yádaakti', áik'ehgo nnee łąągo da'osdłąąd, ła' Jews daanlíni, ła' Greeks daanlíni.

² Áíná' Jews doo da'odlaꞗ dahíí, doo Jews daanliꞗ dahíí yiꞗ daagoshkishgo odlaꞗ' bee ilk'íyú daanli-iníí bich'í' nchq'go natsídaakeesgo ádaizlaa.

³ Da'áígee sikeego nzaad ogoyaago, doo biini' hah dago Bik'ehgo'ihí'nañ yá yádaakti' lé'e, áík'ehgo godiyihgo be'ígózini la'íí ízisgo áná'ol'íí Paul la'íí Bárnabas binkááyú Bik'ehgo'ihí'nañ ánát'íígo biyati' yee biꞗgoch'oba'íí da'anii at'éégo bígózigo áyíílaa.

⁴ Áígee nnee daagolíníí ilk'ékai; la' Jews daanliinií yiꞗ daagost'íí; la'íí Paul la'íí Bárnabas yiꞗ daagost'íí.

⁵ Doo Jews daanliꞗ dahíí la'íí Jews daanliinií bindaant'a' biꞗgo biní'da'dihíh la'íí nbída'ihne'go ndaagoshchíí,

⁶ Áí yídaagoksíídná' Lýstra la'íí Dérbe, Lycaónia biyi' kíh nagoznilyú la'íí binaayú dahtsídinkíí.

⁷ Ákú yati' baa gozhóni yaa nadaagolní'.

⁸ Lýstra golzeegee nnee di'ilihi sidaa lé'e, dágozliiná' dasa'go doo nagháhi da:

⁹ Án Paul yakti'go yidits'ag: Paul da'as'ah binel'íígo bi'odlaꞗ' golíígo nádziihgo bígoksíí,

¹⁰ Áík'ehgo, Nádnáhgo hizíí, biñii. Nnee di'ilín dáhah nádihitahgo dahiyaa.

¹¹ Nnee daꞗa't'ééhíí Paul adzaahíí daayíkꞗaaná' Lycaónia biyati'íí yee nádaadidilghaazhgo gádaanii, Daadinlziníí nohwich'í' nken'áásh, nnee k'ehgo nohwitahyú anát'ash.

¹² Bárnabas' Júpiter daayíñii; Paulhíí, itisgo yakti'híí bighꞗ Mercúrius daayíñii.

¹³ Kíh goznííí bádngée kíh biyi' Júpiter bich'í' da'ch'okꞗahíí goz'ꞗꞗ lé'e; áígee Júpiter bich'í' okꞗah

yebik'ehń magashi ła'íi ch'il hishbizhgo alzaahíi ch'é'ítinzhí' ła'ádaizlaa, magashihíi natseedgo Paul ła'íi Bárnabas okaąhgo baa hi'ńiíi nziigo, nnee dała'adzaahíi binadzahgee.

14 Áiná' nadaal'a'á, Paul ła'íi Bárnabas, díi yaat'ídaanzigo doo bił daanzhoo dago ák'e nada'ihidziiz nágodidzaago, nnee dała'at'éehíi yitah anákeel'lé'e, nawode gádaaniigo,

15 Nnee daanołini, hat'íi ląą bighą ágádaakt'ii? Nohwíi ąłó' nohwíi k'ehgo nnee ndłini ąt'e'e; daazhógo ádaat'éhi bich'ą'zhi' ádaalne'ná' Bik'ehgo'ihinań hińahi daahołkaąh le', ąń yáá, ni'gosdzán, túnteel ła'íi dawa biyi' daagolinihií áyiłlaahi at'éé:

16 Áń doo ąńiná' nnee iltah at'éégo hadaaszt'i'i dabiini'yú nadaakeego áyiłsi' lé'e.

17 Da'ágát'éé ndi be'ígózi doleelíi dawahn nohwich'í' ch'í'nah áyiłsi, nł't'éégo nohwich'í' at'éé, nanągoltihgo ła'íi ná'nt'ihgo nohwá ągółsi, ch'iyán ła'íi ilgoyiłshóónii bee hwoi daandliigo ąnohwıłsi ąłó'.

18 Ái gánniidgo magashi nastseedgo bee daaho-hiikaąh daanzı n'íi t'ąązhi' ádaadzaa, ndi dásdozhą begolzaa.

19 Jews daanłini Ántiochgé' ła'íi Icóniumgé' hikaihíi nnee ła' yiini' yá ádaagozlaago Paul leyída'isne'go, daztsąą ląą daanzigo kih goznil bitisyú ch'ídaideshood.

20 Áiná' ínashood bińaayú naziiigo, nádiidzaago kih goznil yune' onanádzaa: áígé' iskaą hik'e Dərbeyú ó'áázh, Bárnabas biłgo.

21 Ái kih goznilyú yati' baa gozhóni yaa

nadaagolni'go láágo da'osdlaádná' Lýstra, Icónium
 lá'íí Antioch golzeeyú t'áazhì' onákai,

22 Ínashood nldzilgo ádaile'go, yidag yádaakti'go,
 Dayúweh da'oldlaá le', daayilniigo, lá'íí, Nyé'i daadi-
 hiits'ago zhá Bik'ehgo'ihí'nañ bilakt'áhgee daanli-
 iníí itah daahiidleeh, daayilniigo áldó'.

23 Dáshiná' da'okáahgo ínashood ha'ánálséhíí
 dawago yánazíni yá hadaiheznilná'
 Bik'ehgo'ihí'nañ yada'ohíhíí yaa yidin'áá.

24 Pisídia yiyi' ch'ín'áázhná' Pamphýliagee n'áázh.

25 Pérgagee Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' yee
 yádaakti'gé' Attália golzee yuyaa onanát'aazh.

26 Áíge' Antiochyú t'áazhì' bil onada'iz'eel,
 áíge' odaach'is'a' ni', áíge' binasdziidíí aal
 ládaizlaahíí Bik'ehgo'ihí'nañ bilgoch'oba'íí yee baa
 daagodest'áá ni'.

27 Ákú nakainá' ínashood dała'adzaago
 hago'at'éégo Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú
 nada'iziidíí dawa yaa yil nadaagolni', lá'íí doo
 Jews daanlii dahíí odláago yá yil ch'ída'iztaaníí
 áldó'.

28 Da'áígee ínashood yil naháztaago nzaad
 godeyaa.

15

1 La' nnee Judéa golzeegé' hikaigo odlá'
 bee ilk'íiyú daanlíni yil ch'ídaago'aah,
 Moses yegos'aaníí bik'ehgo circumcise
 ádaanohwi'deszaayúgo zhá hasdálkáh, daaniigo.

2 Paul lá'íí Bárnabas díí yaa yádaakti'go díyat'eego
 yil lahada'dit'áh, áík'ehgo Paul lá'íí Bárnabas, lá'ihíí
 áldó' Jerúsalem yúdag nadaal'a'á lá'íí ínashood

yánazíni díí baa nahódaidílkidyú dolkah, daayíłniigo hadaizñil.

³ Ínashood ha'ánátséhíí daabides'a'go dahdiikai; doo Jews daanlii dahíí Jesus yich'í' dahaskaihíí yaa nadaagolñi'go Pheníce la'íí Samária golzeeyú ch'íkai; odlá' bee ilk'íyú daanliiníí dawa yaa bił daagozhóó.

⁴ Jerúsalemyú hikainá' ínashood ha'ánátséhíí, nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni biłgo yaa hikaihíí ba'ahédaanzigo hago'at'éégo Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidíí dawa yaa yił nadaagolñi'.

⁵ Ła' ínashood Phárisees zhinéégo daagot'iiníí daahizí'go gádaanñiid, Da'anii círcumcise ádaal'jigo dávik'eh, la'íí Moses yegos'aaníí bikísk'eh ádaanoł'eego daan'niigo bándagosiit'ąą.

⁶ Nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni díí yaa yádaakti'híí bighą dała'adzaa.

⁷ N'zaad godeyaago łahada'dit'áhná' Peter hizí'go hadzii, Nnee daanołini, shik'íyú, dá'alk'iná' yati' baa gozhóni, Jesus baa yati'íí, shíí shinkááyú doo Jews daanlii dahíí daidits'ago Jesus daayodłąą doleelgo Bik'ehgo'ihí'nañ nohwitahgé' hanáshíłtjii ni'.

⁸ Bik'ehgo'ihí'nañ daakojíí dawa yígółsini Holy Spirit nohwíí nohwaa daadest'aaníí k'ehgo bíí aldo' baa daadest'ąągo bił'ijóóníí yee yił ch'í'nah áyíłsj;

⁹ Nohwíí la'íí bíí biłgo dáłekt'eego nohwaa natse-keesgo bi'odłá' bee bijíí nł'éégo ánadaisdlaa.

¹⁰ Áík'ehgo hat'íí bighą nohwíí la'íí daanohwitaa n'íí ch'éh ádaahiil'jii n'íí, Jesus daayodłáni doo Jews daanlii dahíí ładaile'go ádaakt'jigo Bik'ehgo'ihí'nañ

nabídaanołtaa?

11 Jesus Christ nohweBik'ehń dážhó bilgoch'oba'íí bee hasdáhii'níłgo bíí aldó' da'áík'ehgo hasdákáhgo dahohiidłaa.

12 Nnee dała'adzaahíí dawa doo hat'íí daahilts'ag daná' Bárnapas ła'íí Saul yídaayést'saa, hago'at'éégo doo Jews daanlii dahíí bitahyú Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú godiyihgo ánágot'íłhí ła'íí ízigo áná'ol'íłhí ánáda'ol'íł n'íí yaa nadaagolni' lé'e.

13 Aał hadaasdziiná James hadziigo gánniid, Nnee daanolini, shik'ííyú, shídaayekt'saa:

14 Símeon gáníí ni', Da'iltсэнá' doo Jews daanlii dahíí Bik'ehgo'ihí'nań bizhi' yee da'okaąhgo hay-iníł doleelhíí bigha yaa nyáá lé'e.

15 Dátekt'eego Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí yaa nadaagosni'; díí k'ehgo k'e'eshchii ni',

16 Díí bikédé'go nádishdaalgo David bich'á'gé' hadaakishchínihíí nadaant'ango ánádaashdle', kih ánágoch'idle' lehíí k'ehgo; nagohezgo' n'íí dawa nágodisht'íł, nkt'éégo nnágodish'aal:

17 Nnee ła'ihíí aldó' Bik'ehgo'ihí'nań hádaabit'ii doleelhíí bigha, ła'íí doo Jews daanlii dahíí shizhi' bee daahojíłhíí aldó', nii nohweBik'ehń, díí dawa ánát'íłi.

18 Bik'ehgo'ihí'nań ni'gospzán ágólzaagé' yushdé' godezt'i'go binasdziidíí yígótsi ni'.

19 Áí bigha shíí díí k'ehgo shíł dábik'eh, doo Jews daanlii dahíí Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' dahnáhikáhíí doo hat'íí bigha bich'í' nadaagont'og bik'eh da:

20 Díí zhá bee bich'í' k'eda'iilchii, Beda'okaąhíí nastseedgo nadn'ái yaa hi'nił n'íí doo daalsaa

da, doo nant'í' nach'ikai da, ła'íí dawahá bize'da'istl'ooníí ła'íí dilihíí áldó' doo daalsąą da.

21 Doo áníná'gé' godezt'i'go k̄ih nagozn̄ilíí dawagee hadń Moses yaa nadaagoln̄i'íí gólíí, Jews daagodn̄siníí bijj̄i Jews ha'ánáśéh nagoz'ąą yun̄e' Moses binaltsoos dawahn nádaahojíí.

22 Nadaal'a'á, ínashood yánazíni, ła'íí ínashood ha'ánáśéhíí dawa biłgo dabíí bitahyú n̄nee hádaihez̄n̄ilgo Ántiochyú Paul ła'íí Bárnabas yil̄ daides'a'go bił dádaabik'eh; ák'ehgo Judas, Bársabbas holzéhi ła'íí Silas, ínashood bitahyú n̄nee ádn nazínihií:

23 Naltsoos díí k'ehgo k'e'eshchiiníí yil̄ odais'a': Odlą' bee nohwik'ííyú daandlíni, nadaal'a'á, ła'íí ínashood yánazíni biłgo, nohwíí doo Jews daanołj̄i dahíí, Ántiochyú, Sýriayú, Ciliciayú odlą' bee nohwik'ííyú daanołni, Gozhóó, daanohwiln̄ni.

24 Doo hadń ágádaabiln̄ni da ndi, nohwich'ą'gé' ła' yati' yee nanohwinkł'ogo, Círcumcise ádaanozwi'diln̄e', ła'íí Jews bich'í' begoz'aaníí yikísk'eh ádaanoł'tee, daanohwilniigo nohwiini' nadaidezgeedíí baat'ídaandzj̄ ni':

25 Ák'ehgo dała'áhiidzaaná' n̄nee ła' hadaahii'niil̄, áí Paul ła'íí Bárnabas, nohwil̄ daanzhóni, ákú bił nádaadn'aago daanohwigha nohwil̄ dádaabik'eh.

26 Díí n̄neehíí dásdozhá daabi'distseed, Jesus Christ nohweBik'ehń bizhi' bee daabich'ozhihií bigħą.

27 Ák'ehgo Judas ła'íí Silas díí naltsoosíí bił daadel'a', dá díí bek'e'eshchij̄hií k'ehgo dabíí nohwil̄ nadaagodol̄nih.

28 Holy Spirit ła'íí nohwíí nohwil̄ dádaabik'eh,

doo nohwá nyéé dago, dá díí zhá bee nohwá ndaagosiit'ąą;

29 Beda'okąąhíí nastseedgo nadn'ái yaa hi'niil n'íí, ła'íí dił, ła'íí dawahá bize'da'istł'ooníí doo daakąą da, doo nant'į' nach'ikai da alđó': díí bich'ą'zhį' ádaanot'eego nzhọọ. Da'ái zhá nohwich'į' k'eda'shiilchį.

30 Dahdes'a'ná' Ántioch golzee yuyaa okai: ákú hikainá' ínashood dała'ádaizlaaná' naltsoosíí yaa daistsooz:

31 Bek'e'eshchiiníí daayozhi'ná', áí bee hadag ádaat'eehíí bighą bił daagozhóó.

32 Judas ła'íí Silas, dabíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałt'i daanliigo, odlą' bee bik'íyú łaągo yich'į' yádaakti', ła'íí nłdzilgo bi'odlą' goleehíí bighą yidag yádaakti' lé'e.

33 Dét'ihézhį' naháztąą hik'e odlą' bee bik'íyú nadaal'a'á bich'į' onádais'a', bił daagozhóógo.

34 Áíná' Silas, Dákú sídáá ndizhọọ, nniid.

35 Paul ła'íí Bárnabas alđó' Ántiochyú sikee, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee iłch'ídaago'aahgo ła'íí yaa nadaagolni'go, ła'ihíí alđó' łaągo ágádaat'įi ni'.

36 Da'kwíí hiskaaníí ch'ígóyáá hik'e Paul Bárnabas gáyilni, Noo', t'ąązhį' nádot'aash kįh gozńil n'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa nagohiilni' n'íyú, odlą' bee nohwik'íyú baa nanádaanotaa hagoshą' ádaat'ee.

37 Bárnabasń John, da'án Mark holzéhi, yił dikáh hát'íí.

38 Ndi Paulń doo yił dikáh hát'íí da, dabí'íłséná' Pamphýliagee bich'ą' t'ąązhį' ádeheltįi ni', doo dayúweh bich'odaaniigo yił okai da ni'.

39 Áí bigha ła', Ch'ík'eh, niiná' ła'íí, Dah, niigo yigha díyat'eego łahadit'áh, áí bigha ilk'é'áázh: Bárnabasń Mark biłgo bił oda'iz'eel, Cýprus golzeeyú;

40 Paulń Silas hayiltııgo dahn'áázh, odlą' bee bik'ııyú, Bik'ehgo'ihinań biłgoch'oba'ıı nohwıl daanliı, daabilniigo.

41 Áík'ehgo Sýria golzeeyú ła'íí Cilicia golzeeyú ínashood ha'ánálséhıı bi'odlą' nđzil hileehıı bigha akú ch'ın'áázh.

16

1 Áíge' Paul Dərbeyú nanadzaa, Lýstrayú aldó': áígee Jesus yodláni sidaa lé'e, Timothy holzéhi, isdzán odláni Jew nłini bimaa; áiná' bitaahıı Greek nliı:

2 Án Lýstragee ła'íí Icóniumgee odlą' bee ilk'ııyú daanliiniı nł'éégo baa yádaaktı'.

3 Paul Timothy yił di'aash hat'ııgo círcumcise ábíııaa, bitaa Greek nliıgo Jews akú daagolıınıı dawa yıdaagolsıhıı bigha.

4 Kıh nagoznılyú hikahná' Jerúsalemgee nadaal'a'a ła'íí ínashood yánazıni begoz'aanıı bá ádaizlaahıı bek'e'eshchıni baa daistsooz, yikısk'eh ádaat'ee doleekıı.

5 Áík'ehgo ínashood ha'ánálséhıı bi'odlą' nđzil daasilıı, ła'íí dajıı biigha bınáhıkah lé'e.

6 Holy Spirit, Asia biyi' doo Bik'ehgo'ihinań biyati' bee yádaaktı' da, bilniigo Phrýgia ła'íí Galátiayúgo ch'ékai.

7 Mýsiayú hikainá' Bithýniayú dikáh nł'éégo Holy Spirit doo hádaabist'ıı da.

8 Áík'ehgo Mýsiahıı ch'ékaigo Tróasyú hikai.

9 Tĕ'yú Paul bił ch'í'nah ágolzaa: nĕee Macedóniagee golíni sizij; án gábiłniigo náboqaq, Yushdé, kú Macedóniayú nĕáhgo nohwich'onni.

10 Bił ch'í'nah ágodzaaná' dagoshch'i' Macedóniayú nkáh daaniidzi, yati' baa gozhóni, Jesus baa yati'íi, baa nadaagohiilni'go Bik'ehgo'ih'i'nań ánohwilni ląą daandzigo.

11 Áik'ehgo Tróasgé' ts'igozdoh Samothráciash'i' nohwil dahdez'eel, iskaą hik'e Neápolisýú nohwil naada'iz'eel;

12 Áigé' Philíppizh'i' ohiikai, ái Macedónia biyi' itisgo kih goznili, Rome yebik'ehi: kú naháataągo da'kwíi hiskaą.

13 Jews daagodnksiníi bijji túnlíni bahgee kih goznilgé' ch'ínkai, ákú náda'ch'okaqah goz'ąą; áigee dinebiłgo isdzáné nihikáhíi bich'i' yádaahiilti' ni'.

14 Isdzán Lydia holzéhi, Thyatíragé' gólíni, nak'ą' lichiiigo dot'izhíi baa nahiñihń, Bik'ehgo'ih'i'nań yokaqahń, nohwidezts'ąą: án Bik'ehgo'ih'i'nań bijji ilch'ą' áyílaago Paul ániłhíi nkt'éego yidezts'ąą.

15 Áń ła'íi yił naháztaaníi biłgo baptize ádaabi'delzaaná' nádaanohwokaqahgo gánohwilni, NohweBik'ehń da'anii yodlaągo daashidohiiyúgo, shigowayú nahísółtaą. Dayúweh yushdé' daanohwilniyú ohiikai.

16 Náda'ch'okaqah goz'ąayú hiikaahná' it'eedn, ch'iidn biyi' golíigo o'ñń, biyisnahíi zhaali yá ágole'ń nohwaa nyáá:

17 Áń Paul ła'íi nohwíi nohwiké' naghaa, dilwoshgo gáníigo, Díi nĕehíi Bik'ehgo'ih'i'nań da'tiséyú at'éhi bánada'iziidíi ádaat'ee, hago'at'éego hasdách'igháhíi yaa nohwil nadaagolni'i.

18 Da'ágánát'íilgo láágo iskaꝓ. Áí Paul yik'etsézdíidgo t'áꝓzhí' adzaago spirit nchó'íí gáyihñii, Jesus Christ bizhi'íí bee gánikdishñii, Biyi'gé' hannáh. Áík'ehgo dagoshch'í' hayáá.

19 Biyisnahíí zhaali yá ádaile' n'íí bich'á' ásdíidgo yídaagoksíidná' Paul lá'íí Silas yí ndaazdeelgo na'híñiih goz'áꝓyú nadaant'án biyahzhí' ndaideshood,

20 Áígé' nant'ánchań daanliiníí yaa yíł hikaigo gádaayihñii, Díí nñeehíí, Jews daanlíni, kú nadaagont'ogo nadaago'aa,

21 Bi'at'e'íí nohwíí Romans daandlíni nádaagodiit'aago doo nohwá goz'áꝓ dahíí yee íłch'ídaago'aah, áí bikísk'eh ádaant'eego doo nohwá goz'áꝓ da.

22 Áígé' nñee láágo dała'adzaahíí bik'i dahishjeed; áígé' nadaant'aahíí Paul lá'íí Silas bidiyáge baa nadaihezdzíidná' habída'ítsaasgo bá ndaagoz'áꝓ.

23 Aasiñilíí nádaabinestsazná' ha'ána'ilka' yuñe' ha'ádaabisdeel, bena'igęsé nai'ñilíí gádaayihñiigo, Nłt'éego bińádaadń'íí:

24 Ágábilñiihíí bighꝓ da'ihń'yú ha'ána'ilka' yuñe' da'obiláá, bikee o'í'án yuñe' odaadés'eezgo ádaabizlaago doo nahi'naa da.

25 Áígé' t'ł'és'ahyú Paul lá'íí Silas Bik'ehgo'ihinań daayokꝓhgo lá'íí ya'ahédaanzigo da'do'aalgo ha'áshijeedíí daabidezts'áꝓ lę'e.

26 Dágosile ni' godihes'naago, ha'ána'ilka'á biká' goz'aaníí dihes'naago dagoshch'í' dáádítł dawa ch'ída'ezkęęz, lá'íí bésh hishbizhíí bełídaahest'óó n'íí k'eda'os'nah.

27 Bena'igęsé nai'nílí ch'ínádzidná' ha'áná'ilka'á bidáádítłhí ch'ída'astaąągo yo'įigo ha'ášhijeedíí hahizkįį lá nżigo bésh be'idiltłshé hayiidzųzgo ídizildee niizįį.

28 Áiná' Paul nádidilghaazhgo gáníí, Íní'dólńh hela': daanohwigha t'ah kú naháataąą.

29 Bena'igęsé nai'nílí, Kọ' shaa noł'aa, niigo ha'alwod, áiná' tsídolyizgo ditłidná' Paul ła'íí Silas yiyahzhį' nágo',

30 Áíge' yil ch'ékainá' gádaayilńii, Hago ashńéhgo hasdáshidilteeh?

31 Gádaabilńii, Jesus Christ nohweBik'ehń hondlaųyúgo hasdánilteeh, ła'íí bil nahántaanihíí ałdó'.

32 Áígee án ła'íí yil naháztaanihíí dawa Bik'ehgo'ihinań biyati' bee yich'į' yádaakti'.

33 Da'ái bitł'é' binída'desńihgee bá tádaizgiz; áíge' dagoshch'į' án ła'íí yil naháztaaníí dawa baptize ádaabi'deszaa.

34 Bigowayú yil onákaiyú yá da'dezné', áíge' án ła'íí yil naháztaaníí dawa Bik'ehgo'ihinań daayos-dlaąadhíí bighą bil daagozhóó lę'e.

35 Got'įį gozłįná' nant'án iké'gee sińilíí aasińilíí akú odes'a', Nńeehíí ch'ínánót'aash, daańiigo.

36 Bena'igęsé nai'nílí ádaańiihíí Paul yil nagosńi' gáníigo, Nant'án iké'gee sińilíí ínł'a', ch'ínánót'aashgo: áík'ehgo ch'ínó'aaashgo nohwil gozhóógo nádoł'aash.

37 Áiná' Paul gábilńii, Nohwíí Romans ndlíni dá doo nohwaa yá'iti'é nńee bináál nohwída'ashtłizh, ha'áná'ilka' yuńe' ha'ádaanohwisdeel; ya' k'adíí dánant'į'é ch'ínánohwiléé née? Dah; dabíí kú

nókáhgo ch'ídaanohwinoléé.

³⁸ Aasiñilíí díí yati'íí nant'án iké'gee siñilíí yil nadaagosñi': áí Paul la'íí Silas Romans daanliiníí yídaagolsiǰdná' ndaaldzid.

³⁹ Áík'ehgo akú hikaigo nht'éégo yich'ǰ' hanádaasdziiná' ch'ínádaabizlaago, Kǰh goznilgé' ch'ínó'aash, daabiñii.

⁴⁰ Áík'ehgo ha'áná'ilka'gé' ch'ínát'aazh, áígé' Lydia bigowayú ó'áázh: odlá' bee bik'íyú daanliiníí daayo'ǰiná' yidag yádaakti'ná' onát'aazh.

17

¹ Áígé' Amphípolisúyú la'íí Apollóniayú ch'ékainá' Thessalonícayú nanákai, akú Jews ha'ánátséh goz'aa lé'e:

² Ákone' Paul ha'ayáá, da'át'ǰhíí k'ehgo, áígee Jews daagodnłsiníí bijǰi Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiiníí yaa yándaaltihgo taadn godilzǰh.

³ Christ biniigodelzaaná' daztsaaǰgé' naadiidzaahíí dávik'ehyú adzaa, daayihniigo nht'éégo ch'í'nah ádaayılsigo yaa yádaakti'; áígé' gádaayihni, Díí Jesus baa nohwił nagosni'n Christ nǰi.

⁴ Áík'ehgo la' da'osdláadgo Paul la'íí Silas yíhikai; Greeks daagodnłsini láágo, isdzané itisyú nandeehíí doo ałch'idé ałdó' ádaadzaa da.

⁵ Áiná' Jews daanlíni da'olch'ǰidgo nnee nchǰ'go nadaakaihíí dała'ádaizlaago nnee áígee daagolíníí yil daagokizh, Jason bigowá ch'ída'isdzǰiz, Paul la'íí Silas nnee dała'adzaahíí bich'ǰ' ch'ídaanenzood daanzigo.

⁶ Doo hwaa da yídaagolsiǰdná' Jasongo la'íí odlá' bee ilk'íyú daanlíni ałdó' la' biłgo

nadaant'án bidáhzhì' ndaineyood, daadilwoshgo gádaaniiná', Díi n̄neehíí ni'gosdzán biká' dahot'éhé daagołkizhgo na'aash n'íí kú n'áázhgo,

7 Jason k'íyó'níí lẹ'e: nant'án ła'ihíí n̄l̄j̄, Jesus holzéhi, daaniigo, áí dawa Caesar yegos'aaníí doo yikísk'eh ádaat'ee da.

8 N̄nee dała'adzaahíí ła'íí nant'án daanliiníí díi daidezts'aqaná' doo bił dábik'eh da.

9 Jason ła'ihíí biłgo ídánada'hes'n̄ilná' nańdaabines'j̄j̄d.

10 Odlą' bee ilk'íyú daanliiníí t'é'yú Paul ła'íí Silas Beréayú odais'a': ákú n'áázhná' Jews ha'ánálséh goz'aq̄ yuñe' ha'a'áázh.

11 Jews áígee daagolíni Jews Thessalonícagee daagolíni bitisgo n̄t'éégo natsídaakees lẹ'e, Jesus baa na'goni'íí dážh̄o hádaat'j̄igo nádaidnné'go Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí dajj̄ bi-igha yitah daadéz'j̄igo daayozhíí lẹ'e, Jesus baa na'goni'íí da'an̄ii sh̄i daanzigo.

12 Áí bighą ląágo da'osdłąąd; isdzáné Greeks daanlíni itisyú nandeehíí doo ałch'ídé da, n̄nee ałdó' ląágo da'osdłąąd.

13 Áiná' Thessalonícagé' Jews daanlíni Beréagee Paul Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee yałti'íí yídaagołs̄j̄j̄dgo, ákú náńsáągo, Beréagee daagolínií yil daagoshkizh lẹ'e.

14 Áík'ehgo odlą' bee ilk'íyú daanlíni dagoshch'j̄ Paul túnteel bich'j̄'go odais'a': Silas ła'íí Timothy da'áígee sikeená'.

15 Paul yil okaihíí Áthenszhì' yil niikai: t'aq̄zhì' nádesht'aazhná' Paul gábiłn̄ii, Silas ła'íí Timothy dagoshch'j̄' shaa no'aash le'gá shá biłdołn̄ii.

16 Paul Áthensgee biba' sidaaná' beda'aszaahíí bich'í' da'ch'okáahíí dázhó ląágo yo'íigo biyi'siziiníí doo bił gozhóó da.

17 Áík'ehgo Jews ha'ánátséh goz'aa yune' Jews daanlíni la'íí nnee daagodnłsini yił lahada'dit'áh, la'íí na'iniih nagoz'aa yú dajji biigha nákaahíí aldó' yił lahada'dit'áh.

18 Igoya' yaa nakaihíí, la' Epicuréans daaholzéhi, la'íí Stóics daaholzéhi baa hikai. Ła' gádaanii, Díí bizaagolánihíí ląá hat'íí niih? Ła'ihíí, Bich'í' da'ch'okáahíí doo bígózi dahi yaa nagolni' ngonolníí, daanii, Jesus yaa nagolni' la'íí nanezna'íí naadiikáhíí yaa nagolni'híí bigha.

19 Daabitsoodgo dahisk'id Areópagus golzeeyú yił hikai gádaayihniigo, Ánídégo ilch'ígót'aahíí baa nohwil nagolní'.

20 Hat'íishí doo bígózi dahi baa nagolni'go da'nts'ag: áí bídaagonłzi hádaahiit'íi.

21 (Athensgee dasa' daagolíníí la'íí nzaadgé' daagolji n'íí dawa daazhógo na'goni' áníidéhíí yaa nadaagolni'go dagohíí yídaayésts'aa go naháztąa.)

22 Paul dahisk'idgé' Mars golzeeyú sizijgo gáníí, Athensgee daagonolni, dázhó nohwil daagodiyih ląágo bigosłsjiid.

23 Hishgaalyú dawahá daahokáahíí daanesh'íi, la'íí da'okáahgee DILZINI DOO BÍGÓZINI BICH'Í' golzeego k'e'eshchiiníí hish'íi ni'. Áík'ehgo daahokáahíí doo bídaagonłsi dahíí baa nohwil nagoshni'.

24 Bik'ehgo'ihni'nań ni'godzán la'íí dawahá biká' daagolíníí áyílaahn yaaká'yú la'íí ni'godzán biłgo yeBik'ehń nliigo da'ch'okáah nagoz'aaníí nnee

áyíílaahíí doo yiyi' golíí da.

25 Doo hat'íí yídn nlií dahíí bigha dawahá nnee ádaizlaahíí doo bee daach'okaqah da, dabíí nnee dawa ihí'naahíí, nádidzohíí la'íí dawahá yá ágótsíhíí bigha.

26 Nnee dała'á bich'á'gé' nnee iltah at'éégo hadaazt'i'i ni'godzán biká' dahot'éhé gólíigo yá áyíílaa, la'íí hazhí' daahinaahíí la'íí hayú daagolíníí yá ngon'áá;

27 Bik'ehgo'ihí'nań yiká daadéz'ji doleehíí bigha, baa deshaał daanzigo, dat'éé ndi dała'á ntíigo doo nohwich'á'ńzaadyú gólíni at'éé da,

28 Bee daahin'naa, la'íí bee nadaahiikai, la'íí binkááyú daagondlií; nohwitahgé' biyati' nzhónihíí la' gádaaniihíí k'ehgo, Nohwíí da'anii bichagháshé daandlií.

29 Nohwíí Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé daandliigo, nnee dábiini'ihíí yee Bik'ehgo'ihí'nań ádaile', óodo dagohíí béshligaií, tséeta bee nńt'éégo be'ilzaahíí áyíílaahíí k'ehgo doo baa natsídaahiikees da le'.

30 Nnee Bik'ehgo'ihí'nań doo yídaagołsi daná' binchọ'íí doo yine'íí da ni': ndi k'adíí Bik'ehgo'ihí'nań nnee dahot'éhé gádaayimniigo bá ndaagoz'ąą, Nohwinchọ'íí bich'á'yúgo ádaalne':

31 Nnee háyiktííníí ni'godzán biká' nnee dávik'ehgo yaa yałti' doleelgo la'a jji ngon'ááhíí bigha; aí da'anii ágodoniihíí da'ái nnee daztsąągé' náyihil'na'íí bee nnee dawa yígółsigo áyíílaa.

32 Nanezna'íí naadiikáhíí yaa da'dezts'ąąná' la' baa daadloł lé'e; la'íí, Baa nohwil nanagolní' ndi at'éé, daanii lé'e.

33 Áík'ehgo áigé' Paul ch'ínyáá.

34 Nñee la' bíhikaigo da'osdlāad: Dionýsius, Areópagite nlíni, la'íi isdzán Dámaris holzéhi, la'ihíi bílgo ałdó'.

18

1 Díi bikédé'go Paul Áthensgé' dahnyaago Córinthge nyáá.

2 Áígee Áquila, Jew nlíni, Póntusgé' gólíni yaa nyáá, ái bi'aad Priscílla bílgo da'áníhí Italygé' n'áázh, (Jews daanlíni Romegee daagolíníi, Daanohwigha ch'ínólkáh, niigo Cláudius ngon'ááhíi bigha,) áík'ehgo Paul yaa nyáá.

3 Paul ałdó' gowāolgai ágole'íi nliigo yił daagolíigo yił nada'iziid lé'e: (ái gowāolgai ádaile'íi daanli.)

4 Jews daagodn̄siníi bijji dawahn ha'ánálséh goz'āa yun'e' Paul Jews daanlíni la'íi Greeks daanlíni yich'í' yánádaaltihgo biini' yá ádaagozlaa.

5 Silas la'íi Timothy Macedóniagé' n'áázhná' Paul dá yakti' nt'éé, Jesus, Christ nlii, niigo Jews daanlíni yił nadaagolni'.

6 Jews daanlíni doo hádaabit'iji dahíi bigha dénchq'égo bidázhzi' yádaakti'ná' Paul bidiyagé yiłháalgo gádaabik̄ni, Dáhaago ádaałdzaa lé'eyúgo dánohwíi nadaanohwintł'og; shíi doo nashintł'og da: kodé' godezt'i'go doo Jews daanlii dahíi bich'í' dahdisháh.

7 Áigé' dahnyaago nñee Jústus holzéhi, Bik'ehgo'ihinañ yokāah̄n, bigowāyú óyáá; ái gowāhíi Jews ha'ánálséh goz'aaníi dábit'ahgé' goz'āa lé'e.

8 Críspus, Jews ha'ánálséh yinant'a' nlíni, yíl naháztaaní dawa Jesus daayosdlaḡḡ; ła'íi Córinthgee daagolíní Paul biyati' daidezts'aḡḡn' da'osdlaḡḡgo baptize ádaaszaa.

9 Áíge' t'é'yú Jesus Paul bił ch'í'nah ágóláago gábilḡḡii, Doo nénldzid da, yán'ti', doo t'aḡḡzhi' ánt'éé da:

10 Shíi nił nshḡḡḡgo nḡee doo ła' nni'dolḡḡih at'éé da: dzaḡḡee shichḡḡhášhé łaḡḡgo daagolíi.

11 Áík'ehgo áígee golíi'go dałádn łegodzaagé' gostán dahitaḡḡ, nḡee bitahyú Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee ilch'igo'aah lé'e.

12 Áíge' Akéyáagee Gállio nant'án nliḡḡná' Jews daanlíni łedikaigo Paul yich'í' nanakíi, áík'ehgo yáná'itihéyú yíl hikai,

13 Gádaaniigo, Díi nḡeehn begoz'aaní doo yikísk'eh at'éé dago, Bik'ehgo'ihí'nań daayokaḡḡgo nḡee biini' yá ádaagoléh.

14 Paul k'ad hadziih nt'éégo Gállio Jews gádaayihḡḡii, Nchḡ'go ánágot'ijł dagohíi nyeeyú ádzaahíi baa yádaakti'yúgo nohwíyést's'áago dábik'eh doleel ni', Jews daanołini:

15 Áíná' yati', hizhíi ła'íi benagosol'aaní zhá baa łahada'dol't'áhíi bighayúgo, dánohwíi nadaanohwinkł'og; shíi díi k'ehgo ágot'eehíi doo baa yashti' at'éé da.

16 Áík'ehgo yáná'itihégé' ch'íyineḡḡood.

17 Greeks daanlíni dawa Sósthenes, Jews ha'ánálséhíi yinant'a', yíl ndaazdéelgo yánáltihíi dahnándaahíi bádḡḡee nyída'ashtłizh. Gállio ánágot'ijłdíi doo yich'í' zhiḡḡéé at'éé da ni'.

18 Díi bikédé'go Paul da'áígee sidaago nzaad

ogoyáá, áigé' odlá' bee bik'íyú daanlíni yich'á' bíł o'í'éél Sýriayú, Priscílla ła'íí Áquila bíłgo; Cenchréagee bitsizíl yíłshéég: godnłsigo ngon'áá n'íí bighą.

19 Áigé' Éphesusyú hikai, áigee Priscílla ła'íí Áquila sikeená' yich'á' óyáá: áiná' bíhíí Jews ha'ánátséh goz'ąą yune' oyáágo Jews daanlíni yich'í' yádaakti' lé'e.

20 Da'anahzhí' síndaa, daabilniiná', Dah, niigo,

21 Yich'á' dahnaanásdzaa, gáyilniigo, Okąąhgo da'idaąyú dážhó disháh hásh'íí, Jerúsalemýú: Bik'ehgo'ihí'nań hăt'íyúgo nohwaa nádishdáál. Áík'ehgo Éphesusgé' bíł oná'í'éél.

22 Caesaréayú bíł na'n'éélná' ínashood ha'ánátséh yúdag óyáágo dét'ihézhí' yíł yádaakti' lé'e, áigé' yagi Ántiochyú onanádzaa.

23 Dět'ih ákú sidaa hik'e dahnaadiidzaa, łahyúgo onanádzaago Galátia ła'íí Phrygia golzeeyú ch'ínyáá, ínashood dawa bi'odlą' nłdzil ánádaidle'go.

24 Jew nlíni, Apóllos holzéhi, Alexándriayú gólíni, Éphesusyú nyáá; dážhó nłt'éégo yałti', Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiní nłt'éégo yígółsį.

25 NohweBik'ehń bikísk'eh ch'ogaalí nłt'éégo baa bíł ch'ígot'áni; bijí yune' diltł'go, dawahn nohweBik'ehń yaa yałti'go ilch'ígó'aah lé'e, John baptize ábi'delzaahí zhą yígółsį ndi.

26 Áń Jews ha'ánátséh goz'ąą yune' doo biini' háh dago yałti' nkegonyaa; Priscílla ła'íí Áquila daabidezts'ąąná' dasádneyú yíł okaigo Bik'ehgo'ihí'nań bikísk'eh ch'ogaalí nłt'éégo doo

hidziih dago bił ch'idaago'aah lé'e.

²⁷ Akéyayú shił ido'eel nzińá' odla' bee bik'íyú daanlíni, Apólos akú deyaa, ndaadołteeh le'gá, daayihniigo ínashood Akéyagee daagolíníi yich'i' k'eda'ashchijj: akú nyáána' ínashood ilgoch'oba'íi bee da'osdlaqadii nt'éégo yich'onii lé'e.

²⁸ Bik'ehgo'ihinań biyati' bek'e'eshchiiníi bee Jesus, Christ nlii, bił ch'inań adaayiksigo nnee bináál Jews daanliiníi yił lahada'dit'áhgo biini' yá adaagozlaa.

19

¹ Apólos Córinthgee sidaaná' Paul ni' bidazhineégo ch'inyáágo Éphesusyú nyáá; akú ínashood la' yaa nyáágo,

² Gádaayihni, Ya' Holy Spirit bee nohwaa daagost'aa lánée da'osodlaqadná? Gádaanii, Dah, Holy Spirit nliiníi doo hwaa baat'idaandzi da.

³ Paul gáyihni, Hat'íisha' bikisk'eh baptize adaanohwi'deszaa láá? John ilch'ígó'aahíi bikisk'eh, daanii.

⁴ Paul gánado'niid, John, Nohwincho'íi bich'á'zhí' adaakne'go baptize adaanohwi'dolne', niigo nnee baptize adaile' ni', Shiké'gé' hígháhíi, Jesus holzéhi, daaholdlaq, daayihniigo.

⁵ Díi daidezts'aana' Jesus nohweBik'ehn bizhi' bee baptize adaabi'deszaa.

⁶ Áigé' Paul biká' ndaadesniigo Holy Spirit bee baa daagodest'aaqo yati' la'i yee yádaakti', la'íi Bik'ehgo'ihinań binkááyú yádaakti' lé'e.

⁷ Nnee nakits'adah shi hilt'ee lé'e.

8 Áígé' Paul Jews ha'ánálséh goz'ąą yuné' onadángo doo biini' háh dago yałti'go taagi dahitąą, Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee begoz'aanií yaa yałti'go ła' biini' yá ádaagozlaa.

9 Áiná' ła' t'ąązhí' na'ádi'nilgo doo da'odląą da lé'e, ái dała'at'ééhíí bińáál Jesus bikísk'eh da'ch'okahíí nchọ'go yaa yádaakti', ái bighą Paul, ínashood biłgo, yich'ą' dahdikaigo, Tyránnus holzéhi bida'oltag yuné' dajjı biigha iłch'ı' yánádaaltih.

10 Díí k'ehgo ádaat'ıigo naki łegodzaa; áik'ehgo Asia biyi' daagolıńıń dawa, Jews daanlıni ła'ıı Greeks daanlıni Jesus nohweBik'ehń biyati' daidezts'ąą.

11 Bik'ehgo'ihinań Paul binkááyú ízisgo áná'ol'ııhıı doo hwaa hit'ıı dahi ye'ánát'ııł:

12 Bąáyo dagohıı itıl sitzoozé Paul bich'ą'gé' daanezgaihıı bich'ı' onádaach'inııł, áik'ehgo kah yaa nakaihıı nádaabi'dilziih, ła'ıı nńee spirits nchọ'i biyi' daagolıı n'ıı hahikáh.

13 Ła' Jews daanlıni dá nakai nt'éhi nńee biyi'gé' spirits nchọ'i hadainiyoodıı daanlıni, Jesus nohweBik'ehń bizhi' yee ádaanıigo spirits nchọ'ıı hadainiyood daanzıgo gádaayıńıı, Jesus, Paul yaa yałti'ihı, bee ná ngoni'ąą.

14 Jews bi'okąąh yedaabik'ehi yánant'a'i, Sceva holzéhi, biye'ke gosts'idihıı ádaat'ııd lé'e.

15 Áiná' spirit nchọ'i gádaabińıı, Jesus bıgonsı, Paul aldó' bıgonsı; nohwıı hadń ádaakt'ıı shı?

16 Nńee spirit nchọ'i biyi' golınihıı nńee gosts'idi yich'ı' yaahilwodgo dawa yich'ı' dahnadilwo'go yıtis silıı, áik'ehgo gowaęé' dádaakichiigo bińı'da'dezńihgo ch'ıńkıı.

17 Éphesusgee daagolíníí, Jews daanlíni la'íí Greeks daanlíni díí yídaagoksíjdná' dawa tsídaadesyiz lé'e; áík'ehgo Jesus nohweBik'ehń bizhi' nnee dawa daidnłsį nkegonyaa.

18 Nnee ląągo da'osdlaądíí nehaskaigo nchọ'go ánádaat'įįł n'íí yaa nadaagolnį'.

19 Bena'ch'aahíí ye'ánádaat'įįł n'íí la' binaltsoos dała'ádaizlaago nnee dawa bińáál daidnłid: áí da'izlįįhíí daayołtag hik'e zhaali béshłigaihíí ashd-ladin doo náhółtagyú da'izlíni lé'e.

20 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihį'ńań biyati' dayúweh bínágođaalgo itisgo at'ée silįį.

21 Díí ánágot'įįdíí bikédé'go Holy Spirit bik'ehgo Paul Jerúsalemyú déyáągo Macedóniyú la'íí Akéyayú ch'idishaal nziigo gáníí, Ákú déyááhíí bikédé'go Romeyú alđó' dishaal.

22 Áígé' bich'odaanįihíí naki, Timótheus la'íí Erástus Macedóniyú odes'a'; bíí Asiayú dét'įhézhi' sidaa lé'e.

23 Áíná' Jesus bikísk'eh da'ch'okąąhíí nnee dénchọ'go yaa hagoł'áá nkegonyaa.

24 Ła' nnee Demétrius holzéhi, béshłigaihíí yit-sidi nłini, kįh biyi' Diána daach'okąąhíí béshłigai bee be'ilzaago áile'i, án béshłigai daayitsidíí ląągo yich'į' nadaahi'ńiil lé'e;

25 Áń áí nnee la'íí da'ágát'éeego binasdziidíí bilgo dała'áyíłlaago gádaayįńií, Shik'isyú, díí nada'idziidíí bich'ą'gé' ízisgo da'it'įįhíí bídaagonołsį.

26 Díí daal'įį la'íí daadołts'ag, Dawahá bich'į' da'ch'okąąhíí nnee ádaile'íí doo bich'į' da'ch'okąąh bik'eh da, ńiigo Paul, nnee ląągo biini' yá

ádaagozlaago nohwich'á'yúgo ádaadzaa, doo dá Éphesus zhá da, Asia biyi' dák'azhá dahot'éhé áldó':

27 Díí nohwinasdziidíí nohwich'á' daayilchoo; doo áí zhá da, ndi Diána, isdzán bich'í' daach'okaqahíí ízisgo at'éhi, kîh biyi' daach'okaqahíí doo ílíí da hileeh, áí Asia dahot'éhé lá'íí ní'godzán biká' nnee dawa daabokaqah n'íí bich'á'gé' ízisgo gos'ánihíí bech'ígowáh doleeł.

28 Díí daidezts'aqaná' díyat'eego bádaagozhchijidgo nádaadidilghaazh, Éphesusgee daagolíníí daayokaqahíí, Diána holzéhi, ízisgo at'éhi nlíni at'éé, daañiigo.

29 Áík'ehgo kîh goznílgee godikish gozliigo, dała'ánách'it'ííh goz'aq yuñe' nádnkîi, Paul yíl nakaihi Gáius lá'íí Aristárkus, Macedóniagé' daagolíni, ákóñe' odaideshoodgo.

30 Paul nnee láqago dała'adzaahíí bitahyú digháh hát'íí ndi yíl nakaihií, Dah, daabikñii.

31 Asiagee nant'án, Paul bit'eké daanlíni, áldó' bich'í' o'íl'a', Dała'ánách'it'ííh goz'aq yuñe' donah hela', daabikñiigo nádaabokaqah.

32 Nnee lá' kogo ádaañiiná' lá'íí lahgo ádaañii: áígee godikish; hat'íí bighá dała'ádaach'idzaahíí lá' doo yídaagołsijid da lé'e.

33 Nnee lá' Alexánder holzéhi, Jews daanlíni, Nohwá hadziih, daabikñiigo ádnyú nadaabizloqs. Án na'ígizh, nnee yich'í', Jews daanlíni bá yashti' nzigo.

34 Ndi Jew nliigo yídaagołsijidná' dála't'ohé, Éphesusgee daagolíni daayokaqahíí, Diána holzéhi, ízisgo at'éhi nlíni at'éé, daañiigo daadilwoshgo nakidn ledihikęez.

35 Áígé' kih gozñilíí begoz'aaníí yek'e'eshchíni nnee dała'at'ééhíí, Doo hagoł'aa da, yilñniidná' gádaayilñii, Éphesusgee daagonołíni, díí kih gozñilgee daagolíínií, Diána, ízisgo at'éhi, daayokaąąhgo hadń doo yígółsı da? Ła'íí be'ilzaahíí Júpiter bich'ą'gé' naltq'íí daayokaąąhgo ałdó' hadń doo yígółsı da?

36 Díí doo da'anii da doo hadń nii le' at'éé dahíí bighą doo daagonołch'aad dağo dábik'eh, doo nats'ikees dahíí doo ádaakt'ıı da.

37 Díí nnee kú daanenoyoodíí dilzıhgo nagoz'aaníí doo dałchqoh da, ła'íí isdzán be'ilzaahi daahohiikaąąhíí doo nchq'go yaa yádaakti' da.

38 Áík'ehgo Demétrius ła'íí da'itsidi yil nada'iziidíí dahadń yaa yádaakti'go hádaat'ııyúgo, yáná'itihé ch'ı'otaą, ła'íí aayádaakti'ıí gólıı, akú łaa yádaakti' dábik'eh.

39 Dayúweh ła' hádaakt'ııyúgo nnee yándaaltihíí ilch'ı' hilñéh ndi at'éé.

40 Díí jıı be'ánágot'ııdhíí bighą nohwaa yáda'iti' ngolńíí, hat'ıí baa daagonch'aadihíí doo ła' da.

41 Díí yee gánñiidná' nnee dała'at'ééhíí, Nádaadołkáh, yilñniid.

20

1 Godikish n'ıí aąłná', Paul ínashood yushdé' daayilñniidná' yinádaadezhchid, áígé' yich'ą' Macedóniayú dah nadiidzaa,

2 Macedónia biyi' daagolíínií yitaaghaago yidag yádaakti'ná' Greeceyú nyáá.

3 Ákú taagi bedahitaꞗ. Jews daanlíni benadaago'aaná' Sýriayú bił naadez'eel nt'éégo Macedóniayúgo ch'ínánóshdáh nzi lé'e.

4 Sópater Beréagé' gólíni, Aristárkus ła'íi Secúndus, Thessalonícagé' daagolíni; Gáius, Dérbegé' gólíni, ła'íi Timótheus; Tíkakus ła'íi Tróphimus, Asiagé' daagolíni, aí dawa yił deskai.

5 Aí Tróasyú okaigo áígee nohwiba' naháztaꞗ lé'e.

6 Bán benilzoolé da'ádihgo bán alzaahi daahi'daꞗ ni', áígé' Philíppigé' Tróaszhi' ashda'i nohwee daizkaꞗ nohwił dah'o'ólgo; áígee naháataꞗgo gosts'idi nohwee daizkaꞗ.

7 Godilziníi bijji ínashood da'okꞗahgo da'iyꞗago dała'adzaaná' Paul iskaꞗ dahnádishdáh nzigo dá yił yádaakti'go t'é'ís'ah.

8 Dá'ík'ehyú dahnágost'ꞗꞗyú dała'adzaa yuñe' ik'ah kꞗ'i lꞗágo daadilthi' lé'e.

9 Ákú nñee ánii nagháhi Éútikus holzéhi biká'got'íné daadentꞗáágee dahsdaago iilhaazh: Paul dá yakti' nt'éégo nñeehíi gódah ch'ínenlóól, aí taagi nágost'ꞗáagé' lé'e, áígé' daztsꞗago nádainltji lé'e.

10 Aík'ehgo Paul gódah ch'ínyáago hayaa adzaago yinazhchidná' gánii, Doo hago nohwił ádaagot'ee da le'; t'ah hiñaa.

11 Paul wꞗ'yúdag onázzaaná' bán yehesdlaadgo da'iyꞗá, áígé' yił ilch'i' yánádaalti'go nzaad ogoyáá gost'iidzhi', áígé' yich'ꞗ' dahnadiidzaa.

12 Nñee ánii nagháhá gódah ch'ínenlóól n'íi hiñago yił onákai, dázhó bił daagozhógo.

13 Paul dab'íiltsé tsina'eehíi si'ꞗꞗyú nkaigé' Ássosyú nohwił da'des'eel, ákú nkaigo Paul

tsina'eehí yiyi' dahndáah doleel, daandzigo: Paul dáni' ákú higháhgo ngonlchíhí bigha.

14 Ássosgee nohwaa nyááná' tsina'eehí yeh hiyáágo Mityléneyú bił nohwił da'iz'eel.

15 Áigé' nohwił dahna'iz'eelgo iskaą hik'e Chíos ba'ashhahyú nohwił ch'ída'iz'eel; áigé' iskaą hik'e Sámosyú nohwił nada'iz'eel, áigé' Trogylliumgee dé't'ih naháataą; iskaą hik'e Milétusyú nohwił nada'iz'eel.

16 Paul Asiahíi biyi' doo nzaad begodigháh dahíi bigha Éphesus bitis bił ch'ída'i'eelgo ngon'áą: dávik'ehyúgo Péntecost-híi bijji Jerúsalemyú dáhah hıkáhíi bigha.

17 Paul Milétusyú sidaago Éphesusyú ínashood yánazíni, Kú nókáh, daabilniigo o'í'a'.

18 Ákú hikainá' gádaayihni, Da'íłtsé Asiagee níyáágé' godezt'i'go dawahn hago'at'éego nohwhitahyú gonshji n'íi bídaagonłsi,

19 Dá shaa goch'oba'go, lahgee shináá túnáljína' Jews daanlíni shenadaago'aahíi bee shich'i' nagont'ogo Bik'ehgo'ihinań bá na'isiid ni':

20 Dawahá nohwá nzhooníi doo la' t'ąązhí' ánsi dago baa nohwił nadaagoshni'go nohwił ch'i'nah ashlaa ni', dała'ánadaakt'jyú la'íi daagotahyú,

21 Jews la'íi Greeks daanlíni, Nohwincho'íi bich'ą'zhí'go ádaahne'ná' Bik'ehgo'ihinań bich'i'go ádaahneh, la'íi Jesus Christ nohweBik'ehń daaholdlaągo bada'ohíi, dishniigo baa bił nadaagoshni' n'íi ałdó' bídaagonłsi.

22 Áík'ehgo k'adíi Holy Spirit nashihímaa'go Jerúsalemyú nádésdzá, ákú shidáhyú goz'ąą doleehíi doo bígonsi da:

23 Ndihií ha'ánshteeh ła'íí shiniigonł't'éé doleełí shiba' goz'ąągo Holy Spirit shił nanágołñih, kñh nagozñilyú nashaayú.

24 Áiná' aí doo shił hago'at'éé da, shi'ihí'na'íí doo shił ilíí da, shił gozhóógo shinasdziid łašłé zhá hást'íí, ła'íí yati' Jesus nohweBik'ehń shaa yiné'íí Bik'ehgo'ihí'nań bíł goch'oba'íí nł't'éégo baa na'goni'íí ąął baa nagoshñi'go hasht'íí.

25 Nohwíí nohwitahyú Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí baa nagoshñi'go nashaa n'íí doo nádaashołtséh dahíí bigonsi.

26 Áík'ehgo díí jii gádaanohwiłdishñii, Doo da'dołts'ag daná', ch'a'onesołdeeyúgo doo hat'íí nashinołt'og da.

27 Doo ła' t'ąązhi' ánsi dago Bik'ehgo'ihí'nań nohwá ngon'áání dawa baa nohwił nadaagosisñi'híí bigħa.

28 Ádaa daagonołdzaą, ła'íí ínashood dawa bá daagonołsąą, Bik'ehgo'ihí'nań daayokaągho ha'ánátséhíí dabíí bidil yee yist'íí díí Bik'ehgo'ihí'nań bá da'dołné'; aí binádaadel'íí go Holy Spirit ádaanohwizlaa.

29 Díí bigonsi, nohwich'ą' dahdiyaahíí bikédé'go nñee ba'cho bégodzidi ga'ádaat'éhi nohwitahyú híkáhgo ínashood ndi k'izédaidihinił doleeł.

30 Nohwíí nohwitahyú ndi nñee ła' yati' doo da'anii dahíí yee yádaakti' nkegoniigháh, ínashood daanlíni bich'ą'zhi' yaa da'niigo, bíigo bikísk'eh dahikáh doleeł.

31 Áí bigħa ádaa daagonołdzaą, t'é' biigha ła'íí jii biigha dá godezt'i' nt'éégo taagi legodzaazhi' shinaá túnáljína' dała'á nołtjigo nohwił ch'ígonsh'aah n'íí

bínádaaḡniih.

³² K'adí, shik'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań ła'íi biyati' biłgoch'oba'íi baa nohwinshnił, ái yati'íi daanołdzilgo ádaanohwile', ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahíi bitahyú nohwíyée doleekíi nohwaa yiné'go yinel'ąą.

³³ Beshłigaihií, óodo, dagohíi diyáge ła' daabiyéehíi doo ádá hásh't'íi da.

³⁴ Nohwíi bídaagonołsi, dashíi ídee hinsh'naa ni', ła'íi bił nashkaihií dawahá bá ádaagonsi ni'.

³⁵ Díi k'ehgo nada'ołsiidgo doo daanłdzil dahíi bich'odaaḡniigo dábi'eh nohwił ch'í'nah ashłaa, ła'íi Jesus nohweBik'ehń gáníi n'íi bínádaaḡniihgo nohwił ch'ígonsh'aah ni', Dahadń hat'íi kaa yiné'yúgo ái doo dá baa gozhóo da, áiná' dahadń hat'íi baa ch'iné'yúgo, ái zhá itisgo baa gozhóo.

³⁶ Díi ąął yee yałti'ná' hilzhiizhgo dawa yił da'oskaąd.

³⁷ Dawa daachagná' Paul yinádaazhchidgo daazts'os,

³⁸ Doo nádaashołtséh da, nihií bighą itisgo doo bił daagozhóo da. Áíge' tsina'eekíi si'ąayú yił nakai lé'e.

21

¹ Áíge' bich'ą' nohwił da'iz'eelná' Cóos golzeezhí' ts'igozdoh nohwił oda'iz'eel, iskaą hik'e Rhodes golzeezhí', áíge' Pátara golzeezhí':

² Phenécia tsina'eekíi dez'íli ląą baa nkaigo beh hiikaigo nohwił dahna'iz'eel.

³ Áíge' Cýprus golzeehíi nohwe'eshganzhineégo hit'íi siljina' nohwił ch'ida'iz'eel Sýriazhí', Tyregee

nohwił nda'iz'eel: áígee tsina'eehíi yogheehíi nahi'niilhíi bigha.

⁴ Ínashood baa nkaigo áígee gots'idi nohwee da'izkaq: áí Holy Spirit yádaabihiłti'go Paul, Jerúsalemyú donáh hela', daabiłniigo.

⁵ Gots'idihíi aqł nohwee nyínkákááná' dahnádihiikai; ínashood dawa bi'aad la'íi bichagháshé biłgo kih goznílii bich'á'zhí' bił ch'ínkai: ákú tábqayú daahiilzhiizhná' da'osiikaqd.

⁶ Bik'ehgo'ihinań nohwił daanlii doleel, daahin'niina' tsina'eehíi beh hiikaina' bíhíi gowayú onákai.

⁷ Tyregé' Ptolemáiszhi' nohwił da'iz'eel, áígee odla' bee nohwik'íiyú bił ilch'í' yádaahiłti'go dała'á jii bił naháataq.

⁸ Iskaq hik'e Paul bił nahiikaihíi Caesaréazhi' nohwił onáda'iz'eel; áígee Philip, Jesus yá nagolni'i, gots'idi ha'nílii itah níni; bigowa yune' ohiikaigo bił naháataq.

⁹ Bitsi'ke doo ndaanee dahíi díi'i, áí Bik'ehgo'ihinań binkáayú yádaakti' lé'e.

¹⁰ Áígee naháataqgo dá'anah godeyaago Bik'ehgo'ihinań binkáayú yałti'i, Ágabus holzéhi, Judéagé' nyáá.

¹¹ Nohwaa nyáago Paul biziz náidnlaago dabíi bi-kee la'íi bigan hiyist'qóná' gánniid, Holy Spirit gáníi, Jerúsalemgee Jews daanlíni nnee díi sis bíyéehíi díi k'ehgo hídaabiłt'ohgo doo Jews daanlii dahíi yaa daabiłtéeh doleel.

¹² Díi da'disiits'aqaná' nohwíi la'íi nnee áígee daagolíníi biłgo Paul, Jerúsalem yúdag donáh hela',

daabiłn'niigo nádaahohiikaąah.

13 Paul gánniid, Hat'íi bighą daalchago shijíi nniihgo ádaanołsi? Shíi Jesus nohweBik'ehń bizhi'híi bighą Jerúsalemyú ha'ánshteeh, ła'íi dastsaahgo ndi shił dábik'eh.

14 Ch'éh ádaahn'ni hik'e gádaade'niid, Nohwe-Bik'ehń hát'íinií bikísk'ehyú ágodonił.

15 Díi bikédé'go ilch'i'da'siidlaago Jerúsalem yúdag ohiikai.

16 Inashood ła' Caesaréagé' daagolíni bił ohiikai, ái Mnáson, Cýprusgé' gólíni, doo ániná' inashood silíni, bigowayú bił nkai, án bił naháataąa.

17 Áigé' Jerúsalemyú nkainá' odlą' bee nohwik'isyú baa nkaihií bighą nohwa'ahédaanzii'.

18 Iskaą hik'e Paul bił ha'áhiikai James bich'i'; áigee inashood yánazíni dała'adzaa.

19 Ilch'i' yádaakti'ná' Paul binkááyú doo Jews daanlii dahíi bitahyú Bik'ehgo'ihinań hat'íi áyíilaahíi dała'ágo ilké' gon'áągo yaa yił nadaagosni'.

20 Díi daidezts'aąaná', NohweBik'ehń ízisgo at'éhi nlii, daanii, áigé' Paul gádaayilnniid, Isąą, nohwik'isn, Jews daanlíni bitahgé' ląągo doo náhóltagyú da'osdlaąd; ái dawa Jews bich'i' begoz'aaníi dážhó nht'éégo yikísk'eh ádaat'ee:

21 Áiná' naat'ídaanzi, Jews daanlíni doo Jews daanlii dahíi bitahyú daagolínihií, Moses nohwił ch'ídaagos'aaníi yó'odaadoł'aago nohwichągháshé doo círcumcise ádaal'ii da, ła'íi nohwi'at'e' doo bikísk'eh ádaanołt'ee da, biłnniigo bił ch'ídaagon'áh, nídaagołsiid.

22 Hago'at'éégořą' ádaahii'ne'? Nnee ląągo

dała'añe' doleek: kú nyaahíi yaat'ídaanizijh go'íi.

23 Ái bigha ádaaniñ'ñiihíi k'ehgo áñne': nohwitahyú ñnee díi'i godñksinií yich'í' hadaagodile'go ndaagoz'ąą lẹ'e;

24 Ni ałdó' godiñksigo bił iłch'í'da'dołdlé'go bił nkáhgo ákú bá nadahíññił, bitsits'in lıgaigo daiłshéhíi bigha: díi bee ñnee dawa bich'í' bígózi doleek, naat'ídaanzi n'íi doo da'añii da, ndi begoz'aaníi bikísk'eh ánt'ée.

25 Áiná' doo Jews daanlij dahíi da'osdlaadıi bich'í' naltsoos ádaasiidlaa gádaan'ñiigo, Ágádaat'eehíi doo be'ádaanoł'tee da nzhoo, áiná' beda'okąąhíi nastseedgo nadn'ái yaa hi'ñiihíi, la'íi dił, la'íi dawahá bize'da'istł'ooníi doo daalsąą da, doo nant'í' nach'ikai da ałdó'.

26 Áik'ehgo Paul ñnee díi'ihíi yił okaigo iskaąą hik'e godñksigo yił iłch'í'áda'desdlaaná' da'ch'okąąh goz'ąą yune' yił okai, godñksigo iłch'í'ádaach'idle' ąął bengowáhíi bebígoziñhíi bigha, la'íi dała'á ntıigo dahat'ihíta Bik'ehgo'ihinań bá baa hi'né'híi ałdó' bebígoziñhíi bigha.

27 Gosts'idiskaaníi k'azhá ąął bengowáhná' Jews Asiagé' daagolínií da'ch'okąąh goz'ąą yune' Paul daayiltsąąná' ñnee dawa yił daagoshkishgo Paul yił ndaazdeelgo,

28 Nádaadidilghaazhná' gádaanniid, Israel hat'i'i daanołni, nohwich'odaalñii: Dín ñneehñ ñnee dahot'éhé yił ch'ígó'aah anágoldoh, Israel hat'i'i la'íi begoz'aaníi la'íi díi goz'aaníi bich'á'yúgo ádaanoł'tee, daayilñiigo: dayúwehyú Greeks daanlíni ałdó' da'ch'okąąh goz'ąą yune' yił okaigo

díi godiyihgo goz'aaní daayilchõd.

29 (Dabi'itsená' kih goznilyú Tróphimus, Éphesusgé' gólíni, yil na'aashgo daabo'ji ni'go, án Paul da'ch'okããh goz'ãã yuné' yil o'áázh daanzji ni'.)

30 Kih goznilgee nnee daagolíni dawa godikish nagodiidzaa ni', áigé' ilch'i' nádnkijgo dała'adzaa ni': áigé' Paul yil ndaazdeelgo da'ch'okããh goz'ããgé' ch'ídaabist'e'ná' ch'íná'itihí dagoshch'i' daada'deztaã ni'.

31 Daabizilhee nkegonyaaná' silááda binant'a' Jerúsalem dahot'éhé godikish gozlijgo yaat'inzi:

32 Áík'ehgo dagoshch'i' silááda la'íi binadaant'a' bilgo nnee dała'adzaahíi yich'i' gódah ch'ínkíi: ái nnee daayiltsããná' Paul nyída'iz-haal n'íi dákehégo ádaisijid.

33 Áigé' silááda binant'a'íi Paul yaa nyáágo biltsoodgo, Bésh hishbizhíi naki bee hibi'dolt'óh, ñii; áigé', Hadn át'íi, hat'íi hago áyíílaa? ñiigo yiká na'ódííkid.

34 Nnee dała'at'ééhíi la' kogo ádaañiiná' la'íi lahgo ádaañii: áík'ehgo godnch'aadhíi bighã ch'éh yigoksihgo at'ijgo, Silááda sinilyú bil dokáh, ñniid.

35 Gódah ch'í'itiinzh'i' nyááná' nnee láãgo dała'at'ééhíi hadaashkeehíi bighã silááda dahdaabinkij.

36 Nnee dała'at'ééhíi daadilwoshgo biké' nálseeł, Daazołhee, daañiigo.

37 Paul k'ad silááda sinil yuné' yil ha'akáhná' silááda binant'a'íi gáyilñii, Nich'i' hasdziih née? Silááda binant'a'íi gáníi, Greek biyati' bee yánłti' née?

38 Ni Egyptgé' nnee rílni née, da'ílk'ehéná' nnee godikishgo díjdn doo náhóltagyú nada'íltseedíí da'igozljíyú oyinil n'íí ni née?

39 Paul gáníí, Shíí Jew nshkíí, Cilícia biyi' ízisgo kǐh gozñilíí Társus golzeegé' gonshkíni: nánoshkǎǎh, ch'ík'eh nnee bich'í' hasdziih.

40 Silááda binant'a', Ch'ík'eh hadziih, yílnniidná' Paul gódah ch'í'itiingé' dahsizjigo nnee dała'at'ééhíí yich'í' na'ígizh. Doo hat'íí náhists'aq̄ daná' Hebrew biyati' bee yich'í' yałti' nkegonyaa.

22

1 Nnee daanołni, shik'íyú, ła'íí nibáyán daanołni, nohwińáál ádá hasdziihíí ıdaayesółts'aq̄.

2 (Hebrew biyati'íí yee hadziigo da'dezts'aq̄ná' dayúwehégo doo hat'íí náhists'aq̄ da: Paul gánniid.)

3 Shíí Jew nshkíí, Cilícia biyi' kǐh gozñilíí Társus golzeegee gosilíí, ndi dzaq̄agee díí kǐh gozñilgee shi'dihiilna', begoz'aaníí daanołwitaa yikísk'eh ádaat'ee n'íí Gamáiel holzéhi shíł ch'ígon'aq̄, nohwíí ádaanoł't'eehíí k'ehgo nłdzilgo Bik'ehgo'ihí'nań bá sızjı́ ni'.

4 Nnee ła'íí isdzáné Jesus yikísk'eh daayikahíí kídaasht'ó'go ha'áná'ilka'á yuńe' odaahiskaad ni', biniigonł't'éégo ádaansj, dak'azhá hishhaq̄ago.

5 Díí ánát'jı́díí okǎǎh yebik'ehi da'tiséyú sitı́ni ła'íí nnee yándaaltihíí shídaagolsj: áí bik'isyú daanłni, Damáscusyú daagolínihíí, bá naltsoos shaa daizñil, áík'ehgo ákú níyáá, Jesus yikísk'eh daayikahíí áígee daagolíníí kídaasht'ó'go Jerúsalemyú bıł nshkáh, biniidaagodilne' doleekhíí bigha.

6 Damáscusyú dak'azhá nsháhgo ha'iz'aq̄yú shj, dahı́ko yaaká'gé' shich'í' nke'idindláád.

7 Áígee hayaa nago'ná' yati' gáshihniigo idisi-its'áá, Saul, Saul, hat'íí láá bigha shiniigonkt'éégo áshinłsi?

8 Áík'ehgo gádéniid, Hadń ant'ij, shiNant'a'? Gánáshildo'niid, Shiniigonkt'éégo áshinłsinihíí shíí ást'íí, Jesus, Názarethgé' gonsłíni.

9 Bił hishkaahíí aldó' nke'dindláádíí daayiltsaa ndi izhii shich'í' yałt'íí doo daidezts'aa da.

10 Áík'ehgo gádéniid, Hago láá áshne', sheBik'ehń? Jesus gáshihniid, Nádnđhgo Damáscusyú nńah; ákú hat'íí ánléhíí ałł baa nił na'goni' ndi at'éé.

11 Dážhó ligaigo nke'idindláádhíí bigha doo gosh'ij da silijgo bił hishkaahíí Damáscusyú odaashizłqz.

12 Ła' nnee Ananías holzéhi, begoz'aaníí yikísk'eh nlijgo Bik'ehgo'ihinań yidnłsini, Jews áígee daagolíníí dawa nkt'éégo baa yadaakt'i,

13 Áń shaa nyáágo shit'ahgee hizijgo gáshihniid, Shik'isn Saul, go'ij nándleeh. Áík'ehgo dagoshch'í' gosh'ij násisdlijgo Ananías yiltsaa.

14 Gánáshildo'niid, Bik'ehgo'ihinań, nohwitaa n'íí daayokaań, hat'íínií bigonsi doleelgo hanit'íí, Nkt'éégo Anát'ijhíí hįłtséhgo, la'íí bizhihíí dints'įhgo.

15 Hat'íí hí'ínií la'íí hat'íí dints'agíí nnee dawa án bá baa bił nagolńi' doleel.

16 Áík'ehgo hat'íí biba' síndaa? Nádnđhgo nohweBik'ehń bizhi' bee bich'í' annijgo baptize ani'dolneh, áík'ehgo ninchq'íí yó'o'eel.

17 Jerúsalemyú nánsdzaaná' da'ch'okaań goz'aa yune' oshkaań nt'éégo shił ch'í'nah ágolzaago,

18 Gáshihniigo hiltsaꝯ, Dahale, Jerúsalemgé' dagoshch'i' ch'ínáh: shaa bił nadaagolni'íi doo hádaat'ijj da doleełhíi bighꝯ.

19 Áík'ehgo gádéniid, SheBik'ehń, Jews ha'ánáśéh nagoz'ꝯꝯ dahot'éhé daanodlaaní ha'áná'ilka'á baa hiníl, la'íi nbída'nilhaal n'íi dabíi yídaagołsi:

20 Ła'íi Stephen, ná nagolni'íi nlíni, bidil idezjoolná' bit'ahgé' sızjigo shil dabik'eh ni', hayíi daabizis-hiiníi iká' daabi'íihíi bá binádesh'íi ni'.

21 Áigé' gánáshikdo'niid, Dahnńáh: nzaadyú doo Jews daanlijj dahíi bich'i' nideł'a'.

22 Nnee dała'adzaahíi bídaayésts'ꝯꝯ lé'e, ndi díi yee ánniidná' nádaadilghaazhgo gádaanniid, Yúwehyú, daazołhee: nnee ga'at'éhíhíi ni'godzán biká' doo hinaa bik'eh da.

23 Nádaadilghaazhgo iká' daabi'íihíi dahnadai'ah, la'íi łeezh hadag daiki',

24 Áík'ehgo silááda binant'a' da'tiséyú sitíni, Silááda sinilyú bił nolkáh, bilnńiid, la'íi habída'olhaalgo nahódaadolkid, hat'íi bighꝯ baa daadilwoshíi bígonozjijh.

25 Áíná' hdaabist'oońá' Paul silááda dała'á gone-nadín binant'a'i bit'ahgee siziiníi gáyilnńiid, Nnee Roman nlíni doo baa ya'iti'íi habí'ijhaalgo ná goz'ꝯꝯ née?

26 Silááda binant'a'i díi yidezts'ꝯꝯ silááda binant'a' da'tiséyú sitíni yich'i' oyáágo gáyilnńii, Hago ánnego lán? díi nneehń Roman nlíni laꝯ.

27 Áík'ehgo silááda binant'a'íi Paul yaa nyáágo gáyilnńii, Shil nagolní', ya' Roman nłjii née? Paul gáníi, Ha'aa.

28 Silááda binant'a'i gánádo'niid, Roman nshkíiníi

lǎágo bigha nahaníli at'éé. Paul gáníí, Shíí dá Roman nshǎigo gosilíni ánsht'ee.

²⁹ Áík'ehgo k'ad nabídaadiikid n'íí bich'á' nádnkij: ǎ'íí silááda binant'a'i aldó', Paul khist'ooníí, Roman nǎigo yígolsǎidhíí bigha tsídolyiz.

³⁰ Iskaǎ hik'e silááda binant'a'i hat'íí bigha Jews daanlíni baa dahdaagoz'aaníí da'anii yígolsǎih hat'íígo, k'ena'bí'ahná' okaǎh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi ǎ'íí yándaaltihi, Dala' aǎéh, daayilnǎiid, áík'ehgo Paul yil gódah ch'i'áázhgo yándaaltihíí biyahzhí' yil nn'áázh.

23

¹ Paul yándaaltihíí da'as'ah yinel'ǎidná' gáníí, Nnee daanolíni, shik'isyú, díí jǎizhí' ngont'igo Bik'ehgo'ihí'nań shineǎíígo nkt'éégo ánasht'ǎil bígonsǎigo hinshǎaa.

² Okaǎh yebik'ehi da'tiséyú sitíni, Ananíás holzéhi, bit'ahgee naziiníí, Bizadaaǎts'ǎ, daayilnǎii.

³ Áík'ehgo Paul gábilnǎii, Dá'iká'gee zhǎ ligaigo ánálzaahi nǎlíni, Bik'ehgo'ihí'nań nǎ hayaa naǎts'ǎ go'ǎí: begoz'aaníí bee shaa yánǎti'go dahsínadaa née, áiná' begoz'aaníí doo bikísk'eh ánt'éé dago nik'ehgo shi'dolts'ǎ?

⁴ Bit'ahgee naziiníí gádaabilnǎii, Bik'ehgo'ihí'nań bi'okaǎh yebik'ehi da'tiséyú sitíni nchǎ'go baa yánǎti' née?

⁵ Paul gánádo'nǎiid, Shik'isyú, okaǎh yebik'ehi da'tiséyú sitíni nǎlǎ lǎáhíí doo bígonsǎ da ní': nohwíí nohwihat'i'i binant'a' doo nchǎ'go baa yádaaǎti' da le', nǎigo bek'e'eshchǎíí.

6 Nnee la' Sádducees daanliigo la'íi Phárisees daanliigo Paul yígolsiídná', yándaaltihíi yich'i' gáníi, Nnee daanołini, shik'isyú, shíi Phárisee nshłi, Phárisee nlíni biye' nshłi: nanezna'íi naadiikáh hoshdlaąhíi bighą shaa yá'iti'.

7 Díi ánniidná' Phárisees daanliiníi la'íi Sádducees daanliiníi łahada'dit'áh nkegonyaa: áik'ehgo nnee dała'at'ééhíi nakiyú ilk'ékai.

8 Sádducees, Nanezna'íi doo naadiikáh da, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi dagohíi spirit ta doo la' golłi da, daanii: áiná' Phárisees daanłinihíi, Ái gólłi, daanii.

9 Áik'ehgo nawode hagołdog: begoz'aaníi ye'ik'eda'alchíhi Phárisees yił daagot'iiníi daahizi'go gádaanii, Díi nneehń doo hat'íi ncho'íi ye'adzaa dago bídaagosiilziid: spirit dagohíi Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi bich'i' yałti' lé'eyúgo, doo Bik'ehgo'ihí'nań bich'i' nadaagonłkaad da ndizhoq.

10 Łahada'dit'áh n'íi hagowáh nkegonyaaná' silááda binant'a' Paul dánko ilk'ídaach'idziis he'at'éé nzigo, silááda, Ákú dołkáhgo baa hadaanołteehgo nołjahyú bił nádołkáh, daayilni.

11 Iskaą t'é' hik'e Jesus Paul bit'ahgee sizijná' gáníi, Paul, bidag ánt'éé: Jerúsalemyú shaa nagosińni'híi k'ehgo Romeyú áldó' shá nagolni' doleł.

12 Jii gozłijná' Jews daanliiníi la' ndaagoshchijigo, Paul daayizes-hijzh'i' doo da'iyąągo, doo da'idłąągo ádándaagost'ąą.

13 Ndaagoshchiiníi dizdin bitisyú hilt'ee lé'e.

14 Okąąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi la'íi

Jews yánazíni yich'ì' okaigo gádaayih̄nii, Nłdzilgo ádándaagosiit'ąą, Paul daazeldij̄zhì' doo da'idąą dago.

15 Áík'ehgo nohwíi la'íi yándaaltihíi bilgo siláada binant'a'i bich'ì' ch'ini daadoł'aah nohwaa yił nołkáhgo, dayúweh na'ídaadołkid k'a'at'éégo: nohwíi ałk'iná' biba' naháataą, daazildeego dénohwit'ah dahiyaago.

16 Paul daazilheego yiba' naháztaaníi Paul bilah bizhaazhé yaat'ínziiná' Paul siláada sinilyú yich'ì' oyáago yił nagosni'.

17 Áík'ehgo Paul siláada dał'a gonenadín binant'a' la' yushdé' yih̄niigo gáyih̄nii, Dín n̄nee áni naghahn siláada binant'a' da'tiséyú sitíni bich'ì' bił n'áash: yił nagolni' hat'íihii bighą.

18 Siláada binant'a' yaa yił n'aazhná' gánii, Paul, ha'ásitini yushdé' shih̄niidgo, Dín n̄nee áni naghahn hat'íi shi nı̄dishnii nīniigo bich'ì' bił n'áash, shih̄nii.

19 Áík'ehgo siláada binant'a' dasahn nabidı̄kid yune' obiilqóz, Hat'íi baa shił nagolni'go lán? bih̄nii.

20 Paul bidá'ahn gánii, Jews daanłini iskaą n̄nee yándaaltihíi bich'ì' Paul bił n'aash daanih̄nii, daan̄iigo ndaagoshchij, nłt'éégo baa na'ódı̄kidii k'a'at'éégo.

21 Áiná' baa godeno'áah hela': n̄nee dizdin bitisyú hilt'éégo daazilheego yiba' naháztaą, Paul daizes-hij̄zhì' doo da'iyąągo, doo da'idłąągo nłdzilgo ádándaagost'ąą: áík'ehgo, Ha'aa, nīniihii yiba' naháztaą.

22 Áík'ehgo siláada binant'a' n̄nee áni naghahn, Shił nagosini'íi hadn bił nagolni' hela', yih̄niidná',

Nádnádáh, yílnniid.

23 Áigé' silááda dała'á gonenadín binant'a' naki yushdé' yílnniidgo gáyílnii, Silááda naki gone-nadín, la'íi hji bee silááda daanliiníi gots'idin, la'íi silááda bésh yee nadaagonkaadíi naki gonenadín dagoshch'i' Caesaréayú dahnádiiséhgo áhléh, t'é'go ngost'ái bik'ehenkéézgo;

24 Paul ałdó' hji bił hiltéhíi bá ilch'i'hołéh, áik'ehgo Félix, nant'ánchań, baa bił nołkáh.

25 Díi k'ehgo ániigo Félix yich'i' k'e'eshchijj:

26 Shíi Cláudius Lýsias nshlíni Félix nant'ánchań, ízigo ánt'éhi, Gozhóó, nildishniigo nich'i' k'e'eshchihi.

27 Díni nneehń Jews daanlíni la' daabiktsoodgo nabizilhee nt'éego Roman nnee nlii ląáhií bígosíisjido silááda kú bił nshkaigo bich'á' ndaadihiltijj.

28 Hat'íi bee baa dahgost'aaníi bígonsi hasht'jigo bá yándaaltihíi baa bił ni'ááz.

29 Dabíi yenahas'aaníi bik'izhi' baa dahgost'ąą ląągo bígosíisjid, ndi ha'ásitiiníi dagohíi da'itsaahíi doo la' bee bángot'ąą da.

30 Díni nneehń zideego yaa ndaagoshchiiníi baa shil nagosni'ná' dagoshch'i' nich'i' oł'a', hayíi baa dahdaagoz'aaníi nińáál baa nadaagodolnih bıldishniigo bándaaagosii'ąą. Da'ái zhá nich'i' k'e'shilchíi.

31 Áik'ehgo silááda ádaabikdo'niidhíi k'ehgo t'é'yú Antípatrisyú Paul yil okai.

32 Iskaąą hik'e siláádahíi sinilyú nákıná' hji bee silááda daanliiníi Paul yúweh yil okai:

33 Ái Caesaréayú hikainá' nant'ánchań naltsoos

yaa daistsooz, Paul áldó' yaa yíl hikai.

³⁴ Naltsoosíi yozhi'ná', Ni' hat'íi golzéhi biyi' gonlíni, niigo Paul nayídílkid. Cilíciagé' gólíigo yígotsíidná',

³⁵ Gáyihíi, Naa dahdaagoz'aaníi hikaigo naa yashti' ndi at'éé. Hérod yánáltih goz'áagee Paul siláada bináadaadz'íigo ngon'áá.

24

¹ Áigé' ashdla'iskaaníi bikédé'go okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni, Ananías holzéhi, lá'íi Jews yánazíni bílgo hayaayú hikai, nnee, Tertúllus holzéhi, bá yádaakti'go yíl hikai, áni Paul bee baa dahgost'aaníi nant'ánchañ yaa yíl nagolñi' doleełgo.

² Paul yiká ánniidná' Tertúllus baa dahgo'aa nkegonyaa gáníigo, Nigha nohwini' ilch'i'gont'éé, lá'íi nohwitahyú ncho' n'íi nt'éégo ánándlaa,

³ Ái dawahn lá'íi dahayú ba'ahédaandzi, Félix, ízisgo ánt'éhi.

⁴ Nílgoch'oba'go ayáhágo nich'i' hasdziihíi ídínkts'áago nánoshkáah.

⁵ Dín nneehń baa nagont'ogíi niigo bídaagosiilzjid, Jews daanlíni ni' dahot'éhé biká' daagolíníi yíl daagołkizh, lá'íi Nazarénes daanlii zhińéégo yásizíni bídaagosiilzjid:

⁶ Da'ch'okaqah goz'aa yune' gołchqoh nt'éégo bíl ndaasiideel: nohwíi benagosiil'aaníi bee baa yádaasiilti' doleeł ni'.

⁷ Ndi Lýsias, siláada binant'a'ń, nohwaa nyáágo hagoskhéhego nohwilák'e hayidzjiz ni'.

⁸ Baa dahdaagoz'aaníi naa hikáhgo, niigo ngon'áá: dá ni nahídńlkidgo hat'íi bigha baa

dahdaagosiit'aanii dawa bigonshih doleel.

⁹ Jews daanlini aaldo' dii aniihi da'anii anii daanniid.

¹⁰ Nant'anchaan nab'igizhná' Paul yahti' nkegonyaa ganiigo, Doo alch'idn legodzaa dago dii hat'i'ii ba yanaltihii nliigo bigonshii bigha shil gozhogo ninadzahgee ada hasdziih:

¹¹ Dii bigonshih, nakits'adah iskaana' Jerusalem yudag oshkaahyu niyaa ni'.

¹² Aigee da'ch'okaaah goz'aa yune', la'ii Jews ha'anasseh goz'aa yune', la'ii kih goznilyu la' bil laha'disht'ahgo doo hadn sho'ii da ni', la'ii nnee bil daagodikishgo doo hadn sho'ii da ni':

¹³ Shaa dahgoz'aanii daazhogo agolzehi.

¹⁴ Aina' dii nich'i' ada nagoshni', Jesus bikisk'eh da'ch'okahii, okaaah bee sahngo na'adi'nili daabildi'niihi, ai itah nshii, bich'age' nnee silini Bik'ehgo'ihinaan daayokaaah le'e nii hoshkaaah, begoz'aanii bee nohwa ngot'aa nii la'ii Bik'ehgo'ihinaan binkaayu na'iziidi nii bek'e'eshchiinii dawa hoshdlaa:

¹⁵ Nt'eeego aadaateehii la'ii doo dabik'ehyu aadaatee dahii nanezna'ge' naadiikah doleehii ai nnee yika daadez'iihi shii aaldo' Bik'ehgo'ihinaan binkaayu bika desh'ii.

¹⁶ Aige' dawahn Bik'ehgo'ihinaan la'ii nnee aaldo' daashine'iiigo nt'eeego anasht'iiigo bigonsh doleehii bigha ndzilgo nabik'i'isiid.

¹⁷ Da'kwii legodzaahii bikede'go tedaat'iyehii hat'ihita baa daanshne'go, la'ii Bik'ehgo'ihinaan hoshkaaahgo hat'ihita baa nshne'go bil nit'i'ii bich'i' nasdzaa.

18 Díí bee ánásht'į́łná' da'ch'okąąh goz'ąą yuné' godnłsigo ilch'į' áde'dinshdlaago, doo shı́naayú nnee ląągo dała'adzaa da, doo godnch'áad dago Jews daanlíni ła' Asiagé' daagolíníí shaa hikai ni'.

19 Áí hat'íhíta bee shaa dahdaago'aayúgo nińáát shaa dahdaago'aago kú híkáhgo dábik'eh.

20 Dagohíí yándaaltihíí shaa yádaalti' n'ná' hago'at'éégo nchọ'go ánát'į́dđíí shídaagołsį́đđíí, nnee kú nich'į' hikaihíí yaa nadaagolńi'go dábik'eh,

21 Díí dała'á zhą doo bił dábik'eh da ni', bitahyú sízį́go nádidishghaazhgo gádéńiid n'ná', Nanezna'íí naadiikáhíí hoshdlaąhíí bighą díí jį́ nohwińáát shaa yá'iti'.

22 Áí Félix yidezts'ąąná', Jesus bikísk'eh da'ch'okahíí nłt'éégo yį́gołsį́híí bighą gáníí, Dét'į́hégo Lýsias, siláada binant'a'íí, kú nýáágo bá ngonsh'aa ndi at'éé.

23 Áíge' siláada gonenadín binant'a'íí gáyihńii, Paul bińadín'į́, ndi łahgee dabíí hat'į́yú naghaa le', ła'íí bit'eké baa nákáh nnizhọ, hat'íhíta yídn nliiníí baa nádainé'go nnizhọ.

24 Da'kwíí iskaaníí bikédé'go Félix bi'aad Drusílla, Jew nłni, yił n'áázhgo Paul yiká o'iił'a', áík'ehgo Christ ch'odlaąhíí yaa yałti'go daidezts'ąą.

25 Dábik'ehyú ánách'ot'į́łłí, ła'íí ádaagoch'idzaaníí, ła'íí yunáasyú kaa yá'iti'íí yaa yałti'go Félix diłłidgo tsídolyizgo gáníí, Dák'ad yúwehyú dahnnáh, dahagee dábik'ehgee níká ánádeshńe' ndi at'éé.

26 Ndi yiká oná'ıl'aa nt'éégo ilch'į' yałti', Paul ch'ínánshteehíí bighą zhaali shaa yiné' shı́ nzi lé'e.

27 Naki legodzaahíí ch'ígóyááná' Félix nant'ánchañ n'íígee Pórcius Féstus nant'ánchañ silij; áík'ehgo Félix Jews daanlíni bił dádaabik'ehyú ashne' nzigo Paul dáha'ásitij nt'ééná' óyáá.

25

1 Féstus ni' yánant'aa doleehíí biyi' nyááná' taagiskaaníí bikédé'go Caesaréagé' Jerúsalem yúdag oyáá.

2 Okąąh yedaabik'ehi da'tiséyú sitíni ła'íí Jews daanlíni ádn nazínihií Paul bee dahdaagost'aaníí Féstus yaa yił nadaagolni'ná nádaayokąąh,

3 Paul Jerúsalemyú dol'áá, daabilniiid, higaalgo daayizilheego ndaagoshchijiná'.

4 Áiná' Féstus gániiid, Paul, Caesaréayú t'ah bi'dotą' ni', shíí dák'adégo ákú nádésdzá.

5 Áík'ehgo nohwitahyú nohwá nadaant'aahíí bił nádóshkáh, áígee nneehń nchọ'go adzaayúgo ch'ík'eh baa nadaagolni'.

6 Féstus itah sidaago gonenan bitisyú iskaą, áígé' Caesaréayú onádzaa; ákú iskaą hik'e yánáltihíí dahnándaahgee dahnezdaago, Paul yushdé' bił nołkáh, nniid.

7 Ákú nyááná' Jews Jerúsalemgé' hikaihií biñaayú nadaazij, daazhógo ágolzeego, Doo ałch'ídn dénchọ'go adzaa da, daabilniigo baa dahdaagoz'ąą.

8 Paul ádá hadzii gáníigo, Jews yenagos'aaníí, dagohíí da'ch'okąąh goz'aaníí, dagohíí Caesar ndi doo hago ashłaa da.

9 Áiná' Féstus, Jews daanlíni bił dádaabik'ehyú áshneh' nzigo Paul gáyilni, Ya' Jerúsalem yúdag

ńńáhgo ákú shińáál naa dahgoz'aaníí bighą naa yá'iti' hánt'įi née?

10 Paul gáníí, Caesar bá yánáltihíí bidáhgee sízįí, da'áiígee shaa yá'iti'go dábik'eh: Jews daanlíni doo dénchọ'go ánásht'įį dahíí nł'éeego bígonłsį.

11 Nchọ'go ánásht'įį lẹ'eyúgo hat'íí bighą dastsaahgo ásdzaayúgo dastsaahíí doo bich'ą' ch'a'oshgheed at'ée da; bighą shaa yá'iti'íí doo hat'íí dayúgo, doo hadń Jews daanlíni yaa shaa dino'aa at'ée da. Caesar shaa yałti'go hasht'íí.

12 Áík'ehgo Féstus, yıl nant'án daanliiníí ilch'į' yádaakti'ná' Paul gáyılńii, Caesar naa yałti' hánt'įi, áík'ehgo án bich'į' nńáh doleeł.

13 Da'kwíí iskaaníí ch'ígóyáána' Agríppa, ízisgo nant'án nlíni, la'íí Berníce bíłgo Féstus, kozhį' nant'án silįihíí bighą, Caesaréayú yaa n'áázh.

14 Ákú sikeego láągo bedaizkaąná' Féstus Agríppa Paul yaa yıl nagosńi' gáníigo, Nńee la' dá ha'ásitįi nt'éeená' Félix onáđzaa ni':

15 Jerúsalemyú sídáána' Jews bi'okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi la'íí Jews yánazíni, áí nńeehn yaa shıl nadaagosńi', Bá ngono'aah, daanįigo.

16 Gádaabılđéńiid, Nńee baa dahgost'aaníí hayíí baa dahdaagoz'aaníí doo baa yádaakti'égo, la'íí baa dahgost'aąhíí bighą dá doo ádá hadziíhé yó'olt'e'go Romans daanliiníí doo áík'ehgo daagoz'aą da.

17 Áík'ehgo baa dahdaagoz'aaníí kú hikainá' doo nt'ah nsįgo da, iskaą hik'e yánáltihíí dahnándaahgee dahnídaągo, Yushdé' nńeehn bíł nołkáh, déńiid.

18 Baa dahdaagoz'aaníí daahizį'ná' nchọ'go ánágot'įįlíí bee baa dahdaago'aa shį niizįí', ndi

doo hwaá da:

19 Dabíí daabi'okáahíí yaa lahada'dit'áh la'íí nnee la' Jesus holzéhi daztsaa n'íí Paul yaa nagolni'yúgo, T'ah hiinaa, nihií aadó' yaa lahada'dit'áh.

20 Díí k'a'at'éehíí hago'at'éégo baa yashti' shíhíí doo bígonsi dago, Jerúsalemyú nnaáh hánt'íí nées, ákú naa ya'iti'yú? bíldéniid.

21 Áiná' Paul gáshihniid, Augústus, nant'an da'tiséyú sitíni zhá shaa yahti'go hasht'íí, áik'ehgo Caesar bich'í' o'a'zhí' binádaadel'íí, daabíldéniidgo bá ndaagosii'áá.

22 Agríppa Féstus gáyihni, Nneehni dabíí yahti'go dists'ih hásh'tíí. Féstus gáníí, Iskaago nts'ih ndi at'éé.

23 Iskaá hik'e Agríppa la'íí Berníce bílgo baa da'olníigo n'áázh, silááda yánadaant'aahíí la'íí kih goznilgee nnee itisyú nadaandeehíí bílgo da'la'ánách'it'íih goz'aa yune' yil onalsáá, áigé' Féstus bik'ehgo Paul yil ha'ákai.

24 Féstus gáníí, Agríppa, ízigo nant'an nííni, la'íí kú neheskaihií daanohwigha, dín nneehni daal'íí ako, dzaagee Jews daagolíníí dawa la'íí Jerúsalemyú daagolíníí aadó' daadilwoshgo gádaashihni, Dín nneehni doo hiinaa bik'eh da.

25 Áiná' bigha da'itsaahíí doo la' yee adzaa da laago bígosísiid, la'íí dabíí gáshihniid, Augústus, nant'an da'tiséyú sitíni shaa yahti'go hasht'íí, áik'ehgo ákú bich'í' dish'aago ngoní'áá.

26 Áiná' shinant'a' bich'í' doo hat'íí baa bek'e'eshchii da. Áí bigha nohwaa bíl ní'áázh, ní zhá Agríppa, ízigo nant'an nííni, naa bíl ní'áázh, áik'ehgo nahídaadelkidíí bikédé'go shinant'a'

hat'íhíta baa bich'ì' k'e'eshchii doleeł.

²⁷ Ha'ásitiiníí hat'íí bee baa dahgost'aaníí doo bígoziné dago deł'a'go doo shił bik'eh da, shíí.

26

¹ Agríppa Paul gáyih̄nii, Ádá hadziihgo naa godet'ąą. Áík'ehgo Paul na'ígizhná' ádá hadzii, gáníigo:

² Agríppa, ízisgo nant'án rílni, Jews daanliiníí yee shaa dahdaagoz'aaníí dawa díí j̄j̄ niṇááł bee ádá hasdziihíí baa shił gozhóó:

³ Jews daanlíni bi'at'e' la'íí lahada'dit'áhíí nkt'éégo bígonłshíí bighą: nkt'éégo shíyínłts'ąą, nánoshkąąh.

⁴ Jerúsalemgee bił nít'i'íí daagolíníí bitahyú ishkiin nsh̄j̄j̄ ni', áigé' yushdé' godezt'i'go hago'at'éégo hinsh̄naahíí Jews daanlíni dawa yídaagołsj̄.

⁵ Doo áníí shídaagołsj̄ da ni', shá hadaadziih hádaat'ij̄yúgo, Phárisee n̄j̄j̄go, Phárisees daandliiníí nohwi'okąąh itisgo daidnłsiníí yikísk'eh hiṇaa ni', daashih̄nii doleeł ni'.

⁶ Daanohwitaa n'íí Bik'ehgo'ihí'nań bándagoz'ąą n'íí hoshdlaąąhíí bighą shaa yá'iti'go kú sızj̄j̄:

⁷ Díí Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áaníí begolne'go nohwíí nakits'adáhyú hahiit'i'íí dáj̄j̄j̄ biigha dátł'é' biigha n̄dzilgo Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikąąh. Díí oshdlaaníí Jews daanlíni shaa dahdaagoz'ąą, Agríppa, ízisgo nant'án rílni.

⁸ Bik'ehgo'ihí'nań nanezna'íí naadaayihil'nahíí hat'íí bighą doo daahodłdąą hádaakt'ij̄j̄ da?

9 Jesus, Názarethgé' gólíni, bizhi' bich'á'zhí'go dashíí ánásht'íłgo dávik'eh nsí ni'.

10 Áík'ehgo Jerúsalemyú ágásdzaa: okąąh yedaabik'ehi yánadaant'aahíí bik'ehgo Jesus daayokąąhíí ląągo ha'áhálkaad ni'; ła'íí natseedgo bándagot'a'íí, Ha'aa, dishñiigo bá da'isoh ni'.

11 Jews ha'ánáséh nagoz'ąą yun'e' lahgee bini-idaagodinsí ni', Jesus nchọ'go yaa yádaakti'go ádaashk'e' ni'; ła'íí dázhó bik'edaadinshñiigo doo Jews daanlii dahíí bik'ih nagozñilyú ndi bini-idaagodinsí ni'.

12 Ágánásht'íłgo okąąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi shaa daagodez'ąą, Ti'i ákú ññáh, daashilnñiidgo Damáscusyú óyáá.

13 Ízisgo nant'án nłíni, hishaalyú ha'iz'ąągo shíí ła'íí bił hishkaahíí biłgo nohwiñaayú ch'ígona'ái be'idindláádíí bitisgo yaaká'gé' nohwich'í' nke'dindláád ni'.

14 Daanohwigha hayaa nandeená' Hebrew biyati' k'ehgo yati' gáshilñiigo idisiits'ąą, Saul, Saul, hat'íí ląą bighą shiniigonk't'éégo áshińłs'í? Tsídik'iihíí bee níts'i'ishgo'yúgo dayúweh t'ąązh'í' hóntalyúgo dayúweh dáni ídída'nñi'.

15 Gádéñiid, Hadń ánt'íi, shiNant'a'? Gáshilnñiid, Shiniigonk't'éégo áshińłsinihíí shíí ásht'íi, Jesus hon-széhi.

16 Nádnđąhgo hizii: díí bighą nił ch'í'nah ádeshdlaa, shá na'iziidgo hanilł'íi, hago'at'éégo shińłtsaaníí ła'íí hat'íí nił ch'í'nah ádidishdliińł shá baa nagolń'í' doleełgo;

17 Jews daanliiníí ła'íí doo Jews daanlii dahíí alđó' bich'á' niishteeh, doo Jews daanlii dahíí

bich'ì' nidish'aa,

18 Biṇáá got'jigo ánádaadle'go chagoṭheelgé' idindiinzhi' ánáda'ne'go, ła'íi Satan nadaabiłaaḥíi bich'á'yúgo Bik'ehgo'ihinań bich'ì' ánáda'ne'go binchọ'íi bich'á'zhi' ádaile', ła'íi daashodłaaḥíi bee hadaadeszaahíi bitah daanlii doleełhíi bigḥa bich'ì' nidish'aa.

19 Áik'ehgo Agríppa, ízisgo nant'án nílini, díi yaaká'gé' shił ch'í'nah ágolzaahíi da'áshihiiyú ásdzaa:

20 Damáscusyú daagolíníi iltsé, áigé' Jerúsalemyú daagolíníi, ła'íi ni' Judéa dahot'éhé biyi'yú daagolíníi, ła'íi doo Jews daanlii dahíi aldo' gádaaldishnii, Nohwinchọ'íi bich'á'yúgo ádaaḥne'go Bik'ehgo'ihinań bich'ì' ánádaaḥne', ła'íi nohwinchọ'íi bich'á'yúgo ádaaldzaahíi dábeł'eego ánádaakt'jil.

21 Díi bigḥa Jews daanlíni da'ch'okaaḥ goz'aa yuṇe' shił ndaazdeelgo daashizilheego ch'éh ádaat'jid ni'.

22 Díi jiiizhi' ngońt'i'go Bik'ehgo'ihinań shich'oniiigo kú sízjii, nṇee doo ízisgo ádaat'ee dahíi, ízisgo ádaat'eehíi biłgo Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi n'íi ła'íi Moses be'ágoṇe' daanii n'íi zhá baa nagoshni'go gádaabildishnii:

23 Christ biniigodilṇe' doleeł, ła'íi da'iltsé daztsaa'gé' naadiidáhíi nlii doleeł, be'idindíiníi Jews daanliiníi ła'íi doo Jews daanlii dahíi yił ch'í'nah áyılısı doleeł.

24 Ágáníigo ádá yakti'ná' Féstus nawode gánniid, Paul, niini' édiḥ laa; ła'ágo ígonł'aaníi niini' édiḥgo áníılaa laa.

25 Paul gánádo'niid, Féstus, ízigo ánt'éhi, doo shiini' édih da: da'anii ágot'eehíi shiini' golíigo baa yashti'.

26 Ízigo nant'an nílini, díi baa yashti'íi bígonksí, doo hat'íi t'aazhí' be'ánsht'ee dago nich'í' yashti'; díi dahot'éhé bígonksí; doo ła' nagont'i' dayú ba'ánágot'íidhíi bigha.

27 Agríppa, ízigo nant'an nílini, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íi hondląa née? Hondląago nígonksí.

28 Agríppa Paul gáyihni, Ínashood hishłeehgo dásdozhá shiini' shá ágonlaa.

29 Paul gánádo'niid, Doo dásdozhá da, da'anii odlání níli doleeł, doo dání zhá da, áiná' díi jii daasidezts'aaníi dawa da'ánsht'eehíi k'ehgo ágát'éé doleeł, dishniigo Bik'ehgo'ihí'nań hoshkaah, díi hishi'dest'ooníi zhá dahgo.

30 Paul ánniindná' ízigo nant'an, ła'íi nant'ančan, ła'íi Berníce ła'íi yil naháztaaníi bígo nádiikai.

31 K'ihzhí'yú niikaigo gádaakídi'nii, Díń nneehń bigha datsaahíi dagohíi bigha ha'á'istiiníi doo ye'ánát'íid da łaa.

32 Agríppa Féstus gáyihni, Díń nneehń ch'ínádzá doleeł ni', Caesar doo yaa ádet'aą dayúgo.

27

1 Italyú nohwil dahdez'eelgo nagot'aaná' Paul, ła' ha'áshijeedíi bígo siláada dańan gonenadín biant'a', Július holzéhi, binádaadéz'íi doleełgo baa ni'nil, án siláada Augústus yánant'aahíi itah níi.

2 Tsina'eekí Adramýttiumgé' Asia bitábąa zhińéyú k'ad des'éli bih hiikaigo nohwil

dahda'n'eel; Aristárkus, Macedónia biyi' Thessalonícagé' gólíni, bił de kai.

³ Iskaꞗ hik'e Sídon golzeegee nohwił nda'iz'eel; áígee Július Paul yaa ch'oba'go, Nit'eké bich'í' nñáhgo nłt'éégo ádaaniłsi le', biłnñiid.

⁴ Áíge' nohwił dahnáda'n'eelná' Cýprus bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwił ch'ída'iz'eel, nohwich'í'go řch'iidhíi bigha.

⁵ Cilícia la'íi Pamphýlia bit'ahyú túnteel biyi' nohwił ch'ída'iz'eel, áíge' Lýcia biyi' křh goznílii Mýra golzeezhí' nohwił nda'iz'eel.

⁶ Áígee siláada gonenadín binant'a' tsina'eekí Alexándriagé'ihí Italyú dez'éli yaa nyáágo, Beh hołkáh, nohwiłnñiid.

⁷ Dátaꞗdégo nohwił da'o'olgo doo ałch'ídn nohweda'iskaꞗ da, nohwich'í' nagontł'ogo, ni' tayi' dahgoz'áni Cnidus golzéhi bit'ahzhí' nohwił ch'ída'iz'eel, řch'iidhíi bigha doo dayúweh nohwił da'o'ol bik'eh dago Salmóne bitis Crete bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwił ch'ída'iz'eel;

⁸ Nohwich'í' nagontł'ogo tábaꞗ zhińéé nohwił da'o'olgo Fair Havens golzeezhí' nohwił nda'iz'eel, křh gozníł Laséa golzeehíi bit'ahyú.

⁹ Nohwich'í' nagontł'ogíi bigha, la'íi daagodnłsigo dáshiná' da'ch'okaꞗhíi ak'íná' bitis ch'ígóyááhíi bigha il'o'okíi bégódzid ni', áik'ehgo Paul gádaabiłnñii,

¹⁰ Shik'isyú, díi bígonsi, nohwił da'o'olýú tsina'eekí la'íi daayogheekí bich'í', nohwíi dó' nohwich'í' nadaagontł'og doleel.

¹¹ Áíná' siláada gonenadín binant'a'ń, o'okíi yebik'ehń la'íi tsina'eekíi bíyée gólíin zhá óyésts'aꞗ,

áiná' Paulín doo óyésts'ąą da.

12 Tsina'eekíí nná'i'ólgee doo nohwehai bik'eh dahíí bighą ch'iląągo gádaanii, Nohwił da'o'ol le', dáhago'at'éégo Pheníceyú niikáh, áígee nohwehai doleel, daanzigo; Pheníce áí Crete biyi' goz'ąą, áígee tsina'eekíí nna'ol northwestzhį'go ła'íí southwestzhį'go ch'ígót'i'.

13 Hayaagé' tąądégo nch'iidná', nohwá íits'íid daanzigo, bésh ndaazíí tsina'eekíí bee dahastł'ó n'íí ihnádaiz'ąąná' Crete bibąhyú bił ch'ída'iz'eel.

14 Dét'ihék'e tsina'eekíí hłch'į'cho bił hayaa, Euroclýdon holzéhi.

15 Nawode desch'iidhíí bighą tsina'eekíí doo hłch'į'dáhzhį' dahdi'eel da, dabiini'yú dez'eel lę'e.

16 Ni' táyi' dahgoz'áni ałch'íséhi, Cláudia golzéhi, bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwił ch'ída'iz'eelgo tsina'eekíí ałch'íséhíí da'ónanta tsina'eekíí nchaahíí bit'ahyú ndaiz'ąą:

17 Áígé' tsina'eekíí nchaahíí biká'yú dahdaiz'ąąná' bésh hishbizhíí nchaahíí tsina'eekíí bik'ídesdiz; goshtł'ishcho yédaaldzidgo gowałolgai biká' dastsoozíí nadaayinktsoozná' nch'iidíí zhą bee dez'eel.

18 Nawode nohwił ilch'ą' nách'ihíí bighą iskaą hik'e tsina'eekíí yoghélihíí ła' yó'odaiskaad;

19 Nakiskaą hik'e tsina'eekíí benadziidi dabíí yó'odaiskaad.

20 Ch'ígona'ái ła'íí ts'ıksqqsé doo hwaa bee got'įį dago doo ałch'ídeskaą da, ła'íí díyat'éégo nohwił ilch'ą' nách'ih, áík'ehgo doo hago'at'éégo hasdáhiikáh da ląą daandzi ni'.

21 Dá doo da'iyáne nzaad begodeyaaná'

Paul ih̄n'gé' hizijgo gáníí, Shik'isyú, shich'ì' ídaayesólts'aayúgo, Cretegé' doo nohwìł dahda'n'eel dayúgo, doo díí k'ehgo nohwich'ì' nadaagont'og da doleel ni', ła'íí doo hat'íí ch'a'oné' da doleel ni'.

²² Áíná' gádaanohwìłdishnii, Bidag ádaanołt'ee le': doo ła' daaholtsaah at'éé da, tsina'eełíí zh̄a da'ízlíí hileeh.

²³ Tł'é'ná' Bik'ehgo'ih̄i'nań, bíyéé nsh̄j̄n ła'íí hoshk̄aąhń, binal'a'á yaaká'gé'hi shit'ahgé sizijgo,

²⁴ Gáshih̄niid, Paul, doo niini' h̄ah da le'; Caesar bidáhgee sínzj̄ doleel: ła'íí bił nił da'o'ólíí dawa daahinaahgo Bik'ehgo'ih̄i'nań naa godin'áá.

²⁵ Áík'ehgo shik'isyú, bidag ádaanołt'ee le': Bik'ehgo'ih̄i'nań hoshdl̄aąhíí bigh̄a da'áshih̄niihíí k'ehgo ágone'go bígonsj̄.

²⁶ Áíná' ni' táyi' dahgoz'aaníí biká'gee yónohwi'dilkaad doleel.

²⁷ Díí'ts'áadah ilkaahíí bitł'é' túnteel Ádria holzéhi biyi'gé' tsina'eełíí bił ilch'á' nnáih̄iiná' tł'é'is'ahyú sh̄j̄ nada'ih̄'eełíí ni' bich'ì'yú nohwìł da'n'eel daanzj̄ lé'e;

²⁸ Áík'ehgo hayaa tú yída'nes'aądgo nadin ilk'ich'idesn̄iih, k'a'áhosah l̄ago yídaagolsj̄id: yunáasyú tú yínada'nes'aądgo k'adíí ashdla'adah ilk'ich'idesn̄iih k'a'áhosah.

²⁹ Dánko tséé biká' hi'eełhíí bigh̄a bił daagoyé'égo bésh ndaazíí tsina'eełíí bedahast'óníí díí'i nkedezn̄il, tsina'eełíí biké'n̄náá yúyaa, áíná' j̄j̄i góleeh, daan̄iigo da'ok̄aąh.

³⁰ Nadaal'eełíí tsina'eełíí biyi'gé' hahiikeeh daanzj̄go, tsina'eełíí ałch'íséhíí téh daayihez̄n̄il,

bésh ndaazíí tsina'eekíí bádngé' nkedaayiníí ádaagodil'ijgo,

31 Paul silááda la'íí silááda gonenadín binant'a'íí gáyilnii, Díí nneehíí dá tsina'eekíí biyi' naháztaayúgo zhá daaholnaa.

32 Áík'ehgo silááda tsina'eekíí alch'iséhíí bedahdaahest'ooníí daayiheshgizhgo bíl odaagohez'eel.

33 K'ad hailkaahyú Paul nádaayokaaḡhgo gádaayilnii, Da'olsaaḡo nzhoo, nda'ohígo dáshiná' díí'ts'adáhyú nohwíyokaał.

34 Áík'ehgo nádaanohwoshkaḡh, da'olsaa, áí bee daanołdzilgo; nohwitsizíl dała'á ndi doo nohwich'á' ch'a'odeel da.

35 Díí yee ánñiidná' bán náidnné'go dawa bináál Bik'ehgo'ihí'nań áshooḡ yilniigo oskaadná' ilk'íyíłláadgo yiyaa nágoiidzaa.

36 Áík'ehgo nnee la'ihíí yidag ádaat'eego dabíí aldo' da'iyáá.

37 Daanohwighago naki gonenadín iká'yú gots'idin gostán hiilt'ee, tsina'eekíí biyi'.

38 Náda'isdjdzhi' da'iyááná' tl'oh naghái téh daayeskaadgo tsina'eekíí dá'alzólé silj.

39 Got'ij gozlijná' ni'híí doo yidaagolsj da: ndi tú ónákáágo ténágo hij'áá daayo'ij, áígee nohwil ndaanó'eel daanzi.

40 Áík'ehgo bésh ndaazíí tsina'eekíí bee dahast'ó n'íí daazhógo yó'odaiskaadgo be'anáhot'aalíí bit'ól k'eda'iz'ahgo, la'íí tsina'eekíí bit'a' bádñ zhinéehíí hadag ádaizlaago nch'iid bich'igo tábaazhi' bíl nda'iz'eel.

41 Ndi tú lednljige tsina'eekíí lehigo'go doo

nahi'naa da siliji; biké'dinnáágé'íí tú nádidáhíí nbiheztì'.

⁴² Ha'áshijeedíí ła' nada'dilkòh daanzìgo, siláada nadaabiltseedgo ndaagoshchijì,

⁴³ Áíná' siláada gonenadín binant'a'n Paul doo zidee hat'íí dago, Dah, bikn̄niid; Hayíí nada'ołkò'íí tsina'eelíí bitisyú'an odaoljágo táts'áda'ołkòh, daayih̄nii:

⁴⁴ Ƙa'íí gáyih̄nii, Tsì nteelíí ła'íí tsina'eelíí baa nahastò'íí bee hanaazhì' nada'ołkòh. Áík'ehgo dawa ni'zhì' nádaaheskai.

28

¹ Táts'áskainá' ni' táyi' dahgoz'aaníí Melíta golzee ƙágo bídaagosiilzìid.

² N̄nee áígee daagolíníí k'ídaanzìgo deda'deshjeedná', Yushdé' nádaanołdziik, daanohwiłn̄niid, nagoltìh nkegonyaa, ła'íí gozk'azíí bighà.

³ Paul chizh ła' náyihezlaago dayínnilná' t'íish bik'asda' golíni ndoogo áígé' hayáágo Paul bigan baa dahisdeel.

⁴ N̄nee áígee daagolíníí t'íishíí Paul bigangé' nahitíígo daayiltsàaná' gádaakildi'n̄nii, Dín n̄neeh̄n̄nee naitseedíí nlíni ƙáá, túnteel bich'á'gé' hína' ndi, doo hiŋaa bik'eh dahíí bighà datsaah.

⁵ Áíná' Paul t'íishíí dá kò' biyi'zhì' nayíilt'e'ná' Paul doo hago adzaa da.

⁶ K'ad nilzool shì daabo'n̄niigo, dagohíí datsaah shì daanzìgo biba' naháztàà; ndi n̄zaad godeyaago doo hago adzaa dago daayo'jìná' biini' ƙahgo ánádaizdlaago, Diyin nliì ƙáá, daanzi.

7 Ni' táyi' dahgoz'ąayú daagolíníí binant'a', Públius holzéhi áígee ła' bini' lé'e; án k'ínoho'núigo bigowayú taago nohweskąą.

8 Públius bitaa yóiyahgo nezgaigo chan dilé yaa naghaago siti: Paul baa nyaáago biká' ndelniiná' bá oskąądgo nábi'dilziih.

9 Ágágodzaaná' nnee táyi' dahgoz'ąayú daagolíníí ła'ihíí kah yaa nakaihíí neheskaigo nádaabi'dilziih:

10 Daanohwidnksigo dawahá nohwá daayiheznił; ła'íí k'ad nohwił da'dez'eelná' dawahá bídaandinihíí tsina'eelíí yih daiheznił.

11 Taagi nohwedahitaąaná' tsina'eelíí áígee behaihi, Alexándriagé'ihíí, Cástor ła'íí Póllux beda'aszaahi bádngée naziiigo ádaaszaago bił nohwił da'dez'eel.

12 Sýracuse nohwił nda'iz'eelgo áígee taagi nohweskąą.

13 Áígé' nohwił léda'n'eelgo Rhégium nohwił nda'iz'eel: áígé' iskąą hik'e hayaagé'go dezhch'iidgo iskąą hik'e Putéoliyú nohwił nda'iz'eel:

14 Ákú odlą' bee nohwik'íiyú baa nkaigo, Nohwił nahísółtaą le', daanohwiłniigo, bił naháataą gosts'idiskąą: áígé' Romeyú ohiikai.

15 Odlą' bee nohwik'íiyú ákú daagolíníí hiikahgo nohwaat'ídaanzijná' Ápiai Forum ła'íí Three Taverns golzeezh' nohwiba' hikai; ái Paul yiłsąąná' Bik'ehgo'ih'i'nań ya'ahénziigo bił gozhógo hadag adzaa.

16 Romeyú nkainá' siláada binant'a' ha'áshijeedíí bináadaadz'iiníí binant'a' yaa níil: ndi Paulhíí dasahn golíigo baa godet'ąą, siláada ła'

binádéz'íigo.

17 Taagiskaʔaná' Paul Jews áígee daagolíníí yánazíni, Dała'ahnéh, daayihni: dała'adzaaná' gádaayihni, Nnee daanołni, shik'íyú, Jews daanliiníí dagohíí daanohwitaa n'íí bi'at'e' doo hago ashłaa da ndi, Jerúsalemgé' ha'ásítíigo niyáágo Romans daanłni baa shi'deltíí.

18 Shaa yádaakti'ná' bighą dastsaaahíí doo ła' dahíí bighą ch'ínadaashılteeh hádaat'íi ni'.

19 Ndi Jews daanliiníí áí doo hádaat'íi dago, Caesar shaa yakti' hasht'íí, dishni lé'e, bił nít'i'íí doo hat'íí bee baa dahdaagosh'aa da ndi.

20 Áík'ehgo Israel hat'i'íí bángot'ąahíí bighą díí besh hishbizhíí bee kishi'dest'qohíí bighą dała'ánohwishłaa, nohwines'íigo, nohwich'í' yashti'go:

21 Gádaabiłnniid, Judéage' naltsoos naa nagolni'go doo ła' nohwaa hi'nıl da, ła'íí nohwik'íyú áíge' kú neheskaihíí doo ła' naa naagolni' da, doo ła' nchq'go naa yakti' da.

22 Dahot'éhé díí okąah bee sahngo na'ádi'nilihíí baa yá'iti'go bídaagonłzi: ni hago'at'éégo baa natsínkeesíí daadihiits'łh hádaahiit'íi.

23 Bángot'aaníí bijíi nnee łaągo Paul dásidaayú dała'adzaa; t'abigé' o'i'ąązhi' Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí nł't'éégo yaa nagosni', Moses yegos'aaníí ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíí k'eda'ashchiiníí bich'ą'gé' Jesus yaa nagosni'go biini' yá ádaagole'go nzi.

24 Ła' yaa yakti'íí daayosdłąd, ła'ihíí doo daayosdłąd da.

25 Łahada'dit'áhgo Paul dałán yee hananádziiná'

onákai, Esáias, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íí, Holy Spirit binkááyú daanohwitaa n'íí da'aniigo gáyihniid,

²⁶ Díí hat'íí bich'í' nńángo gádaabihniih, Daadołts'ag ndi doo nohwil ídaagozi da doleel; daanel'íí ndi doo da'anii daal'íí da doleel:

²⁷ Díí nńeehíí biini' daanyee' daazlii, doo da'diits'ag da daazlii, ła'íí daaneshch'il daazlii; doo ágádaat'ee dayúgo bináá yee daago'íí doleel ni', bijeyi' yee da'diits'ag doleel ni', ła'íí biini' yee bil ídaagozi doleel ni', áík'ehgo shich'í' ádaane'go nádaasdziih doleel ni'.

²⁸ Díí bídaagonołsi le', Bik'ehgo'ihí'nań bich'á'gé' bee hasdách'igháhíí doo Jews daanlii dahíí bich'í' ol'a', nohwildishni, áihíí ídaadéstsa'ą ndi at'éé.

²⁹ Díí yee hadziiná' Jews daanliiníí dázhó łahada'dit'áhgo onákai.

³⁰ Paul ákú kih yigha na'ihiniikíí yi' golíigo naki legodzaa, ła'íí baa hikáhíí dawa ya'ahenzi ni',

³¹ Doo nanł'í' dago, nńee doo ła' tsibildii dago Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí yaa nagolni' ni', ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń yaa ilch'ígó'aah ni'.

**The New Testament of our Lord and Saviour
Jesus Christ
New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache,
Western)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Western Apache (Apache, Western)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apache, Western

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

22cab38e-86e0-5c5b-8972-5c0fa467c049